היינט 12 זייטן

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג פ׳ שמות י״ז טבת תרצ״ז | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Czwartek, 31 grudnia 1936 | № 302

היטלער׳ס מלחמה-פלענער

דייטש מיליטער זאל בעזעצן די שפאניש-פראנצויזישע גרעניץ

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

„דיילי טעלעגראף" ברענגט היינט סענסאציאנעלע רעוועלאציעס, אז די דייטשען וועלען אלץ טון, כדי צו פערציהען דעם בירגער-קריג אין שפאניען ביז עס וועט זיי געלינגען פילשטענדיג צו בעזעצן די גאנצע שפאניש-פראנצויזישע גרעניץ.

דעמאלט וועט פראנקרייך מוזען האלטען ביי דער שפאנישער גרעניץ לכל הפחות אן ארמעע פון 300 טויזענד זעלנער. ביי אזא סיטואציע וועט היטלער זיך נעהמען אויספיהרען זיינע פלענער געגען טשעכאסלאוואקיי און דערביי נישט מורא האבען פאר דער פראנצויזישער אינטערווענץ.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)

אויפ׳ן באסקישען פראנט איז פארגעקומען א לופט-שלאכט, דערביי איז אראפגעשאסען געווארען א דריי-מאטאר, דיגער אעראפלאן פון די אויפשטענדער.

רעגירונגס-אעראפלאנען אויפ׳ן מאדרידער פראנט ארבייטען אינטענסיוו און אטאקירען בסדר די פאזיציעס פון די אויפשטענדער.

ווין, 30 (ספ. טעל.)

ווי עס מעלדען די בערלינער קארעספאנדענטען פון די ווינער צייטונגען, איז אין די דייטשע מיליטערישע קרייזען אויסגעבראכען א שארפער קאנפליקט וועגען דער פראגע פון שיקען ווייטערע מיליטער-טראנספארטען קיין שפאניען.

איינינע היטלעריסטישע מיניסטארען האבען זיך ארויסגעזאגט פאר א ווייטערער מיליטערישער אינטערווענץ אין שפאניען. געגען ארויסשיקען דייטשע זעלנער אויף די שפאנישע שלאכט-פעלדער האבען זיך אבער ארויסגעזאגט א רייה מיליטערישע אנפיהרער.

דער שעף פון דייטשען קריגס-פלאט אדמיראל רעדער האט זיך אין צוזאמענהאנג דערמיט אנגעגעבען אין דימיסיע. עס ווערט אויך ערווארט די דימיסיע פון א רייה אנדערע מיליטערישע אנפיהרער.

די קאמפען ארום מאדריד

דויערן ווייטער ביים איבערגעווינכט פון רעגירונגס-מיליטער

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)

דער ראט צו פערטיידיגען מאדריד האט היינט 12 ביטאג פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט: אויפן אפשניט פון אוסעה האט דער שונא אין דער פריה געמאכט עטליכע שטארקע אטאקעס אויף דער פאזיציע עלאסקורע, וואס איז פערנומען געווארען דורך דער רעפובליקאנישער ארמעע.

אויף אנדערע אפשניטען פון מאדרידער פראנט זענען קיין שום קריגס-אפעראציעס נישט פערציי־כענט געווארען. אויפ׳ן אראגאנער פראנט רוקט זיך דאס רעגירונגס-מיליטער סיסטעמאטיש פאראויס. די מיליץ האט פערנומען דעם צענטראלפונקט פון דער שטאט עגעא דעיאלבארקין און מאן מאנסוועט.

אויפ׳ן אסטורישען פראנט איז דער אנגריף פון די אויפשטענדישע אויף אליווארעז אפגעשטויסען געווארען, אויפ׳ן קארדאווער פראנט האבען די רעפובליקאנישע אפטיילונגען עטטוויקעלט א קאנטער־אטאקע און צוריקגענומען די פאזיציעס, וועלכע זענען נישט לאנג צוריק פערנומען געווארען דורכ׳ן שונא. אויף דעם הייזיגען אפשניט זענען אגב פעסט־געשטעלט געווארען זעהר א סך דייטשע זעלנער.

אין אלגעמיין האט דאס רעגירונגס-מיליטער אנ־איבערגעוויכט אין די קאמפען.

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)

אפיציעל ווערט געמאלדען, אז ביי קארדאווא אין קאמפילא האט דאס רעגירונגס-מיליטער, פער־שטארקט מיט סאוועטישע טאנקען און אינטערנא־ציאנאלע אפטיילונגען, דורכגעפיהרט א שארפען אנ־גריף אויף די פאשיסטען און זיי פערטריבען פון אלע זייערע פאזיציעס. ביים גוואדאלאוואראפראנט הא־בען די פאשיסטען פערלוירען פיל טויטע און פער־וואונדעטע, אין דער פראוינץ כאין זענען די אפטייד לונגען פון דער פאשיסטישער דרום-ארמעע בעפא־לען געווארען דורך רעגירונגס-מיליטער, וועלכע הא־בען אנגעהויבען אן אנגריף אויף לאפערא. דאס רע־גירונגס-מיליטער האט פערכאפט 50 מאשינען-ביק־סען און פיל אמוניציע. די פאשיסטען זענען בסדר נאכגעיאגט געווארען. דערביי האבען זיי פערלוירען 52 טויטע און א סך געפאנגענע

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)

אויפ׳ן מיטעלען פראנט הינטער טאראקען הא־בען די אויפשטענדישע ענערגיש אטאקירט די ליניע פון רעגירונגס-מיליטער טעליקאס, בעמיהענדיג זיך איבערצורייסען די פערבינדונג פון די רעפובליקא־נישע אפטיילונגען מיט׳ן דארף עספלאושיר, די אויפשטענדישע זענען אבער אפגעשטויסען געווארען מיט גרויסע פערלוסטען.

אויפ׳ן מאדרידער אפשניט האבען די אויפשטענ־דישע פערשטארקט דאס פייער פון די מאשין-ביקסען. אויפ׳ן אפשניט קאראבאנשעל האבען די רעגי־רונגס-אפטיילונגען פערנומען 8 הייזער, אין וועלכע (ווייטער זעה 3-טע זייט)

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

22,500 טאן כשר פלייש

פאר די יודען אין פוילען אין יאהר 1937

פרעסע-קאנפערענץ אין אגראר-מיניסטעריום וועגן דער שחיטה-פראגע

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעס־פאנדענט).

אין אגראר-מיניסטעריום איז היינט פארגעקו־מען א פרעסע-קאנפערענץ, אויף וועלכער דער די־רעקטאר פון עקאנאמישען דעפארטאמענט טשעס־לאוו באבראווסקי האט איבערגעגעבען פאלגענדע אינפארמאציעס בנוגע דעם שחיטה-געזעץ, וואס טרעט אריין אין קראפט דעם 1 יאנואר.

אהן פערשלעפונגען ווערען דעם 1 יאנואר 1937 איינגעפיהרט אלע פארשריפטען פון געזעץ פון 17 אפריל 1936 וועגען דער שחיטה אין די שעכטהייזער ווי אויך די אויספיהר-בעשטימונגען. דערביי האט ער דערמאנט, אז דאס דאזיגע געזעץ האט נאר דריי דירעקטע צוועקען: 1) איינצופיהרען הומאני־טארע מעטאדען פון שחיטה אין די שעכטהייזער און 2) צו בעגרעניצען די כשר׳ע שחיטה צו די פאק־טישע בעדערפענישען פון דער רעליגיעז - פעראינ־טערעסירטער יודישער בעפעלקערונג. דאגעגען דארף מען דעם דאזיגען געזעץ נישט צושרייבען קיין שום אנדערע פריוואטע צוועקען ווי צ. ב. די סאנירונג פון פליישהאנדעל א. ד. גל. כדי די דאזיגע צילען צו דערגרייכען, האבען די בעפולמעכטיגטע רעסאר־טען אין אויגוסט, סעפטעמבער און דעצעמבער ד. י. ארויסגעגעבען א רייה פעראָרדנונגען און אויספיהר אינסטרוקציעס.

די בעגרעניצונג פון דער כשר׳ער שחיטה איז געווען דאס שווערסטע פראבלעם ביים אויספיהרען דאס געזעץ, בפרט, אז דאס געזעץ גיט נישט קיין יודידישען יסוד צו ווירקען מיט אומדירעקטע מיט־לען ווי למשל, דורך אונטערשיידען די בעלאסטונג פון דער שחיטה לטובת דעם מלוכה-אוצר. צוליב דעם מוז די שחיטה-בעגרעניצונג דורכגעפיהרט ווע־רען אויפן אדמיניסטראטיווען וועג. די אויספיה־רונגס-ארגאנען האבען צו דעם צוועק אויסגעוועהלט דריי וועגען: 1) אויסטיילען די כשר׳ע שחיטה ווי אויך דעם אומזאץ מיט׳ן כשר׳ן פלייש; 2) כדי אויסצומיידען צו פערגרעסערן די קאנסומציע פון כשר׳ן פלייש מיט׳ן נארמאלען פליישמארק, ווי עס איז געווען ביז איצט, ווי אויך כדי מעגליך צו מאכען צו קאנטינגענטירען די כשר׳ע שחיטה, האט מען גע־דארפט אויסטיילען דעם כשר׳ן פליישפערקויף. צו דעם צוועק איז בעשטימט געווארען ערטער, שעכטהייזער און צייט פון דער שחיטה. עס איז אויך אנגע־נומען געווארען דער פרינציפ צו קאנצעסיאנירען די פערקויפס-ערטער פון פלייש און אויף די ערטער, וואו עס פערקויפט זיך כשר פלייש איז פערבאָטען ארויסצושטעלען דעם פערקויף פון פלייש פון נישט כשר׳ער שחיטה. דעסגלייכען איז פעראָרדנט אז אייג־נע און די זעלבע פערזאן זאל זיך פליכציאנעל פער־נעמען מיט׳ן האנדעל פון כשר׳ן און נישט כשר׳ן פלייש. די פערקויפס - ערטער פון כשר׳ן פלייש ווער־לען מוזען האבען די אויפשריפט „כשר׳ע שחיטה".

3) די אנווענדונג פון דער כשר׳ער שחיטה און דעם אומזאץ מיט׳ן כשר׳ן פלייש צו די ארטיגע בעדערפענישען.

אלס א נויטווענדיגער תנאי פאר דער איינפיהרונג פון דער רעגלעמענטאציע פון דער כשר׳ער שחיטה ווערט אפגעשאפט די ספעציעלע מערק פון כשר פלייש און צוגלייך דערמיט די ארגאניזאציע פון הורטהאנדעל מיט׳ן דאזיגען פלייש.

לויט אויסרעכנונגען פון אגראר-מיניסטעריום, איז אין גאנצען לאנד נויטיג פאר דער יודישער בע־פעלקערונג 150 טויזענד טאן לעבעדיג פלייש יעהר־ליך, ד. ה. לערך 15 פראצענט פון דעם אלגעמיי־נעם פלייש-פערברויך אין פוילען. אין די דאזיגע גרעניצען הארף זיך אויך שליסען די כשר׳ע שחיטה אין יאהר 1937.

פערבאט צו טרייבערן פלייש אויה כשר אין ווארשא

די קצבים בונטעווען זיך געגען בעשלוס

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

א שווערען איינדרוק האט געמאכט אין די יודי־שע קצבים-קרייזען דער בעשלוס פון ווארשאווער ראבינאט נישט צו ערלויבען דאס טרייבערן פון די הינטערשטע טיילען פון די געשאכטענע בהמות אויף כשר.

עס ווערט אנגעוויזען, אז דער ניקור (דאס טריי־בערן) איז געווען גע׳אסר׳ט, אין ווארשא דורך לאנ־גע יאהרען און דער ראבינאט וויל טישט נעהמען אויף זיך מתיר צו זיין א איסור פון אזא לאנגער צייט. ווייטער ווערט דער בעשלוס מאטיווירט חוץ־מיט, וואס פאר ווארשא וואלט מען געדארפט אנ־גאזשירען א גאנצען שטאב מנקרים און דאס אויס־לערנען זיך טרייבערן דארף דויערן העכער א יאהר. ס׳ווערען אויך אנגעגעבען אנדערע מאטיווען, אז דאס טרייבערן דויערט צו לאנג און אזוי ארום מו־זען ענטשטעהן שוועריגקייטען ביי א מאסען-ניקור.

די דירעקציע פון ווארשאווער שעכטהויז איז מודיע, אז אויפ׳ן חודש יאנואר איז בעשטימט געווא־רען צום שעכטען אויף כשר 1 מיליאן 900 טוי־זענד קילא לעבעדיג פלייש.

ווי די ספעציאליסטען גיבען איבער, וואלט אזא ציפער בעדייט 5 קילא פלייש אויף א קאפ, נעהמענ־דיג אבער אין אכט, אז דער קאנטינגענט איז בערעכ־ענט אויף לעבעדיג פלייש, און אז דערפון פאלען אפ די הינטערשטע חלקים, און א געוויסער פראצענט ווערט טריף — וועט דאס ציזאמען אויסמאכען קוים צוויי קילא פלייש אויף א קאפ אין חודש יאנואר.

דערווייל פערשלעפט זיך דער ענין מיט׳ן ערטייד לען די קאנצעסיעס פאר די קצבים, ביז איצט האט מען אין מאגיסטראט ארויסגעגעבען קוים 12 קאנ־צעסיעס.

אין שייכות מיט׳ן פערבאט צו טרייבערן די אחו־טערשטע חלקים פון די בהמות, האבען די ווארשא־ווער קצבים זיך געווענדעט צום ראבינאט ער זאל צוריקציהען דעם איסור. הגם דער ראבינאט האט היינט וועגען דעם ענין נישט אנגענומען קיין בע־שלוס, האבען די קצבים זיך צובונטעוועט געגען רא־בינאט און ערקלערט, אז אנהויבענדיג פון קומענדי־גען מאנטאג וועלען זיי מיט דער הילף פון ספעציעל אנגאזשירטע מנקרים (פון ביאליסטאק) אויף איי־גענער אחריות יא טרייבערן די גע׳אסר׳טע טיילען פון די בהמות.

געוויס וועט די פראגע וועגען כשרות אין וואר־שא מיט דעם דאזיגען שריט זיך פערשארפען, ווייל אין אזא צושטאנד וועלען די כשרע יאטקעס זיך גע־פינען אהן השגחת פון ראבינאט.

* * *

„צי וועלען די יודן אין ארץ־ישראל בעהאנדעלט ווערען ווי בירגער פון א צווייטער מדרגה"?

אנגעשטרענגטע אטמאספער אויף דער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף איהר היינטיגער עפענטליכער זיצונג האט די קעניגליכע קאמיסיע אונטערן פאָרזיץ פון לאָרד פיל אויסגעהערט די פארטרעטער פון דער ארבייטער־ארגאניזאציע אין א"י, „הסתדרות העובדים" פערל קאצענעלסאָן, דוב האָז און גאָלדע מאירסאָן.

ב. קאצענעלסאָן האט אין א לענגערער רעדע אויפגעקלערט די האלטונג פון דער הסתדרות און איהרע טענות צו דער רעגירונג, אונטערשטרייכענדיג מיט נאָכדרוק, אז אין די אלגעמיין־יודישע פראגען שליסט זיך אָן די אָרגאניזירטע יודישע ארבייטערשאפט אין פולען פארנעהם אָן די פאָדערונגען, וואס די פאָרשטעהער פון דער יודישער אגענץ האָבען פאָרגעשטעלט דער קעניגליכער קאָמיסיע.

די הויפט־טענה פון דער ארבייטערשאפט — האט קאצענעלסאָן ערקלערט — בעשטעהט דערין, וואס די רעגירונג ווייזט נישט ארויס גענוג סימפאטיע און אונטערשטיצונג דער יודישער אויפבוי־ארבייט אין א"י און גיט נישט די יודען דעם חלק, וואס געהערט זיי אין די עפענטליכע ארבייטען און רעגירונגס־דינסטען, בעזונדערס אין די פאָרטען, אייזענבאהנען און פאָליציי.

סער האריס ראָמבאָלד: אפשר איז דערפאר, וואס עס איז פאראן א מורא, דאס בעשעפטיגענדיג צופיל יודען, איז עס עלול ארויסצורופען אונרוהען?

קאצענעלסאָן: אויב אזוי, צי האט אונז די רעגירונג פרעה צו בעהאנדלען ווי בירגער פון צווייטען קלאס?

קאצענעלסאָן לייקענט גאנץ קאטעגאריש, אז דער אויסברוך פון וועלכע־עס־איז אונרוהען אָדער אונרוהיגע שטימונגען זאָל האָבען א וועלכע ניט איז שייכות מיט דער אנשטעלונג פון יודישע ארבייטער אין עפענטליכען דינסט. איבריגענס — זאָגט קאצענעלסאָן — קענען אזעלכע זאכען נישט פאסירען ביי קיין רעגירונג.

נאָך וויכטיגער — זאָגט קאצענעלסאָן — איז דאָך דאָס, וואס די רעגירונג איז אליין מודה, אז אין לאנד איז פאראן גענוג מעגליכקייטען פאר מעהר ארבייטער, די רעגירונג טייטשט אבער נישט ריכטיג אויס חנם פרינציפ פון דער אויפנאהמס־פעהיגקייט פון לאנד.

סער לאָרי העמאָנד: אפשר דארף מען זוכען די סיבה דערפאר אין דעם, וואס די יודען האבען אפשר א פריסערע נייגונג צו שטאָטישע בעשעפטיגונגען ווי צו ארבייט אויפ'ן דאָרף?

קאצענעלסאָן לייקענט, אז דאָס זאָל זיין אזוי. עס זענען אפשר פאראן — בעמערקט קאצענעלסאָן — איינצעלנע יוחנן, וואס האבען פערלאָזען דאָס דאָרף, נישט קענענדיג זיך אקלימאטיזירען אין דער דאָרטיגער ארבייט, דאס זענען אבער גיכער אויסנאהמען פון כלל, און זייער צאָהל איז נישט בעדייטענד. איבריגענס — גיט צו קאצענעלסאָן — זענען פאראן גענוג ארבייטס־מעגליכקייטען סיי אין שטאָט און סיי אין דאָרף.

העמאָנד: אויב עס איז אזוי, ווי איהר זאָגט, פארוואס האט די רעגירונג נישט געקענט בעקומען גענוג יודישע קאנדידאטען, וואס זאָלען וועלען דינען אין די דאָרפישע פאָליציי־סטאציעס?

קאצענעלסאָן: די דאָזיגע בעהויפטונג איז נישט קיין ריכטיגע. עס זענען פאראן פיל יודען, וואס זענען גרייט צו דינען אין דער פאָליציי אויפ'ן דאָרף. דער בעסטער בעוויז דערפאר איז א ליסטע פון דריי טויזענד יודען, וואס האבען זיך רעגיסטרירט אלס קאנדידאטען צו דינען אין דער פאָליציי אויפ'ן לאנד. די דאָזיגע ליסטע געפינט זיך אין רשות פון דער הסתדרות.

קאצענעלסאָן בעקלאָגט זיך ווייטער, וואס די רעגירונג שניידט יעדעס מאָל די עליה־שעדיול. די רעגירונג איז תמיד מודה, אז עס איז דאָ אין לאנד ארבייטס־מעגליכקייטען פאר מעהר אימיגראנטען, זי ערטיילט אבער ערלויבנישען בלויז אויף א קלענערער צאָהל ארבייטס־אימיגראנטען. שניידענדיג דעם שעדיול איגנאָרירט די רעגירונג דעם פאקט, דאס זי שניידט מענשליכע לעבענס, שאפט זי פאמיליען־טראגעדיעס, וואס זענען אפט שוידערליך אין זייער אויסווירקונג.

סער מאָריס קארטער: צי איז נישט ריכטיג, אז עס זענען היינט פאראן אין ארץ ישראל 6 טויזענד יודישע ארבייטסלאָזע?

קאצענעלסאָן: ניין, נישט ריכטיג. די צאָהל ארבייטסלאָזע טרעפט סך־הכל 2 און א האלב טויזענד, און דאס אויך זענען עס נישט ארבייטסלאָזע אין הונדערט פראָצענט, פיל פון זיי זענען בלויז טיילווייז ארבייטסלאָז, אנדערע זענען בלויז צייטווייליג אָהן ארבייט.

לאָרד פיל: אפשר זענען פאראן סיבות, צוליב וועלכע די רעגירונג לאָזט נישט אריין אזוי פיל יודישע אימיגראנטען, ווי איהר פערלאנגט?

קאצענעלסאָן: מיר וואָלטען גערן וועלען קענען די דאָזיגע סיבות, אונז זענען זיי נישט בעקאנט. זיי זענען אויך קיינעם נישט בעקאנט. און עס בלייבט נאָר פרעגען, וועלכע סיבות קענען בערעכטיגען דאס שאפען פאמיליען־טראגעדיעס צווישען א"י־תושבים.

קאצענעלסאָן בעשולדיגט הויפטזעכליך די א"י־רעגירונג, אז זי בעהאנדעלט די יודען מיט אנ'אנדער מאס ווי די אראבער, לטובי די יודען האט די רעגירונג אויסצופיהרען בפירושע מאנדאט־בעשטימונגען וועגען ערמעגליכען יודען א קאמפאקטע באַדענקאָלאָניזאציע. וואס האט אבער די רעגירונג דערצו געטון? אין פערגלייך מיט דעם, וואס זי האט געטון פאר די אראבער אין דער ריכטונג, האט זי פאר יודען געטון אזוי גוט ווי גארנישט. יעדעס פיצעל ערד מוזען אויסקעמפען מיט שוויים, מיח און גראָבע געלדער, די אראבער דאגעגען בעקומען אלץ בחינם.

דוב האָז (הסתדרות) בעקלאָגט זיך אויך, אז די רעגירונג טוט גארנישט צו העלפען יודען בויען דאס לאנד, די יודען מוזען אלץ בויען מיט אייגענע מיטלען, קיין שום שטיצע פון דער רעגירונג בעקומען זיי נישט.

לסוף האט די קעניגליכע קאמיסיע אויסגעהערט פרוי גאָלדע מאירסאָן. זי בעהאנדעלט דאס פראָבלעם פון דער ארבייטער־פרוי אין א"י און פאָרמולירט די פאָדערונגען פון די פרויען וועגען ערטיילען זיי גלייכבערעכטיגונג אין עפענטליכען און בירגערליכען לעבען פון לאנד, אין וואהלען צו מוניציפאליטעטען און אנדערע עפענטליכע אינסטיטוציעס.

קעניגליכע קאמיסיע איגנארירט דעם מאקדאנאלד־בריף צו ד"ר ווייצמאן

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

די ... בעריכט וועגען בעשטימען פעהרער פון משה שערטאָק ... דורך דער קעניגליכער קאמיסיע דארף ווער... ... ווערען מיט פאלגענדער וויכטיגער ערקלעו... ... וואס עס האט געמאכט דער פאָרזיצער פון דער קאמיסיע לאָרד פיל, אין דער פראגע וועגען דעם בריף פון ראמזיי מאקדאנאלד צו ד"ר ווייצמאן.

לאָרד פיל האט, נעמליך, ערקלערט, אין צוזאמענהאנג חערמיט וואס שערטאָק האט זיך פעררופען אויפ'ן מאקדאנאלד־בריף, אז די קעניגליכע קאמיסיע וועט נישט נעמען אין אכט די פריהערדיגע אויסטייטשונגען און אינטערפּרעטאציעס פון מאקדאנאלד־בריף אין בעצוג אויף פערשידענע בעשטימונגען פון א"י־מאנדאט. די קעניגליכע קאמיסיע — האט לאָרד פיל צוגעגעבען — וועט אויסשטעלען איהר אייגענע אינטערפּרעטאציע.

ווי בעקאנט, איז דער בריף פון געוו. פרעמיער ראמזיי מאקדאנאלד איבערגעשיקט געוואָרען פון ד"ר ווייצמאן דעם 13־טען פעברואר 1931 אין רעזולטאט פון לאנגע קאנפערענצען און פערהאנדלונגען. דער מאקדאנאלד־בריף האט ענטהאלטען א רייה גינסטיגע פאר יודען בעשטימונגען.

איראק פאדערט אויף דעם אראבישן ראט

איבערצייגט זיך באיקאט לגבי ... קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אראבישער טאגבלאט „אדיפאע" ... מיט, אז דער אויבערשטער ראט האט בעקומען טע... לעגראפישע אויפפאדערונגען פון מיניסטארען פון דער איראקער רעגירונג, אז דער ראט זאָל איבערריי... ...עם באיקאט לגבי דער קעניגליכער קאמיסיע ...אז די אראבער זאָלען זיך שטעלען פאר דער ...מיסיע און איהר איבערגעבען די טענות און תביעות פון דער אראבישער בעפעלקערונג.

תל־אביב'ער ארקעסטער געהערט אין אמעריקאנער ראדיא דורך הונדערטער טויזענדער מענשען

נויאָרק, 30 (יט"א טעלעגר.)

דער קאנצערט פון תל־אביב'ער ארקעסטער, וואס איז היינט טראנסמיטירט געוואָרען קיין אמעריקא, איז איבערן גאנצען שטח פון די פעראייניגטע שטאטען גלענצענד געהערט געוואָרען.

אין די בעזונדערע געזעלשאפטען און ארגאניזאציעס האבען זיך איינגעזאמעלט ריזיגע המונים מיטגלידער, וועלכע האבען מיט בעגייסטערונג דורכ'ן ראדיא־הילכער אויסגעהערט דעם קאנצערט אין תל־אביב.

די „הדסה", וועלכע האט גרויד אפגעהאלטען איהר סעסיע, האט איבערגעריסען די זיצונג כדי אויסצוהערען דעם קאנצערט. „הדסה" האט איבערגעשיקט א ווארימען גרוס די קינסטלער טאסקאניני און בר. הובערמאן.

„יונג־הדסה" בעשטימט 75 טויזענד דאלאר פאר ארץ־ישראל־ארבייט

וואשינגטאָן, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

די קאנפערענץ פון „יונג־הדסה" אין אמעריקא האט אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער די קאנפערענץ אפעלירט צו דער קעניגליכער קאמיסיע צו ערלייכטערן יודען דעם א"י־אויפבוי. די רעזאלוציע קריטיקירט די מאנדאטמאכט פון א"י, דאס זי ארבייט נישט געגוג מיט מיט די יודען אין זייערע אינטערנאציאנאל־בעשטעטיגטע רעכט אויפצובויען די יודישע נאציאנאל־היים אין ארץ־ישראל.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו זאמלען 75 טויזענד דאלאר פאר פערשידענע א"י־צוועקען.

דעם 12 יאנואר פערלאזט ארץ־ישראל די קעניגליכע קאמיסיע

ירושלים, 30 (יט"א טעל.)

די קעניגליכע קאמיסיע האט היינט איבערגעגעבען פער־עפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, אז זי פערענדיגט איבגיכען איהרע ארבייטען און דעם 12 יאנואר פערלאזט זי א"י

לויה פון ד"ר יאן לאנדוי אין קראקא

קראקא, 30 (טעלעפאניש)

היינט בייטאג איז פארגעקומען די לויה פון ד"ר יאן לאנדוי, דעם דירעקטאר פון יודישען שפיטאל אין קראקא און וויצע־פארזיצער פון דער קראקעווער דאקטוירים־קאמער.

מצד די צענטראלע יודישע געזעלשאפטען אין ווארשא האבען זיך אין דער לויה בעטייליגט: אין נאמען פון „טאז" ד"ר ש. וואולמאן. אין נאמען פון „צענטאס" ה' א. גאלדין און אין נאמען פון „דזשאינט" ה' י. ניישטאדט.

סילוועסטער לטובת דעם „אוזדראוויסקא" אין „פילהארמאניע"

RENDES-VOUS פון עלעגאנטען לאדז דעם 31 דעצעמבער ד. י. אנהייב 11 א זייגער ביינאכט, וואנד. א ים אטראקציעס. ביליגער בופעט.

הנחה־בילעטען צו 3 זל. צו בעקומען אין די געוועלבער פון דער פירמע „פלוטאס", פיעטריקאווער 17, 55 און 105.

Dr. med.
I. FAJOLEWICZ
צוריקגעקעהרט
Zachodnia 57
(rog Sródmiejskiej)
tel. 117-61.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 און 8-9

BUCHALTER - BILANSISTA
L. WARSZAWSKI
Łódź, Południowa 20, m. 62
ma godziny wolne.

די ביליגסטע קוועלע פון אלערארט
נייע מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

געדענקט, ביליג
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע ביליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R.Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
געדענקט פראנט II שטאק.

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבק חיים לכל חי
אבינו החביב, חותננו, זקננו, אחינו, גיסנו וידידנו
נ"ע ישראל יצחק
(נכד מגזע היחד הקדוש) ב"ר לייבוש ז"ל
בערגער
מנאוואמיעסקא אצל פיליצע
בשנת 72 לימי חייו.
הלויתו תהי' היום ביום ה' י"ז טבת תרצ"ז
בשעה 12 בצהרים מבית האבל, רחוב זגערזשער 30a.
השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת

דעם 1־טען יאנואר 1937 ווערט ערעפענט
Biuro Buchalteryjno-Rewizyjne
אונטער דער לייטונג פון
BRODZICKI i PILICHOWSKI
פיהרען ביכער אין אייגענעם ביורא און ביי פירמעס. טעלעפאנישע אנמעלדונגען: 200-60 אין די שעה'ן פון 1—4 און פון 7—9 אוונט.

עהרן-סאטיספאקציע פון דעפ. בודזינסקי
פאר יודישע אפיצירען

וו א ר ש א, 30 (יט"א טעל). דער ערן-קאנפליקט צווישען די יודישע רעזערוו-אפיצירען און דעפ. בודזינסקי איז ערלעדיגט געווארען אויפ'ן עהרען-וועג און אז די סעקונדאנטען פון די צדדים האבען, נאכ'ן בעטראכטען די אנגעלעגענהייט, צונויפגעשטעלט פאלגענדען פראטאקאל:

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעדע, וואס דעפ. ח. בודזינסקי האט געהאלטען אויף דער זיצונג פון דער סיים-בודזשעט-קאמיסיע פון 21-טען דעצעמבער 1936 און אין וועלכער ער האט, לויט פרעסע-בעריכטען, געברויכט די ווערטער: „מיין אנטיסעמיטיזם בעדייט, דאס איך בין אנטי-דערווערטער, ווייל א סעמיט איז א מענש, וואס ענטלויפט פון קאמפס-פעלד", האבען די ה"ה רעזערוו-לייטנאנט לעאן בדעגמאן, רעזערוו-לייטענאנט לעאן האלצער, רעזערוו-לייטענאנט הענריק קאנארעק, רעזערוו-קאפיטאן ניקארעט פאלאק און רעזערוו-קאפיטאן לעאפאלד ספירא פערלאנגט פון דעפ. בודזינסקי עהרען-סאטיספאקציע.

„די דורך דעפ. בודזינסקי בעשטימטע פערטרעטער האבען אין זיין נאמען ערקלערט, אז עס איז פארהאן א פרינציפיעלער אונטערשייד צווישען ארי-גינעלען טעקסט פון דער רעדע און דעם טעקסט, וואס איז ציטירט געווארען דורך דער פרעסע, אבער נישט אריינגעהעריג אין דער מעריטארישער אפשאצונג פון די ארויסגעזאגטע ווערטער, מוזען די פער-טרעטער זיך שטעלען אויפ'ן פארמעלען באדען פון גענויען טעקסט פון אבזאץ 2 ארט. 44 פון עהרען-קאדעקס פון זול. באזיעוויטש, אויסגאבע 4: „מיט-גלידער פון סיים זענען פריי פון עהרען-פעראנט-ווארטליכקייט פאר זייערע סיים-רעדעס, אויף ווי פיל די דאזיגע ענטהאלטען נישט קיין בפירוש-פער-זענליכע בעליידיגונגען".

„מחמת דעם זענען די פערטרעטער פון ביידע צדדים געקומען צו דער מסקנה, אז עס איז נישטא קיין גרונד אנצוהויבען אן עהרען-פראצעדור".

אונטערגעשריבען די נאמינאציע
פון ווארשאווער קהלה-קאמיסאר

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש)

די נאמינאציע פון ה' מוריצי מייזעל אלס קאמיסאר-פרעזעס פון דער ווארשאווער קהלה איז שוין געווארען אונטערגעשריבען דורך דעם וואיעוואדע. עס ווערט איצט צונויפגעשטעלט ד ליסטע פון בייראט. דער אפיציעלער אקט פון אויפלעזען די איצטיגע קהלה-פערוואלטונג און ראט וועט פארקומען באלד נאך ניי-יאהר.

פסיכיאטרישע אבסערוואציע
איבער כאסקעלעוויטש'ן ווערט די טעג פערענדיגט

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש)

די היינטיגע וואך ענדיגט זיך די פסיכיאט-רישע אבסערוואציע פון יהודה כאסקעלעוויטש, וועלכער ווערט אנגעקלאגט אין דערשיסען דעם וואכמייסטער בוזאק פון מיסטק-מאזאוויעצק. ווי בעקאנט געפינט זיך כאסקעלעוויטש זינט העלפט נאוועמבער אין משוגעים-אנשטאלט אין טווארקי, וואוהין ער איז ארויסגעשיקט געווארען לויט דער פאדערונג פון זיין פערטיידיגער אין געריכט.

אין די נאהנטסטע טעג וועט כאסקעלעוויטש ווידער אויסגעהערט ווערען דורך א קאמיסיע פון דריי אנגעזעהענע פסיכיאטרען.

בעזעצען 100.000 דייטשע יודען אין קובא

ה א ו א נ א, 30 (יט"א טעל.)

אין משך פון די לעצטע עטליכע טעג האט דער יודישער מיטגליד פון אמעריקאנער קאנגרעס ד"ר יוליאם סיראוויטש אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט'ן שעף פון דער רעגירונג פון קובא, דעם מיליטערישען דיקטאטאר קאל. באטיסטא. וועגען פראיעקט פון בעזעצען דייטשע יודען אויף דעם אינזעל. דער רעגירונג פון קובא איז אין דער פראגע פארגעשטעלט געווארען א פלאן, וואס זעהט פאר, אז די רעגירונג זאל אויף דעם אינזעל אויסשטעלען א באדען-שטח פאר דער בעזעצונג פון 100,000 יודען פון דייטשלאנד.

טאג-טעגליך

קאפיטולאציע

דער בריטיש-איטאליענישער פריינדשאפטס-אפמאך, צוערשט און דערנאך דער פראנצויזיש-ענגלישער דעמארש אין דער שפאנישער פראגע האבען דעם אגרעסיוון קורס פון בערלין שטארק זייך געמאכט, די דאזיגע דיפלאמאטישע שריט מצד די אייראפעאישע גרויסמאכטען בעדייטען א פיל-בארען קלאפ אין דעם רוקען-ביין פון דער היטלערישער פאליטיק.

ערשט איצט זעהט זיך ארום דאס „דריטע רייך" אז הונגער טאטשע דאס לאנד, און אז הונגער איז שטארקער פון אייזען, איז נישט בלויז א פראגע די שארפע צענזור פון דייטשלאנד איז, טראץ א ע איהרע אנשטרענגונגען, דאך נישט אימשטאנד אויף אזויפיל דורכצופילטרירען די אינפארמאציעס פון אלע געגענדען אין היטלער-לאנד, דעריבער בעקומען זיך גאנצע אפט אלארמירענדע ידיעות וועגען הונגער-מגפה אין דייטשע שטעט און שטעטלעך.

משמעות, אז בלויז מיט יודען-פערפאלגונגען קאן מען אפילו אין דער היטלער-מדינה נישט שטילען די הונגעריגע מאגענס פון פאלק, וואס ווערט שוין העכער דריי יאהר גענערט רק מיט נאצישע טעאריעס וועגען ענטיודישונג און „ריינער ראסע."

דער אנטייל אין דער פאשיסטישער פערשווע-רונג אין שפאניען האט צום איבריגען דערדריקט דאס „דריטע רייך", וואס טראגט די גרעסטע פער-אנטווארטליכקייט פאר'ן פערשלעפטען בלוטיגען בירגער-קריג.

די צייט טוט זיך אבער דאס איהריגע און געשיכטליכע פערברעכנס זענען זיך נוקם. דאס נעמליכע געשעהט איצט מיט דייטשלאנד.

זי האט זיך צופיל פערלאנטערט אין דער ליבע צו גענעראל פראנקא און אויפ'ן חשבון פונ'ם קינפטיגען זיג אין שפאניען האט ס'דייטשע פאלק לאנגע חדשים געצאהלט צינז אין דער פארם פון הונגער און פערטיפטען עקאנאמישען קריזיס.

איצט — ווען דער הלף ליגט שוין אויפ'ן האלז, האט היטלער איינגעזעהען די נויטווענדיגקייט זיך אפצוזאגען פון דער שפאנישער ליבע, אבי ווי-עס איז איינצוהאלטען אין לאנד דאס, וואס לאזט זיך, נאך איינהאלטען. אין דאס קאן, לויט לעצטע ידיעות פון קאמפעטענטע אויסלענדישע קרייזען, ענד-גילטיג געשעהן פאר'ן פרייז פון... לעבענס-מיטלען, וועלכע די היטלער-רעגירונג וויל ביי דער געלעגענהייט אויספרעסען ביי די מלוכות, וואס ווילען א סוף-מאכען צו דער געפעהרליכער דייטשער אינטערווענץ אין שפאנישען קריג.

וואהרשיינליך וועט פון דעם משא-ומתן עפעס ארויסקומען, בפרט, אז דייטשלאנד זעהט זיך גע-צוואונגען שלום צו מאכען מיט די אנגעברוגזטע מלוכות, וועלכע האבען זי שוין געלאזט פעראיינזאמט אינ'ם קאמף מיט די „רויטע העבקער" אין שפאניען.

יוה.

די קאמפען ארום מאדריד

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

די פאשיסטען זענען געווען שטארק פערפעסטיגט. דאס רעגירונגס-מיליטער האט אייך פערנומען דאס שטעטעל ווילאנוע וואדעלי קאנאדא און האבען גלייך צייטיג פערבעסערט זייערע פאזיציעס אויף דער ליניע ווילאפראנקא — ראמאנילאס.

ראדיא-רעדע פון גענ. מיאכא

וואלענסיא, 30 (ספ. טעל.)

די טעלעגראפען-אגענטור פון דער שפאנישער רעגירונג איז מודיע: צו דער געלעגענהייט פון עפענען די נייע אויפנאמע-ראדיא סטאציע ביי דער הויפט-קווארטיר אין מאדריד, האט גענעראל מיאכא געהאלטען פאלגענדע רעדע צו קאבאלערא'ן און צו דער רעגירונג.

אין מיין נאמען און אין נאמען פון מיינע וואפען-ברידער חזר איך איבער, אז די הויפטשטאט פון דער רעפובליק וועט ווייטער פערטיידיגט ווערען אין הסכם מיט'ן צוטרוי, מיט וועלכען די רעגירונג בעשענקט אונז. מיר שווערען לאיאל אויסצופיהרען אלע בעפעהלען פון דער רעגירונג.

די אויפשטענדיגע ריהמען זייערע „נצחונות"

סעוויל, 30 (ספ. טעל.)

די ראדיא-סטאציע פון די אויפשטענדיגע האט דעם 29 ד. ח. 8 אווענד מיטגעטיילט: צוליב'ן נצחון פון די אויפשטענדישע אפטיילונגען אויפ'ן אפשניט טערועל ציהט זיך צוריק דאס רעגירונגס-מיליטער איבערלאזענדיג פיל קריגס-מאטעריאל. דאס „נאציאנאלע" מיליטער אין אנדאלוזיען רוקט זיך פאראויס. דערוויל האבען מיר פאראויס מארשירט אויף 30 קילאמעטער (?)

מאנגעל אין קויהלען?

פ א ר י ז, 30 (ספ. טעל.)

פון מאדריד ווערט געמאלדען, אז אין דער שפאנישער הויפט-שטאט פיהלט זיך א מאנגעל אין קויהלען. די אסטורישע קויהלען-גרובענס זענען שוין א רייהע וואכען נישט טעטיג.

פרעמיעס פאר דעזערטערען

פ א ר י ז, 30 (ספ. טעל.)

די רעגירונג אין וואלענסיא האט בעשטימט פרעמיעס פאר דעזערטערען פון די אויפשטענדיגע. פאר א דעזערטער מיט געוועהר איז בעשטימט א פרעמיע פון 100 פעזעט, אהן געוועהר — 50 פעזעט.

סאוויעטישע הילף פאר בארצעלאנא

ב א ר צ ע ל א נ א, 30 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות, וואס זענען איצט דא דערהאלטען געווארען האט די סאוויעטישע האנדעלס-דעלעגאציע אין בארצעלאנא אנגענומען א בעשטעלונג פון קאטאלאנישען „גענעראליטאד" אויף 35 טויזענד טאן ווייצען-מעהל און צוקער. די ערשטע ליפערונגען ווערען דערווארט אינגיכען.

ערווארט נישט קיין פרעמדע הילף! —— העלפט אייך אליין!
ברענגט אייערע אפשפארונגען און אלע פרייע געלדער נור אין
BANK KUP. KRED.
29 PIOTRKOWSKA 29
יעדער נישט-איינגעצאהלטער גראשען איז א פערברעכען
[illegible] אייערע אינטערעסען!
Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi
ul. Piotrkowska 29
אפשפארונגען אנהויבענדיג פון 1 זלאטי, וקלאדעי, אינקאסא, איבערווייזונגען, טשעק-קאנטעס.

גרוילענדע געגען-מלחמה-דעמאנסטראציע פון אנ'אינוואליד

ר י ג א, 30 (ספ. טעל.)

פאר דער לוטעראנישער קאטעדרע אין ריגא האבען דורכגעהער היינט בעמערקט א מענש, דעם מענס האנד עס איז געווען צוגעשלאגען מיט א 5-צאליגען נאגעל צו דער דעמבענער טיר פון דער קאטעדרע און נעבען איהם איז געלעגען א האמער מיט א פערבלוטיגטע הענטעל. עס האט זיך ארויס-געוויזען, אז דער מענש איז א קריגס-אינוואליד. ער הייסט אסארס. מיט זיין טאט — האט ער ערקלערט — האט ער געוואלט אויפמערקזאם מאכען די וועלט אויף דער נאהנטער געפאהר פון מלחמה.

אונזער ווארט

א היסטארישע דאטע

סך-הכל איין טאג טיילט אונז נאך אפ פון 1. יאנואר 1937, א טאג, וואס וועט פאר די פוילישע יודען זיין א היסטארישע דאטע.

פון ניי-יאהר אן טרעט אריין דאס יודישע לעבען אין פוילען אונטערן צייכען פון דער שחיטה גזירה, וועלכע לאזט קיין איין שיכט און שטאנד פון די פוילישע יודען נישט גלייכגילטיג צו דעם דאזיגען אנגעזאגטען געזעץ.

די דירעקט-אנגעגריפענע דורכ'ן שחיטה-פערבאט, די יודישע פליישער מאכען פערצווייפעלטע אנשטרענגונגען, כדי וואס-עס-איז צו ראטעווען.

די דעלעגאציעס אין האנדעלס-מיניסטעריום, קאנפערענצען פון די קצבים, רעכענען אין לעצטען מאמענט נאך עפעס אויסצופועלן, אז די גזירה זאל כאטש אין א קליינער מאס געמילדערט ווערען.

צי זענען אבער אינטערווענצען און רעאליציעס אין אונזערע בעזינגונגען א געוויס: ווירקזאם מיטעל אויף צו פערלייכטערן דעם גורל פון די בעטרעפענדע יודישע משפחות אין אלע עקען פוילען, און שטעט און שטעטלעך?

אין אונזערע טעג, ווען עס דעצידירט דער „קורס פון פאליטיק אין „אזושעם" האבען מיר, דאכט זיך, ווייניג וואס צו דערווארטען פון אזעלכע מיטלען.

האט דאך די יודישע עפענטליכקייט, נאך דער טרויעריגער ארויסטרעטונג פון יענעם בודזינסקי, שוין איצט — א פאר טעג נאך זיין גיפטיגער רעדע אין דער סיים-קאמיסיע — בעקומען די מיטטיילונג וועגען א פרישען [illegible] פראיעקט, וואס דאס דאזיגע „לעמעלע" גרייט צו פאר'ן נאהענטען סיים-פלענום.

מיט'ן איינפיהרען דאס שחיטה-געזעץ, שאפט זיך א שרעקליכער מצב פאר די אלע, וועלכע ווערען ארויס געשטויסען פון זייערע ווירטשאפטליכע פאזיציעס, ביי וועלכע די ברויט-פראגע ווערט א ווייטאגליך פראבלעם פון נויט און אומקום.

קומען מיט עצות וועגען מילדערען דעם צושטאנד, איז, נאטירליך, נישט איצט די צייט. איבעריגענס זענען עצות נאר א בעווייז פון גוטען ווילען, די געליטענע נויטיגען זיך שוין איצט אין מעשים, וואס זאל זיי פראקטיש ארויספיהרען פון פערצווייפעלטע מצב. מען דארף עפעס טון!

איז, אלזא, נישט פערברעכען די הענד. אויסנאמסווייזע געזעלשאפטליכע פעראנטווארטליכקייטען זענען בערופען צוצושטעלן א האנד צו דער לעבענס-נויטיגער קאמפאניע, וואס איז שוין איניציאטירט געווארען.

טעם

945 מיליאָן פראַנק הלואה פאַר פּוילען
בעשליסט איינשטימיג דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט

פ אַ ר י ז, 30 (ספּ. טעל.)
דער פּאַרלאַמענט האָט היינט איינשטימיג אָנגענומען דאָס געזעץ וועגען דער הלואה פאַר פּוילען. עס ווערט פאַרגעזעהן, אַז די הלוואה קאָן נעגעבען ווערען נאָך איידער עס וועט אָנקומען די דעקונג פון דעם עמיסיע הלואה-אָבליגאַציעס.

דער דאָזיגער בעשלוס איז נוגע סיי דער הלוואה פאַר דער פּוילישער מלוכה אין דער הויך פון 945 מיליאָן פראַנק און 405 מיליאָן פראַנק פאַר דער פּויליש-פראַנצויזישער באַהן-געזעלשאַפט. די צייט פון אָפּצאָהלען די הלואות איז בעשטימט פון 15 ביז 35 יאָהר.

מען דערוואַרט זיך, אַז די הלואה פאַר פּוילען וועט בקרוב אויך דורכגעהן דעם פראַנצויזישען סענאַט.

די ערשטע ראַטע פון דער פראַנצויזישער הלואה ווערט אין פּוילען שוין דערוואַרט אין סוף יאַנואַר אָדער אָנהויב פעברואַר 1937.

באַטראַכטענדיג די פראַגע וועגען דער הלואה פאַר פּוילען, האָט מינ. דעלבאָס אין פּאַרלאַמענט ערקלערט: כאָטש די פּוילישע פינאַנסען זענען געזונד, מוזען מיר אין נאָמען פון די פריינדשאַפט פון ביידע פעלקער אַרויסהעלפען פּוילען. דער נייער אָפּמאַך מיט פּוילען איז געשלאָסען געוואָרען, כדי צו האַרמאָניזירען איהר פרידענס-אַקציע אין פּוילען צוטרוי פון צוזאַמענאַרבייט.

Każdy, kto ma pracę
i zarabia,
powinien pomóc
bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa

פּראָפ. בראָדעצקי אין וואַרשע

וו אַ ר ש אַ, 30 (טעלעפאָניש)
מאָרגען (היינט, דאָנערשטאַג) קומט קיין וואַרשע דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן, פּראָפ. זעליג בראָדעצקי, וועלכער וועט רעפערירען וועגען דער לאַגע אין א"י און וועגען דער בעציהונג צו דער ענגלישער רעגירונג.

ביליגער פּאָסט-טאַריף

וו אַ ר ש אַ. 30 (טעלעפאָניש)
פון 1. יאַנואַר ווערט טיילוויז פערביליגט דער פּאָסט-אָפּצאָהל פאַר פּעקלעך. וואָס ווערט געשיקט אין ווייטע ערטער, ווי אויך דער אָפּצאָהל פון טעלעפאָנישע צווישען-שטאָטישע געשפּרעכען.

געשטאָרבען די פּאָרזיצערין פון בערלינער פרויען-פעראיין „בני-ברית"

בערלין (יט"א) אין עלטער פון 73 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען פרוי מינאַ שוואַרץ די פּאָרזיצערין פון דעם פרויען פעראיין ביי די „בני ברית" אין בערלין. מינאַ שוואַרץ איז געשטאַנען בראָש פון דעם פעראיין זייט 1899 און איז געוועזען טעטיג אויף פערשידענע געביטען פון געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט. א דאַנק איהר איניציאַטיווע זענען אין בערלין ענטשטאַנען א ריהע אַנשטאַלטען פאַר פרויען און קינדער שוץ. פרוי שוואַרץ איז אויך געוועזען טעטיג אין די אינסטיטוציעס פון דעם צענטראַל פעראיין און פון דער יודישער קהילה אין בערלין.

צוויי-שטאָקיגע אויטאָבוסען אין תל-אביב

ת ל-א ב י ב. (יט"א) אויף די תל-אביב'ער גאַסען האָט זיך צום ערשטען מאָל בעוויזען א צוויישטאָקיגער אויטאָבוס, וועלכער קען אריינגעמען 60 פּאַסאַזשירען. אויב דער פּרוב וועט ברענגען גוטע רעזולטאַטען וועלען אָנהויבען קורסירען מעהר צוויישטאָקיגע אויטאָבוסען.

לאַנדווירטשאַפטליכע שול אין טול-כּרם נאָך אַלץ געשלאָסען

י ר ו ש ל י ם. (יט"א), א דיפּאָע" בעקלאָגט זיך אַז נישט-קוקענדיג אויף דעם, וואָס דאָס מיליטער האָט שוין פערלאָזען די געביידע פון דער אַראַבישער לאַנדווירטשאַפטליכער שולע אין טול-כּרם האָבען זיך די לימודים נאָך אַלץ נישט אָנגעהויבען און שוין א יאָהר צייט ווי די שולע איז געשלאָסען. דער שטרייק קאָמיטעט פון תול-כּרם האָט וועגען דעם איבערגעשיקט דעם הויך קאָמיסאַר א בריף. די צייטונג ווייזט אָן, אַז די מאַכט האָט דערווייטערט פון דער שולע די נאַציאָנאַליסטישע עלעמענטען.

סאָוויעטישער ענטפער
וועגען פרייווילליגע קיין שפּאַניען

לאָנדאָן, 30 (ספּ. טעל.)
ליטווינאָוו האָט נעכטען איבערגעגעבען דעם ענגלישען אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע אַן ענטפער אויף דער ענגלישער נאָטע וועגען אַרויסשיקען פרייווילליגע קיין שפּאַניען. די ענגלישע קרייזען האָבען ביז איצט נישט מיטגעטיילט דער עפענטליכקייט דעם אינהאַלט פון סאָוויעטישען ענטפער, וועלכער וועט צוערשט איבערגעגעבען ווערען די פאַראינטערעסירטע מלוכות.

ערנסטע אונרוהען אין שפּאַנישען מאַראָקאָ
בונט פון אַראַבער געגען די אויפשטענדיגע

טאַנזשער, 30 (ספּ. טעל.)
פון שפּאַנישען מאַראָקאָ מעלדעט מען וועגען באַאונרוהיגענדע שטימונגען, וואָס לאָזען זיך אָבסערווירען אין א ריהע געגענדען. אין טעטואַן איז געקומען צו ערנסטע אונרוהען. ערלענען פערהאַרגעט געוואָרען די פעהנער פון די אויפשטענדישע, עס זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שורבען אין רעגירונגס-אַמטען און עס זענען צושלאָגען געוואָרען מיליטער-לייט. עס זענען אונטערגענומען געוואָרען שריט צו דערשטיקען די דעמאָנסטראַציעס און עקסצעסען. פאַרהאַן א סך פערוואונדעטע. פיל זענען אַרעסטירט געוואָרען, כאָטש די אָרדנונג איז איינגעשטעלט געוואָרען, איז די לאַגע זעהר א געשפּאַנטע. אין גאַרניזאָן הכּואַן איז אויסגעבראָכען א בונט פון אַראַבער, וועלכע האָבען דערהרג'עט די אָפיצירען און בעהערשט די געוועהר-לאַגערס. די ידיעות זענען דערוויל באַשטעטיגט.

טשאַן-קאַי-שעק'ס דעמיסיע
נישט אָנגענומען

נאַנקין, 30 (ספּ. טעל.)
טשאַן-קאַי-שעק האָט זיך צום צווייטען מאָל שוין אָפּגעגעבען אין דימיסיע און האָט ערקלעהרט עפענטליך, אַז ער גופא האַלט זיך טיילוויז פאַר מיטשולדיג פאַר'ן אויפשטאַנד אין דער פּראָווינץ טיאַן-פו.

אויף די צווייטע ביטע וועגען דימיסיע איז איהם אָפּגעזאָגט געוואָרען. ער בעקומט נאָר א חודשדיגען געזונדהייטס-אורלויב, נאָך די לעצטע שווערע איבערלעבענישען.

טראָצקים מקום מנוחה

מעקסיקאָ, 30 (ספּ. טעל.)
פאַר טראָצקין איז בעשטימט געוואָרען אלס וואוינאָרט די ווילע פון מאָלער טיוערי, וואָס געפינט זיך הינטער דער שטאָט. דאָס איז געשעהען, כדי צו פערהיטען פאַר אַן אַטענטאַט אויף זיין לעבען.

וויכטיגע ערפינדונג פון א לאָדזער יודישען וועבער
פּראָצעס צווישען דער פירמע פאָזנאַנסקי און ערפינדער יצחק דראָזדאָווסקי אין וואַרשעווער פּאַטענטען-געריכט

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)
אין דער פּאַטענטען-אָפּטיילונג ביים וואַרשאַוער קרייז-געריכט איז היינט פאַרגעקומען דער פּראָצעס פון דער לאָדזער אקצ. געזעלשאַפט י. ק. פאָזנאַנסקי געגען לאָדזער וועבער-מייסטער יצחק דראָזדאָווסקי.

עס האָט זיך געהאַנדעלט אין דעם, וואָס יצחק דראָזדאָווסקי האָט געמאַכט אַן ערפינדונג, וואָס בעדייט אַן איבערקעהרעניש אין דער פּראָדוקציע פון ווייסע סחורות. די ערפינדונג בעשטעהט דערין, וואָס ביז איצט האָט מען צו פּראָדוצירען ווייסע לייוונט פון פלאַקס האָט מען געמוזט האָבען זעהר קאָסטבאַרע מאַשינען. דראָזדאָווסקי'ס אויפטו ליגט דערין, וואָס מ'קען פון פלאַקס וועבען ווייסע סחורות מיט געוועהנליכע מאַשינען. מ'דאַרף אין זיי אריינשטעלען נאָר א געוויסע טייל.

די פירמע פאָזנאַנסקי האָט אויף פראַגע זיך בענוצט מיט דראָזדאָווסקי'ס פּאַטענטירטער ערפינדונג, היות די פּראָדוקציע איז נישט געלונגען, האָט די פירמע אָנגעקלאָגט אין געריכט דעם ערפינדער.

דראָזדאָווסקי'ס פערטיידיגער האָט געטענה'ט, אַז די פירמע פאָזנאַנסקי האָט נישט געטאָרט עקספּלואַטירען די ערפינדונג, וועלכע זי האָט אגב נישט גוט אָנגעווענדעט אין דער פּראָדוקציע.

אין רעזולטאַט איז די אָנקלאַגע פון פירמע פאָזנאַנסקי אָפּגעוואָרפען געוואָרען און דראָזדאָווסקי'ן איז אַנערקענט געוואָרען די אויסשליסליכע רעכט אויף זיין פּאַטענטירטער ערפינדונג.

ציוניסטישער צ. ק. וועגען דער לאַנדעס-פּאָליטיק

וו אַ ר ש אַ, 30 (טעלעפאָניש)
דעם קומענדיגען זונטאָג וועט דורכ'ן ציוניסטישען צ. ק. בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען צונויפרופען דעם נאָהענטסטען אַלפּוילישען לאַנדצוזאַמענפאָהר. דער צ.ק. וועט אויף דער דאָזיגער זיצונג אויך אָננעהמען בעשלוסען בנוגע דער ציוניסטישער לאַנדעס-פּאָליטיק, וועגען דער טאַקטיק פון די ציוניסטען אין די קהלות, וועגען דער פּאַרלאַמענטאַרישער אַרבייט און וועגען אָריענטאַציע.

אָנגעגריפען יודישע הענדלער

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)
בעת'ן היינטיגען מאַרק טאָג האָט א קריסטליכער המון אָנגעגריפען די יודישע הענדלער, דעמאָלירט סטראַגאַנעס און איניגע יודען צושלאָגען. עטליכע פּוילישע אַרבייטער האָבען זיך געגענגעשטעלט די כוליגאַנישע אַרויסטרעטונגען. א דאַנק דער אינטערווענץ פון דער פּאָליציי איז צוריק איינגעשטעלט געוואָרען די אָרדנונג.

דער גערער רבי פאָהרט קיין לודמיר

וו אַ ר ש אַ, 30 (טעלעפאָניש)
דער גערער רבי פערלאָזט היינט גער און קומט קיין וואַרשאַ, פון וואַנען ער פאָהרט אָפּ אויף א חודש אָדער 6 וואָכען קיין לודמיר. דער גערער רבי האָט אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז קיינער פון זיינע חסידים זאָל איהם נישט קומען מקבל-פּנים זיין אויף דעם וואַרשאַווער וואָקזאַל.

פּראָטעסט פון „מזרחי" און אגודת-ישראל
געגען אָנ'ערקלערונג פון משה שערטאָק

ירושלים, 30 (יט"א טעל.)
די אָרגאַנען פון „מזרחי" און אגודת ישראל האָבען היינט איבערגעגעבען דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ א פּראָטעסט געגען אַנ'ערקלערונג, וואָס משה שערטאָק האָט געמאַכט בעת זיין נעכטיגען פערהער אין דער קעניגליכער קאָמיסיע אין בעצוג אויף דער פראַגע וועגען דער בעשעפטיגונג פון יודישע אַרבייטער אויף עפענטליכע אַרבייטען אום שבת.

1-טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון צייהן, קיה'ן-באַקען און יאַסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַכט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער · שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

DR. MED. H.
Różaner
הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.

אויף
100 מענשען
רויכערן 99
די איינציגע אונשעדליכע
פּאַפּ'ז געזונד פּאַטענטירטע 4-וואַטקאַוועס
גילזען ווענען
„OSMAN"

וואס די יודישע ארבייטארין שאפט אין ארץ־ישראל

(א בריף פון ירושלים) :—: פון ז. קאטלער

אנ'אראבער האט מיר די פאלגענדע מעשה'לע דערצעהלט:

אמאל, אמאל מיט פיל און פיל צעהנדליגער יאהרען צוריק, האט א סולטאן, א לעב־יונג, זיך זעהר שטארק פערליבט אין א צובאלעיועטער בת יחידה פון אנ'אנדער סולטאן, אין אראביען. וועלכע איז געווען די שעהנסטע אראבישע יונגע מיידעל אין דער גאנצער וועלט.

פערשטייט זיך, אז ער האט ממש געברענט מיט איהם. כדי זי זאל ווערען זיין געזעצליכע און שטענדיגע פרוי, ער האט איהר געוואלט אפגעבען זיין גאנץ פערמעגען און האט איהר פערשפראכען גאלדענע בערג.

האט די צובאלעיועטע שעהנע בת־יחידה אייבער געשטימט צו ווערען זיין געזעצליכע און שטענדיגע פרוי. אבער בלויז מיט דעם בעדינג; ער זאל איהר שאפען די מעגליכקייט צו טרינקען יעדען טאג אין חודש פון אנ'אנדער קוואל.

האט דער פערליבטער סולטאן אויפגעפאדערט אלע זיינע חכמים און מכשפים זיי זאלען זוכען און געפינען אזא ארט אויף דער וועלט, וואו ס'זענען פארהאן 30 קוואלען איינער נישט ווייט פון צווייטען.

נאך לאנגען פארשען און זוכען חדשים לאנג, טאג און ביינאכט, איז זיי געלונגען צו געפינען א שטח באדען נעבען וואדי־כאנין (איצט: בן־ציונה) אויף וועלכען ס'זענען געווען גאנצע און פולע דרייסיג קוואלען, איינער נישט ווייט פון צווייטען.

דער סולטאן האט זאגאר געהייראט זיין געליבטע און האט זיך מיט איהר בעזעצט אויף דעם דאזיגען באדען, נעבען וואדי־כאנין, וועלכען ער האט א נאמען געגעבען „עיון". וואס מיינט אין אראביש: קוואל.

אט אויף דעם זעלבען באדען געפינט זיך איצט די אגריקולטורעלע ווירטשאפט, וועלכע מען רופט איצט „עינות" (וואס איז די געטרייע העבראאישע איבערזעצונג פון אראבישען ווארט „ע״ן") און וועלכע פערנעהמט א שטח פון 400 דונאם באדען אין יהודה, ארץ־ישראל.

ערשט צוריק מיט קוים 5 יאהר איז דער דאזיגער באדען־שטח געווען א נאקעטער, ווילדער און זומפיגער — א ריכטיגע וויסטע פון זאמד, שטיינער און... מאלאריע־פליגלעך.

און אט דער דאזיגער ערשט צוריק מיט קוים 5 יאהר אזוי וויסטער, ווילדער און זומפיגער באדען־שטח איז איצט א פולשטענדיגע בליהענדער גן־עדן, וועלכער פערכאפט דאס אויג, איבערראשט, בעגייסטערט און בעצויבערט אלעמען מיט זיין אויסערגעוועהנליכער שיינקייט און זעהר געשמאקער ערפרישענדע דופטיגקייט.

ערמעגליכט האט דאס וואונדער א ניו־יארקער יוד, מר. דזשוליוס שווארץ, מיט וועמענס געלד דער יודישער נאציאנאל פאנד האט ערווארבען דעם דאזיגען באדען שטח.

און געשעהען איז דער נס א דאנק דער שווערער און ענערגישער ארבייט, פיאנער־געדולד, מיה און שווייס פון יונגע יודישע טעכטער. די שילערינס פון דער אזוי שיין געבויטער און גוט איינגעארדנעטער אגריקולטורעלער שולע פאר מיידלעך, וועלכע געפינט זיך אויף דעם בערגעל אין סאמע צענטער פון זעלבען באדען־שטח און רופט זיך „עינות".

די דאזיגע שולע, צוזאמען מיט איהר ווירטשאפט אין און ארום, איז צוריק מיט קוים 5 יאהר געגרינדעט געווארען פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער פרויען־ארגאניזאציע „וויצא".

אויפגעבויט געווארען און אויסגעהאלטען ווערט די דאזיגע שולע פון דער „וויצא"־פעדעראציע אין רומעניען.

70 יודישע מיידלעך, אין עלטער פון 18 ביז 22 יאהר, פון 20 פערשידענע לענדער (וואס רעדען, אגב, אין 18 פערשידענע שפראכען). די הויפט פון דייטשלאנד, פוילען און רומעניען, פערפאלקאמען זיך דא, דורך טעארעטישע און פראקטישע ארבייט און איבונג, ביי אלע צווייגען און פאכען פון הויז־ווירטשאפט און אגריקולטורעלע ווירטשאפט, ווי: פלאנטאציע, גארטענזארג, היגער־צוכט, מילך־ווירטשאפט, בינען־צוכט, א. ד. ג., און יעדע שילערין, וועלכע ווערט דא אויפגענומען, פערפליכטעט זיך דא צו ארבייטען אגריקולטורעלע ארבייט, צוויי יאהר.

„עינות" האט שוין אלע נויטיגע געביידען, און אלע זענען די איינגעארדנעט עכט מאדערן.

אויפ'ן בערגעל, אין סאמע צענטער פון דער גאנצער ווירטשאפט, געפינט זיך די צענטראלע געביידע, וועלכע מעג זיך בעריהמען מיט איהר אזוי ליכטיגען און לופטיגען עס־צימער און איהרע דארמיטאריעס. ארום איהר, ווי אין א רינג, געפינען זיך אלע נויטיגע געביידען פון דער ווירטשאפט, ווי די שטאל און מעלקעריי (מיט 30 קיה), דער קורניאטניק (מיט 1.500 עופות), דער אינקובאטאר, די וועשעריי א. ד. גל.

דער גאנצער באדען פון „עינות" איז שוין פערזייט און פערפלאנצט מיט אלע סארטען גארטענזארג און גרינס, ציטרוס־ און אנדערע פרוכט־בוימער, פערהאן דא אויך א ביהנען־שטאק מיט 15 קעסטלעך. די הכנסה איז שוין איצט 4,000 פונט א יאהר ברוטא, הויפטזעכליך פון גרינזארג (איבער טויזענד פונט א יאהר), עופות און אייער (300 פונט) און מילך־פראדוקטען (950 פונט).

ביז איצט האבען שוין הונדערט מיידלעך געענדיגט די דאזיגע שולע און ארבייטען אין פערשיעדענע יודישע אגריקולטורעלע ישובים.

א דאנק דער אזוי גלענצענדער און שנעלער ענטוויקלונג פון „עינות" זענען ארום איהר געשאפען געווארען און בליהען נייע יודישע אגריקולטורעלע ווירטשאפטען.

און אז מען קומט ארויף אויף דעם דאך פון דער דערמאהנטער צענטראלע געביידע, אין „עינות" ענטפלעקט זיך דאס בילד ארום, וואס מיט זיין פארבענרייכקייט. פראכט און שיינקייט, פער־כאפט עס אלעמענס אויגען און בעצויבערט יעדען, אפילו דעם יעניגען, וואס ווייסט נישט, אז ערשט מיט קוים 5 יאהר צוריק איז דער גאנצער געגענד ארום געווען איין גרויסע, ווילדע און זאגאר גע־פעהרליכע מדבר. (יט"א).

די פראנצויזישע הלוואה

קרוינונג פון פערבעסערטע פויליש־פראנצויזישע בעציהונגען

וועגען דער פראנצויזישער הלוואה פאר פוילען שרייבט רעגניג אין „נאש פשעגלאנד".

פאט מאכט אויפמערקזאם אז קיינער אין דער אויסלענדישער קאמיסיע פון פראנצויזישען פארלא־מענט האט זיך נישט געגענגעשטעלט דער הלוואה פאר פוילען. ס'האט נישט גענומען קיין ווארט קיין פארשטעהער פון דער קאמוניסטישער פארטיי. הגם מ'האט געמיינט אז נאך דער שארפער קריטיק פון מינ. בעקס רעדע אין „איזוועסטיא" נאך אפגעמען דעם דעבאט ביי דער „הומאניטע" וועלען די קאמו־ניסטען זיין געגען. מ'דארף דערמאנען אז דער אר־גאן פון דער פראנצויזישער קאמוניסטישער פארטיי האט הארציג בעגריסט דעם גענעראל אינספעקטאר און געדרוקט זיין בילד אויף דער ערשטער זייט.

דער פראיעקט פון הלוואה געזעץ וועט זיין א געגענשטאנד פון די בעראטונגען פון דער פינאנס קאמיסיע ביים סיים. ס'וועט נישט זיין קיין דיסקוס־יע אין דער אויסערן קאמיסיע. מינ. בעק וועט נישט ערטיילען קיין נייערע אינפארמאציעס וועגען די פויליש פראנצויזישע בעציהונגען האלטענדיג א פר־נים, אז די פראגע איז שוין ערלעדיגט געווארען אויף דער אויסערן קאמיסיע פון סענאט.

צי וועט זיין א דיסקוסיע אויף דער זיצונג פון דער פינאנס קאמיסיע? מ'דארף האפען אז ס'וועט נישט דערגרייכען צו קיין לאנגער דיסקוסיע, שוין צו־ליב דעם, וואס אין דער קאמיסיע זיצען נישט קיין פאסמענער, און זיי וואלטען גיכער געקאנט נעמען א ווארט וועגען דער אויסערליכער פאליטיק און דאס אין א בעטרעניצטען געביט־ה. צושפארען צום וויאמר דעם יוחנן פלום און געבען איהם א קלארע לעקציע צוליבן טאלערירען די „זשידא קאמונא" אין פראנקרייך.

ביים ארומרעדען די הלוואה פאסט אבער נישט צו פערגעסען זיך מיט אזעלכע זאכען. מ'דארף פער־געסען אז אין פראנקרייך עקזיסטירען פארלאמענטא־רישע מעטאדען און ס'הערשען די לינקע, אז ס'נע־מען א ווארט די סאציאליסטען און אפילו די קאמו־ניסטען, אז צום בעדויערן קען מען נישט ארויסבע־קומען פון די „רעכטהערשענדיגע" דייטשען קיין איין גראשען און דער אנזאג פון בעצאהלען די פער־פאלענע קרעדיטען קלינגט צופיל אפטימיסטיש ווער ווייס צו אויף „זאליטשקע" פון די חובות וועלען די דייטשען נישט וועלען ארויסציהען א הלוואה אין פוילען אין דער פארם פון רוי־שטאפען שפיי־זען אא"וו.

אויף דער זיצונג פון דער פינאנס קאמיסיע, וואס וועט פארקומען דעם 2־טען יאנואר וועט נעמען א ווארט דער וויצע פרעמיער קוויאטקאווסקי. עס קען זיין, אז דאס וועט זיין א קורצע דעקלאראציע וואס וועט אויסשליסען יעדע דיסקוסיע, אזא מנהג ווערט איינגעפיהרט אין פוילען אויף פערשידענע געביטען פון לעבען.

„...די לעצטע דיסקוסיע איבער בחושעש אין פוילען איז פארגעקומען אין יאהר 1935. פון דאן אן האט מען פעסטגעשטעלט אז מען דארף נישט צו לאזען צו קיין שום דעבאטען. דאס האט בעשטעטיגט דער פרעזעס פון מיניסטארען ראט אין סענאט אין זיין ענטפער צום סענאטאר ראסטווארעווסקי.

די פראנצויזישע הלוואה איז פערבונדען געווא־רען מיטן פערטיידיגונגס פראבלעם און דאס וועט שוין פרעגען אז מען זאל אויסמיידען אלע פרטים איבערגענומען איז אלץ אפהענגיג פון דער דינסטאגדי־גער דיסקוסיע אין פראנצויזישען פארלאמענט. עס איז אפהענגיג פון דעם צי די זיצונג וועט זיך ענדי־גען מיטן בלויזן אונטערשרייבען די הארציגע גע־פיהלען וואס פערבינדען פראנקרייך מיט פוילען צי עס וועט איבערגעחזרט ווערען די סצענע וואס איז פארגעקומען ביים בעשטעטיגען די פראנצויזישע הלוואה פאר טשעכאסלאוואקיי. דעמאלס איז דער פראנצויזישער פארלאמענט פערוואנדעלט געווארען אין אן אקאדעמיע פון דער טשעכאסלאוואקישער מלו־כה.

אויב אזוי וועט זיין וועט דעם צווייטען יאנואר אין דער קאמיסיע אדער אין סיים נישט קומען צו קיין דיסקוסיע. דער סיים וועט נעמען צו קענטניס די דעקלאראציע פון פינאנס מיניסטער. די פרטים פון דער הלוואה זענען שוין לאנג געמאלדען געווא־רען דער עפענטליכקייט. מען ווייס אז דער מזומנ־דיגער קרעדיט וועט בעטרעפען 1.350 מיליאן פראנ־קען און דער סחורות קרעדיט 1.250 מיליאן פראנק. צום מזומנדיגען קרעדיט דארף מען צורעכענען די 300 מיליאן פראנק וואס זענען בעשטימט געווא־רען פאר בויען די באהן־ליניע קאטאוויץ—גדיניע אויף אזא אופן וועלען שוין איבערהערען די רייזעס קיין פאריז וואס זענען פערבונדען מיטן בויען די ליניע. עס וועט פערגעסען און אויסגעשטראכען ווערען די גאנצע רייזע אקציע פון פילק קאץ וועלכער האט אומזיסט קלאפאטשעט וועגען איינצאהלען די הלוואה טראנש.

די פראנצויזישע הלוואה דארף זיין די קרוי־נונג פון די זיך פערבעסערענדיגע פויליש פראנצוי־זישע בעציהונגען. דאס איז די קרוין פון דער רייזע פון מארשאל רידז־שמיגלי. צי בינדט זי זיך מיט א נייער ערע אין די פויליש־רומענישע בעציהונגען, צי שטעלט זי מיט זיך פאר א ווייטערדיגען המשך וואס שטרעבט צו פעסטיגען די פויליש טשעכישע בע־ציהונגען?

צו דער צייט ווען קעניג קארל פון רומעניען קומט קיין פוילען און דער מלוכה פרעזידענט צוגלייך מיטן גענ. אינספעקטאר מארש. רידז שמיגלי קיין רומעניען וועט אויסשפיעלען א נייע פראנצויזישע הל־וואה פאר רומעניען. אויף אזא אופן צעמענטירט פראנקרייך די פריינדשאפט מיט איהרע פערבינדעטע צאהלענדיג נישט נאר מיטן הארצען, נאר מיט מזו־מנים און סחורות. עס קען זיין אז די סומע, וואס איז בעשטימט פאר פוילען ערפילט נישט די האפ־נונג, וועלכע מען האט געהאט אין די הייסע זומער טעג, אבער די קוואטע האט א גרויסע בעדייטונג פאר דער סטאביליזאציע פון זלאטי, אינוועסטיציע פלאן און וועהט אויס אלענפאלס קאנקרעטער ווי די פער־פאלענע קרעדיטען פון דייטשלאנד און די שוימיג אונטערגעשטראכענע פרעשטיזשלאזע וויזיטען פון טרוי־סען יאנד מייסטער טעריג.

ענגלאנד און פראנקרייך וועלען העלפען דייטשלאנד אין איהר ווירטשאפטליכער נויט

נאר אונטער געוויסע בעדינגונגען

דייטשלאנד געפינט זיך שוין נישט אויפן ראנד, נאר טאקע אין סאמע צענטער פון דער ווירטשאפט־ליכער קאטאסטראפע. עס איז שוין איצט נישט קיין רייד וועגען דעם, אז זי זאל זיך קענען מיט אייגענע כוחות אנ'עצה געבען מיט די ווירטשאפטליכע שווע־ריגקייטען, אין אזא מאמענט קומען טאקע אן ידיעות אז פראנקרייך און ענגלאנד האבען געמאכט געוויסע פארשלאגען מיטן ציל זי ארויסצוראטעווען פון איהר שווערער לאגע. וועגען די דאזיגע פארשלאגען שרייבט אהנער פאלגענדעס:

די ענגלישע צייטונגען זענען פרייטאג און שבת נישט ערשינען, דאגעגען האט אין דעריבער צייט די אויסלענדישע פרעסע אנגעהויבען פרייט זיך פונאנדערצושרייבען וועגען כלומרשטע אפערטען וואס זענען היטלערן געמאכט געווארען מצד ענגלאנד און פראנקרייך. עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען וועגען דעם, אז די ביידע מלוכות זאלען פארן פרייז פון אפשטעלען דעם ווילדען בעוואפנונגס־געיעג פון דייטשלאנד, פארלייגען היטלערן הילף אין דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע, אין וועלכען דאס לאנד געפינט זיך. מען דארף מודה זיין, אז דער געדאנק פון אזא טראנזאקציע האט אויך שוין פון פריהער עקזיסטירט. די „טיימס" האט נאך פאר די חגאות געשריבען, אז מען קען העלפען בערלין פי־נאנציעל אהנמערן בעדינג, אז דייטשלאנד וועט אפ־ווארפען איהר ביז איצטיגע שטעלונג, וואס איז בעאומרוהיגענד פאר דעם שלום אין אייראפע.

אין איינטערעס פון אמת דארף מען אבער ווארפען א געוויסען ליכט אויף די דאזיגע פראגען. אויף עס האנדעלט זיך ווען די לאנדאנער ספערען שטעלט זיך דער ענין פאר אויף פאלגענדען אופן: פאר די חגאות האט אידען בעזוכט פאן ריבענטראפ, וועל־כער האט איהם מיטגעטיילט, אז ער פאהרט קיין בערלין. דער דייטשער אמבאסאדאר, ווי דאס איז זיין געוואוינהייט צו טון ביי יעדען געשפרעך, האט פארן בריטישען מיניסטער אנגעמאלט א ריהרענדער בילד פון דער דייטשער ווירטשאפטליכער נויט, דער ביי האט ער אנגעוויזען, אז נאר א הילף פון אינטער־נאציאנאלען כאראקטער קען פערהיטען, דאס די לידען פון דייטשען פאלק זאלען זיך נישט פערטי־פען. נאכן אויסהערען די דאזיגע קלאגעווערטער, האט מיניסטער אידען געענטפערט, אז ער וואלט איהם געראטען זיך צו בעקענען מיט דעם טייל פון זיין רעדע אין פרעפאהרד, אין וועלכער עס רעדט זיך טאקע וועגען דער מעגליכקייט פון דער ווירטשאפט־ליכער צוזאמענארבייט פון די מלוכות. אהן שום ספק האט דער בריטישער מיניסטער אויפמערקזאם געמאכט ריבענטראפן אויף דער רעדע פון פרעמיער בלום, וואס האט בעריהרט די זעלבע פראגע. מיר ווייסען זיכער, אז די פראנצויזישע רעגירונג איז תיכף געגנוי אינפארמירט געווארען וועגען גאנצען געשפרעך און זיין פערלויף.

דאס, וואס איז פארגעקומען שפעטער איז א געהיימניש. יעדענפאלס האט זיך אין א פאר טעג ארום בעוויזען אין דער פאריזער פרעסע א גאנץ קלאר פרעציזירטע ידיעה וועגען א כלומרשטע ברי־טישע אפערטע אויפן אדרעס פון דייטשלאנד, אנ־אפערטע צו וועלכער עס זאל אויך האבען צוגעשטא־נען פאריז. מיר קענען דא איבער'חזר'ן אז לאנדאן איז פאקטיש גרייט אלץ צוטון, בכדי נישט צו דער־לאזען צו אנ'אפענעם קאנפליקט מיט דייטשלאנד, וועלכע דער הונגער קען טרייבען צו פערצווייפעלטע שריט. דאס זעלבע פעציהט זיך אויך אויף פאריז. אויף די גרויסע דעמאקראטישע מערב־מלוכות ליגט אפילו דער חוב צו זוכען וועגען, וואס זאלען פיהרען צו א פריעדליכע ענטשיידונג, בכדי זיי זאלען שפע־טער מיט א רוהיג געוויסען קענען זאגען, אז זיי האבען אלץ געטון, וואס איז נאר געווען אין זייער קראפט, בכדי אויסצומיידען א קאטאסטראפע. אבער פון דער דאזיגער פעסטשטעלונג איז נאך זעהר ווייט, אז מען זאל קענען זאגען דאס די ענגליש־פראנ־צויזישע פערשטענדיגונג מאכט די דייטשען, וועל־כע עס איז קאנקרעטע פארשלאגען וועגען פינאנ־ציעלער הילף. דאס טאר בשום אופן נישט געטון ווערען. צווישען ענגלאנד און פראנקרייך פון איין זייט און דייטשלאנד פון דער צווייטער קומען פאר אונאויפהערליכע געשפרעכען אויף דער טעמע פון נייעם לאקארנא. די דאזיגע געשפרעכען רוקען זיך נישט ווייטער, צוליב דער שולד פון דייטשלאנד. א חוץ דעם איז נאך פערהאן די שפאנישע פראגע, וואו די שטעלונג, וואס בערלין האט פערנומען דרוקט ארויס אנ'אלגעמיינע בעאונרוהיגונג. אין אזא מאמענט איז שווער עפעס אויפצוטון פארן שלום. אויסער אז היטלער זאל פלוצלונג וועלען ענדערען זיין פאליטיק, און עס קומען דאך פאר צווישען איהם און זיינע נאהענטע מיטארבייטער, צו וועלכער עס געהערט אויך ריבענטראפ, אפטע בעראטונגען, וואס האבען דעם ציל צו מאכען א סוף צו דער ווירט־שאפטליכער קאטאסטראפע פון דייטשלאנד. געמענטליך די זאך לאגיש דארף אלזא זיין נאהענט דער מאמענט ווען לאנדאן און פאריז וועלען היטלערן האלטען ביי זיין ווארט און וועלען איהם פרעגען דירעקט וועגען דעם, וואס ער האט בדעה אונטערצונעהמען, בכדי געהאנד צו מאכען עקאנאמיש זיין לאנד. נאכדעם ווי זיי וועלען בעקומען א קלארען ענטפער פון אזא אדער אנדער פערזאן, וואלט די ענגליש־פראנצויזי־שע פערשטענדיגונג פון איהר זייט געקענט ארויס־טרעטען מיט געהעריגע פארשלאגען. עס מוז אבער זיין בעגלייטען קלאר פרעציזירטע בעדינגונגען, וואס זאלען מעגליך מאכען צו פערענדיגען דעם פעריאד פון שפאנונג, וואס הערשט אין אייראפע און וואס איז ארויסגערופען געווארען קודם כל צוליב דער קריטישער און מיליטערישער שטעלונג פון דייטש־לאנד.

אין איין הינזיכט איז דאס פערעפענטליכען די ידיעות וועגען די כלומרשטע ענגליש־פראנצויזישע פארשלאגען צו דייטשלאנד געווען נוציג. די עפענט־ליכע מיינונג אין דער ברייטער וועלט און בעזונדערס אין די פראאיניגטע שטאטען, וועט זיך דערוויסען, אז סיי פאריז, ווי אויך לאנדאן זענען גרייט אויס־צונוצען יעדען, אפילו דעם קלענסטען פרעטעקסט, בכדי עפעס צו טון לטובת דעם אלגעמיינעם שלום.

פון שמחה כהן ביז דוד פראנקפורטער...

- .2 -

אַמבעסטען קען מען כאַראַקטעריזירען יענע צייט און אַפילו אונזער צייט מיט די נביאות פון עמוס: ס'וועלען זיין צייטען ווען די יודען וועלען אַנטלויפען פון, אַ לייב וועט ער ווערען זיי אַנטקעגענקומען אָבער, זיי וועלען זיך וועלען אַנשפּאַרען אין אַ וואַנט, וועט פון דאָרטען זיי בייסען א גיפטיגע שלאַנג...

אַזוי האָט פּאַסירט יאָהרהונדערט נאָך יאָהרהונדערט, פון ביטער אויף שלעכטס און נאָך ערגער און בלוטיגער זענען איוועק די קרייצלעך, זענען געקומען די יודען־שלעגער, זענען זיי איוועק זענען געקומען די „אַרמלעדער“, די שוואַרצע מגפה, די יודען־בראַטער, די יודען־גייטער, זענען די קוים מיט'ן לעבען געבליבענע יודען אַנטרונען פון די רציחות פון רינדפליישען, זענען זיי געוואָרען פערדעכענט מיט א שאַנד פלעק פון א געלער לאַטע, איז געקומען א וויצענע פעט־מילך און זיינע באַנדע־אַלגער און געבראַטען און געבראַטען, געשענדעט, בערויבט און פערטריבען דאָס ביסעל געבליבענע יודען פון די דייטשע געביטען, אַזוי אָהן א סוף און אָהן א ענדע...

דערצו איז געקומען דער צושמעלץ; די גרויסע פערעהרער פון דער ביבעל די גייסטליכע ריזען: לוטער, הערדער, געטעה, פיכטע און זייערע נאָכלויפער.

אָט די בלעמס. וי גרעץ דריקט זיך אויס אויף אייניגע פון זיי, האָבען נאָך צום איבעריגען פערסמט דאָס מיזעראַבלע, הפקר'דיגע, רעכטלאָזע לעבען פון דעם ביסעל יודען וואָס האָבען געזשיפּעט און מיט נסים זיך קוים דערהאַלטען...

דער אַנטיסעמיטיזם איז א פּראָדוקט, וואָס איז אימפּאָרטירט געוואָרען פון דייטשלאַנד נאָך פון די „גוטע“ אַלטע צייטען, און האָט אַנגענומען וואָס ווייטער שאַרפערע, גיפטיגערע פאָרמען ביז צו דער איצטיגער שטופע, דעם זאָאָלאָגישען כאַראַקטער מיט זייער ראַסען־טעאָריע פון איזאָלירען די יודען אַלס נידעריגע ראַסע און פערניכטען דאָס גאַנצע יודענטום.

אָט איז א פּאָר „פערעלוגע“ פראַזען פון די שוין בעסטע פון זיי, און וועלכע האָבען געלעבט אין גרויסע עפּאָכען פון רעוואָלוציעס און איבער קעהרענישען, סיי עקאָנאָמישע, סיי גייסטיגע און סיי סאָציאַל־געזעלשאַפטליכע אויפלעבונגען און דערוועלצונגען פון דער גאַנצער מענשליכער פסיכאָלאָגיע אין ראַדיקאַלע ביז יענער צייט. געטהע דריקט זיך אויס אין „ווילהעלם מייסטער“ אומגעפעהר אַזוי; מיר קענען נישט דולדען די יודען צווישען אונז, ווייל ווי אַזוי קענען מיר זיי ערלויבען אַנטייל צו בעהמען אין אונזער העכסטער קולטור, וועמענס אורשפּרונג זיי פערלייקענען. פאָן טהיעלע האָט געענטפערט גאַבריאל רוסער: „דער יודע קען נישט האָבען קיין פאָטערלאַנד ציון איז דאָס איינציגע פאָטערלאַנד פון די יודען“.

דאָס איז געווען דער ענטפער, אַז די יודען דאַרפען געניסען מענשליכע רעכט און צו מען זאָל זיי בעהאַנדלען ווי גלייכע בירגער אין דייטשלאַנד.

נאָר אויב מיר האָבען נישט געפונען קיין ביסעל טרייסט, קיין ברעקעל מיטלייד און אַ ביסעל חן אין די אויגען פון די, וועמען מיר האָבען גרויס, קלוג, און רייך געמאַכט: סיי מיט אונזער וויסען, סיי מיט אונזערע פעהיגקייטען און ענערגיע, האָבען מיר שטענדיג געפונען און געפונען תמיד אונזער טרייסט און אונזער מאַרטירער - געשיכטע וועלכע גיט אונז פרישע האָפנונגען פאַר אונזער אייביגער מיסיע און ווייטערדיגער עקזיסטענץ פון א עם־נצח...

פון שלום שוואַרצבאַרד

אָט דער נר תמיד, וואָס פלאַקערט אָהן אויפהער פון אונזער היילג מאַרטירער - בלוט, האָט לעצטענס ווידער אויפגעלייכט מיט גאָר א ניי און בעזונדער ליכט:

איינער פון אונזערע טויזענדער אומצעהליגע מאַרטירער האָט נישט מעהר געקענט אויסהאַלטען די פערברעכערישע גלייכגילטיגקייט פון דער גאַנצער וועלט צו אונזער גרויסען אומגליק, וואָס שפּילט זיך אָב אין דעם לאַנד פון די בלאָנדע בעסטיעס, און ער האָט א קלאַפּ געטון מיט דער טיר און איז איוועק פון דער פאַלשער וועלט אין מיטען העלען טאָג פאַר די אויגען פון די, וואָס שפּעקולירען מיט דעם גורל פון דער מענשהייט און אַלס פּראָטעסט האָט ער געבראַכט דאָס היילגסטע און טייערסטע וואָס איז פאַרהאַן אויף דער וועלט — דאָס לעבען, דאָס מענשליכע לעבען, זיין [ ] אייגען לעבען אויף דעם מזבח פון דעם אַטראַפירטען וועלט־געוויסען, וואָס איז געוואָרען; געוויסענלאָז. אָט דער מאַן איז ווידער געוועזען אונזערער א מאַרטירער: סטעפאַן לוקס!... ער איז ווידער און נאָכאַמאָל געקומען צווישען די שווערע מענשליכע זינד און זי אָבגעוואַשען מיט זיין אייגען בלוט פון אַ מאַרטירער, שוין צום טויזענדסטען מאָל.

און אָט האָט געטראָפען וואָס א יודישער סטודענט, וועלכער האָט געבלוטעט מיט די ליידען פון זיין פאָלק, וואָס האָט שוין מעהר נישט געקענט איבערטראָגען די אונערטרעגליכע שרעקליכע ביטערע ליידען, אונערהערטע בעליידיגונגען, שענדונגען און פערפאָלגונגען געגען זיין הילפלאָז עלענדער שוואַכען פאָלק און [—] האָט אויסגעדרוקט זיין גרויסען וועהטאָג און פּראָטעסט געגען דעם שרעקליכען פערברעכען וואָס מען בעגעהט געגען א גאַנץ פאָלק, האָט אָפּגעהאַקט איינעם פון די פילע קעפּ פון דער גיפטיגער הידראַ, אָט דער האָט געלערנט די נייע מעטאָדע פון קידוש השם, איידער צו בעגעהען זעלבסטמאָרד פאַר פערצווייפלונג, טראַגען אין זיך די שאַנדע פון בעליידיגונג און דערנידערונג, אויסשטעלען די צווייטע באַק און קושען די שטיוועל וואָס טרעטען אויף איהם, האָט ער אויסגעשטעלט די ברוסט אויפגעהויבען דעם קאָפּ און געענטפערט מיט דער שפּראַך פון בלוי: ווייל די, וואָס פאַכען מיט'ן שווערד מוזען אומקומען דורכ'ן שווערד... און די, וואָס פערשפּרייטען גיפטיגען האַס, וועלען און מוזען סוף כל סוף אַליין פערסמט ווערען פון האַס.

און דער, וואָס איז ערצויגען געוואָרען ווייט לאַנגע, לאַנגע דורות, אויף ליבע צום צווייטען, די העכסטע מאָראַלישע פּרינציפּען: זאָלסט ליב האָבען דעם גר, זאָלסט זיך נישט פרעהען, ווען דיין פיינד פאַלט, און זאָלסט נישט זיין קיין נוקם ונוטר. אָט אויף דעם וועג אַלען דער גורל וואָס זאָל מוזען פערגיסען בלוט כדי אָבצוּוואַשען די גרויסע זינד פון אומשולדיג פערגאָסענעם בלוט פון טויזענדער און טויזענדער, הילפלאָזע מענשען, קינדער, וואָס האָבען אַרויסגעשריגען פון דער ערד. און אַזוי ווי דער מאָנומענט פון מישעל סערוועט, וועלכער איז אויפגעשטעלט אין דער שטאָט פון אַלווין אַלס [ ] אייביגער אָנקלאָגער געגען דעם קאַלוויניסטישע פאַנאַטיזם, און אַזוי ווי דער מאָנומענט פון דעם יונגען שעוואַליע דע לאַבאַר, וואָס שטעכט די אויגען פון פרעמדען פאַנאַטיזם, פאַר'ן אַרייגאַנג פון סאַקרעקער אין פּאַריז, וועט דער מאָנומענט וואָס וועט אויפגעשטעלט ווערען אין דער שטאָט בור זיין דער אייביגער אַנקלאַגער און בעשולדיגער געגען דער באַרבאַריש־אונגערעכטערגערעכטיגקייט פון די שווייצער קליין בירגער. וועלכע האָבען מיט זייער אורטייל פערשוועכט דעם אַנדענק פון זייער גרויסען היסטאָרישען העלד ווילהעלם טעל, און זיין נאָכפאָלגער.

און דאָס קליינע שוואַכע יודישע פאָלק וואָס האָט שוין איבערגעלעבט, די מעכטיגע פעלקער פון די מאַרגען - לענ־ער, וועט אויך ווייטער שפּינען איהר צוקונפט זון איבע לעבען די געפאַנצערטע באַרבאַרע פון אויענד־לענדער.

און די געטין פון דער געשיכטע זיצט און קריצט איין טיף אין זכרון פון דער אייביגקייט, די פלאַמענדע ווערטער: עם ישראל חי!!!

—*X*—

סקאַנדאַלען צוליב ליבעס
צווישען פרויען און הויכגעשטעלטע פערזאָנען
א מיידעל פון באַלטימאר האָט געפאַנגען דאָס האַרץ פון נאַפּאָלעאָנס ברודער

די איצטיגע מאַדאַם סימפסאָן, וועלכע קומט פון באַלטימאָר, דערמאָנט מיט איהר איצטיגען קעניגליכען ליבעס־ראָמאַן די פּאַסירונג מיט אַן אַנדער מיידעל פון באַלטימאָר, די שעהנהייט בעטסי פּעטערסאָן, וועלכע האָט געפאַנגען דאָס האַרץ פון נאַפּאָלעאָן באָנאַפּאַרט'ס יונגסטען ברודער, פּרינץ דזשעראָם באָנאַפּאָלעאָן באָנאַפּאַרט וועלכער האָט מיט איהר חתונה געהאַט. די חתונה האָט אויפגעוועקט צוויי קאָנטינענטען.

פּאַסירט האָט עס אין 1803. נאַפּאָלעאָנס שטערן האָט געפינקעלט אויפ'ן אייראָפּעישען האָריזאָנט און ער האָט געהאַט איין זיג נאָך דעם צווייטען אויף די שלאַכטפעלד ער. זיין ברודער, דזשעראָם, איז אָבער געווען א שוואַכער סאָלדאַט, האָט ער איהם אַרויפגעזעצט אויף אַ שיף און האָט איהם אַוועקגעשיקט אויף א דיפּלאָמאַטישער מיסיע קיין מערב אינדיע, אָבער דער פּרינץ האָט פערפיהרט זיין שיף צום פילאַדעלפיער האַפען. אָבער די פילאַדעלפיער טעכטער פון יענע צייט זענען פאַר איהם נישט משוגע געוואָרען. איז דער 19 יאָהריגער פּרינץ אַוועקגעפאָהרען קיין באַלטימאָר, דאָרט האָט ער זיך געטראָפען מיט פּעטערסאָן די טאָכטער פון א רייכען ביזנעסמאַן, וועלכע איז געווען אַ זעלטענע שעהנהייט. אין 1804 האָט דזשעראָם גענומען זיין פרוי און ביידע זענען אָפּגעפאָהרען אויף זיין שיף קיין פראַנקרייך, אָבער ענגלאַנד האָט די שיף נישט געוואָלט דורכלאָזען און זיי האָבען זיך געמוזט אומקעהרען צוריק קיין באַלטימאָר. דער גרויסער נאַפּאָלעאָן, דערוויסענדיג זיך וואָס זיין ברודער האָט אָפּגעטון, איז געווען אויסער זיך פון כעס וואָס ער האָט חתונה געהאַט מיט א טאָכטער פון פּראָסטען פאָלק, נישט קוקענדיג דערויף וואָס ער אַליין, דער „קליינער קאָרפּאָראַל“ האָט געשטאַמט פון אַן איינפאַכער קאָרסיקאַנער פאַמיליע ער האָט פערבאָטען זיין ברודער ביידע צוזאַמענע די קאַראַנאַציע. דער ברודער און זיין אמעריקאַנער פרוי זענען געפאָהרען קיין אייראָפּע. נאַפּאָלעאָן האָט זיין שוועגערין נישט געוואָלט אַרונטערלאָזען פון דער שיף, איהר פּרינץ האָט זי איוועקגעוואָרפען. זי האָט זיך אומגעקעהרט צוריק קיין באַלטימאָר מיט א קינד אויף די הענד.

בעטסי פּעטערסאָן האָט איהר זוהן אַ נאָמען געגעבען נאַפּאָלעאָן באָנאַפּאַרט. דער גרויסער נאַפּאָלעאָן האָט געשטורעמט מיט פּראָטעסט געגען דעם און ער האָט זיך געוואָלט אונטערקויפען מיט א טיטעל פון פּרינצעסין, אין 1812, דערצעהלט די געשיכטע, האָט בעטסי פּעטערזאָן געקראָגען א גט וואָס האָט מעגליך געמאַכט פאַר איהר חתונה צו האָבען א צווייטען מאָל.

פּרעזידענט דזשעקסאָנס קאַבינעט איז געפאַלען צוליב א פרוי.

און אויב איהר מיינט אַז אמעריקע האָט נישט געהאַט א ליבעס סקאַנדאַל וואָס האָט אויפגערייסעלט דאָס לאַנד און די רעגירונג אין וואַשינגטאָן, האָט איהר א טעות, ווייל די געשיכטע דערצעהלט וועגען א סקאַנדאַל מיט א פרוי צוליב וועלכער פּרעזידענט דזשעקסאָן האָט געצוואונגען זיין קאַבינעט צו רעזיגנירען.

מיט איבער הונדערט יאָהר צוריק האָט פּעגי אָ'ניעל, די טאָכטער פון אַ וואַשינגטאָנער אָרענדאַר, אין וועמענס קרעטשמע עגדרו. דזשעקסאָן האָט געוואוינט ווען ער איז געווען א סענאַטאָר, חתונה געהאַט מיט א קריגס מיניסטער דזשאָהן ה. איטאָן, נאָכדעם ווי דזשעקסאָן איז ערוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען, דזשעקסאָן האָט פּעגי'ן שטאַרק ליב געהאַט. נאָכדעם ווי זיין פרוי, ראַטשעל איז געשטאָרבען. האָט ער בעטראַכט פּעגי'ן פאַר אַן אייגענע טאָכטער און זי איז געווען זיין ראַטגעבערין. די אַריסטאָקראַטישע דאַמען פון יענער צייט האָבען געקריצט מיט די ציינער זעהענדיג צו וואָס פאַר א גדולה דעם אָרענדאַר'ס טאָכטער איז דערהויבען געוואָרען. פּעגי'ס לעבען איז געווען פול מיט צרות, דעם מאַן אין וועמען זי איז געווען פערליבט, און וועלכער איז געשיקט געוואָרען אַלס אַמבאַסאַדאָר קיין רוסלאַנד האָט זי נישט געקענט בעזיצען ווייל ער איז געווען אַ מוראדיגער געגנער פון פּרעזי. ענט דזשעקסאָן. איהר ערשטער מאַן איז געווען א מאַטראָז וועלכער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. צוליב איהר האָט איין מאַן געזוכט צו טויטען דעם ווייטען ווייל ביידע זענען געווען פערליבט אין איהם. די ווייבער פון דזשעקסאָנס קאַבינעטמיטגלידער האָבען נישט געקענט פערגעסען דעם פאַקט אַז פּעגי איז די טאָכטער פון אַן אָרענדאַר די זענען איהר דערגאַנגען די יאָהרען און האָבען מיט זייערע ביזע צינגער געזייהט האַס און גיפט געגען איהר. דער פּראָטעסט איז צוערשט געווען א שטילער, אָבער ער איז אַרויס אין דער עפענטליכקייט און ביי אַ מיטינג פון די קאַבינעט מיטגליעדער האָבען זייערע ווייבער געשטעלט די פאָדערונג צו פּרעזידענט דזשעקסאָן אַז ער זאָל פּעגי'ן אַוועקשיקען פון וואַשינגטאָן.

פּרעזידענט דזשעקסאָן איז געווען צו מוטיג און צו פעהיג דזשענטלמאַן צו לאָזען זיך פיהרען ביי דער נאָז פון רכילותניצעס אַפילו ווען זיי זענען געווען די ווייבער פון זיינע קאַבינעט מיטגליעדער און ער האָט זיך געשטעלט אויף דער זייט פון זיין קריגס מיניסטערס פרוי, צווינגענדיג כמעט דעם גאַנצען קאַבינעט זיינעם צו רעזיגנירען.

דער אויבענדערמאַנטער „אינצידענט“ האָט צו שטערט די פריינטשאַפט צווישען עגדרו דזשעקסאָן און זיין וויצע־פּרעזידענט דזשאָהן ס. קאַלהון און ווען עס איז געקומען די צייט צו באַמוירען א ביידע קאַנדידאַט פאַר פּרעזידענט, האָט דזשעקסאָן אַנגעפיהרט א קאַמף געגען קאַלהונען און האָט געשטיצט וואַן ביורען וועלכער איז שפּעטער געוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען.

דער יודישיסטישער אינזעל

פון א בעזוך אין רומעניען

פון י. מאַרגושעס

אין א היגטער שטוב פון א געשעפט וואָס איז געווען האַלב דרוקעריי האַלב בוך־האַנדלונג און איינגאַנגען אין קעלער, האָב איך געטראָפען דעם האַלבטויט יודישע שרייבער פון גאַנץ רומעניע. מ'האָט מיר געוויזען נומערען פון'ם ליטעראַרישען זשורנאַל „שויבען“, וואָס געהט אַרויס אין בוקאַרעסט, אין קפיס פון א צווייט, דריי ביכלעך לידער וואָס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין די לעצטע עטליכע יאָהרען. אַרום און אַרום האָבען די ווערטער פון מיינע יודישיסטישע פריינד געקלונגען אין מיינע אויערען ווי אַ קלאָג־כאָר:

„אַז מיר זענען דאָ ווי א יודישער אינזעל, אַרום געריגעלט פון אַ אסימילאַציע. שרייבער זענען פערהאַן זעהר ווייניג און די לייענער, כאָטש זיי זענען קיינמאָל ניט געווען קיין סך, ווערען שיטערער און שיטערער. דער עולם רעדט רק רומעניש, און כאָטש רעדט זיך די גאַל אַרויס, וויל ער קיין יודיש נישט לייענען, א חוץ אין קישינעוו איז אין גאַנץ רומעניע נישט פערהאַן קיין איינציגע טעגליכע יודישע צייטונג און אַז מיר גיבען שוין אַרויס א זשורנאַל אויף יודיש, כ'ווען מיר איהם אַליין פינאַנסירען, אַליין צעטראָגען און כ'וועל אייך זאָגען דעם אמת, אויך אַליין לייענען. דער עולם וויל נישט וויסען פון איהם“.

א יונגערמאַן, וואָס האָט מיר שעמעוודיג צוגעטראָגען זיין אייגען בוך לידער, האָט זיך אַוועקגעשטעלט אין מיטען היגטער־שטוב מיט'ן פוס אויפ'ן בענקעל, ווי ער וואָלט זיך געגרייט האַלטען א גרויסע רעדע.

„פון וואַנען זאָל זיין אַן אינטערעס אין דעם יודישען לשון?“ האָט ער אויסגערופען, „ווען אייערע אייגענע ציוניסטען ווענדען זיך אָפּ פון יודיש און גיבען אַלץ אַרויס בלויז אויף רומעניש. איהר גיט דאָ א קוק אויף א ציוניסטישען וואָכענבלאַט, איז ער אַרויסגעגעבען אויף רומעניש, די קינדער און יוגענט זשורנאַלען — אַלע אויף רומעניש. אַפילו די ציוניסטישע אַגיטאַציע ווערט אָנגעפיהרט בלויז אויף רומעניש.

אַן עסעיאיסט מיט אַ בלייכען פנים האָט זיך פאַר מיר בעקלאָגט:

„ס'איז נישט אַזוי, וואָס מיר האָבען נישט קיין לייענער דאָ אויפ'ן אָרט, וואָס מאַכט אונז אַזוי טרויעריג, נאָר די פולשטענדיגע אָפּגעריסענקייט פון דער גאַנצער יודישער ליטעראַרישער וועלט. געהט אַרויס א זשורנאַל אין וואַרשע אָדער אין ניו יאָרק, ווערט ער פערשיקט אומעטום, נאָר צו אונז דערגעהט ער נישט. מ'האָט געזאָגט, אַז מיר זענען ווי אַן אינזעל אין ים, אָבער ס'איז ערגער. מיר זענען ווי א פערוואָרפען אינזעל צו וועלכען קיין שיפען קומען נישט צו.

כ'האָב זיי צוגעזאָגט צו פערבינדען זיי מיט די יודישע ליטעראַטען אין אויסלאַנד.

„אַ סך זאָגען צו, אָבער גאָר א סך פערגעסען“, האָט אָפּגעזיפצט א בלייכער יונגערמאַן א ליריקער, „און מיר בלייבען אָפּגעריסען פון דער וועלט ווי תמיד!“

מיין האַרץ איז אויסגעגאַנגען צו זיי, צו דער יונגער גרופּע, און אויב כ'האָב נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג נישט געהאַלטען מיין צוזאָג צו זיי, פּלאָגט מיך באמת מיין געוויסען.

די צייט האָט זיך אַנגערוקט פאַר מיר צו פאָר לאָזען רומעניע. שוין אויפ'ן וואָקזאַל, מיט איין פוס אויף די באַהן־טרעפּלעך, האָב איך פלוצלינג דער זעהען צולויפען צו מיר א יונגעמאַן פון דער יודישיסטישער גרופּע. כ'האָב זיך אָפּגעשטעלט און ער האָט מיר אַריינגערוימט אין אויער:

„נעמט מיט מיט זיך“, האָט ער מיר איינגעשושקעט, „אָט דעם געדאַנק וועגען די יודען דאָ אין לאַנד, ס'איז זעהר שלעכט, אָבער עס ווערט ערגער און ערגער. זאָגט דאָרט אַז מען זאָל האַלטען אַן אויג אויף אונז!“ און ער האָט זיך צעלאַכט מיט א גאַליגען הומאָר. „איהר ווייסט, מיט אונז איז ווי מיט יענעם יודען, וועמען מ'האָט געפרעגט וואָס ער מאַכט, האָט ער געענטפערט: „אַ שעהנעם דאַנק פאַר'ן נאָכפרעגען. ערגער ווי פאַראַיאָהרען, אָבער א סך בעסער ווי דעם קומענדיגען יאָהר“.

דער צוג האָט זיך געריהרט, כ'האָב איהם נאָך געזעהען פון דערווייטענס, ווי ער שטעהט אויף דער פּלאַטפאָרם און פאָכעט מיט'ן טיכעל, ווי ער וואָלט וועלען געבען א געפאַהר־סיגנאַל.

באַרקליי'ס באַנק אין אַנ'אייגענעם אימפּאָזאַנטען בנין

ת ל ־ א ב י ב (זט"א) די טעג האָט זיך די תל אביב'ער פיליע פון דער ענגלישער „באַרקליי'ס באַנק וועלכע ווערט פערעכענט צו די 5 גרעסטע בענק פון דער בריטישער אימפּעריע, אַריינגעצויגען אין אַנ'אייגענעם ניי געבויטען אימפּאָזאַנטען בנין אויף דער אַלענבי גאַס, די געביידע זעהט אויס ווי א פעסטונג. דער פיער שטאָקיגער בנין בערמאָגט אויך א ספּעציעלען קעלער לויטן מ מטער פון דער „באַנק אוו אינגלאַנד“. די געביידע האָט געקאָסט 35 טויזענט פונט און די מעבעל מיט די לייכטער זענען פון א"י דיגער אויסאַרבייטונג.

די תל־אביב'ער פיליע פון דער „באַרקליי'ס באַנק איז די גרעסטע פון אַלע פיליאַלען אויפ'ן גאַנצען נאָהענטען מזרח. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז בשעת עס האָבען זיך אָנגעהויבען די אומרוהען אין לאַנד פלעגט די רעגירונג איבערשיקען טאָג־טעגליך דאָס איינקאַסירטע געלד אין דער יפו'ער פיליע.

———

„די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון א״י בערעכטיגט די שענסטע האפנונגען"

פראפ. בערנארד זאנדעק וועגן די ברייטע פערספעקטיוון פון דער וויסענשאפט אין ארץ־ישראל און וועגן זיינע אייגענע פארשונגען

וו י ען. (יט"א) דער בעריהמטער מעדיציני־שער פארשער, פראפעסאר פון דער ירושלים׳ער אוני־ווערזיטעט, הר. בערנארד זאנדעק, וועלכער האט געווילט אפאר טעג אין וויען, האט אין א געשפרעך מיט דעם יט"א פארשטעהער געמאכט פאלגענדע אינטערעסאנטע בעמערקונגען: אין דער ענטוויק־לונג פון דער מעדיציניזער וויסענשאפט אין א"י בעמערקט זיך אנ׳אונגעוועהנליכער אויפשוואונג וואס וועט בלי ספק זיין א ברכה פאר דעם גאנצען מזרח. אויך די וויסענשאפט אויף דער גאנצער וועלט וועט בעריכערט ווערען דורך די אייפריגע בעמיהונ־גען פון יודישע געלעהרטע און פארשער, וועלכע שטרא־מען אין אלץ א גרעסערער מאס קיין א"י. די נייע אוניווערזיטעטס קליניק וואס ווערט איצט געבויט וועט זיכער פערוואנדעלט ווערען אין א וויכטיגען מעדיציניש צענטער אויף דעם גאנצען מזרח. צווי־שען די יודישע געלעהרטע הערשט אנ׳אונערשיטער ליכער גלויבען אין די ווייטערע פארטשריטען אויף אלע געביטען פון דעם יידישען לעבען. דער זשעני פון דעם יודישען פאלק וועט געלינגען פארטצוזע־צען אין זיין אייגען לאנד די ארבייט אויף דעם גע־ביט פון דער וויסענשאפט, אין וועלכער ער האט זיך אין אזא בעדייטענדער מאס בעטייליגט אין אנדערע לענדער.

בנוגע זיינע אייגענע פארשונגען האט פראפ. בער־נארד זאנדעק ערקלערט: איצט ווידמעט ער זיך די ווייטערע פארשונגען איבער די הירנאנהאנגסדריז, וועמענס פאדערשטער טייל איז — ווי פראפ. זאנדעק האט פעסטגעשטעלט צוזאמען מיט הר. אשהיים — דער רעגולאטאר פון די סעקסועלע פונקציעס. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז ענטדעקט געווארען א נייער הירנאנהאנג הארמאן, וועלכען פראפ. זאנדעק האט אנגערופען פראלאן. די ווייטערדיגע עקספערימענטען האבען בעוויזען, אז דער דאזיגער פראלאן בעאיינ־פלוסט אויך דעם וואוקס פון געשווילעכטען, אזוי דאס פראפ. זאנדעק ארבייט אויפן געביט פון דער קרעבס פארשונג צוזאמען מיט זיין ברודער פראפ. הערמאן זאנדעק און האפט צו זיין אויף די שפורען פון א ווירקזאמער בעהאנדלונג פון דער קרעבס קראנק הייט.

אויף די פראגע פון די לעצטע געשעהענישען אין א"י האט פראפ. זאנדעק געענטפערט, דאס ער גלויבט אז דער געאייניגטער ישוב וועט גובר זיין אלע שווע־ריגקייטען און די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון א"י בערעכטיגט די שענסטע האפנונגען.

פראפ. זאנדעק געהערט, ווי בעקאנט, צו די פיה־רענדע מעדיציניש געלעהרטע אויף דעם געביט פון גינעקאלאגיע און הארמאן פארשונג. ער איז געווען געצוואונגען צו פערלאזען דייטשלאנד נאך דער נא־צי איבערקערעניש, געווידמעט א קורצע צייט אין שטאק־האלם און זיך בעזעצט אין ארץ ישראל.

פראפ בערנארד זאנדעק געהערט צו א בעריהמ־טער פאמיליע, וועלכע צעהלט 6 בעדייטענדע מעדי־ציגער, פון וועלכע דריי זענען טעטיג אין א"י.

א פארשויז מיט א רעוואלווער אין האנד אין לובלין

ער בעפאלט פערבייגעהער און דראהט זיי צו דערשיסען. — א האלבע שעה טויט־שרעק פון בעפאלענעם איזידאר זיידענשניר. — ווי אזוי א פאליציאנט האט איהם א פערוואונדעטען אבגעפיהרט אין שפיטאל

לובלין.

אן אויסטערלישע זאך האט פאסירט אין לובלין, א פערשוין מיט א רעוואלווער אין האנד האט אויף 3־טע מאי גאס אויסגעפיהרט א אנפאל. צוגערויבט ביי א יוד 100 זלאטעס, דערנאך זיך נאך לאנג ארומגעדרעהט אויף יענער גאס, ביז פאליציי האט איהם א פערוואונדעטען פערנומען און אוועקגע־פיהרט אין שפיטאל.

געשעהען איז עס שבת 8 אזייגער, ווען ה׳ איזי־דאר זיידענשניר, אייגענטימער פון א דענטיסטישען לאבאראטאריום אויף ניעצאלע 10 איז אוועק אין קאמבאטאנטען־פלאץ אויף 3־טע מאי 22. צו־קומענדיג צום טויער פון הויז האט ער דערזעהן ווי עפעס א פערשוין האלט דעם כטויש פון הויז מיט איין האנט און מיט דער אנדערער האנט צילט ער פון א רעוואלווער. אין דעם מאמענט האט דעם סטרוזש פערמאכט דאס טויער, ה׳ זיידענשניר האט זיך איינגעדרעהט אין אגראראיא געסעל, דער פערשוין מיט׳ן רעוואלווער איז איהם אבער נאכגע־לאפען און געשריגען: שטעה, ווייל איך וועל שיסען. זיידענשניר האט זיך אפגעשטעלט. דער פערשוין איז צוגעגאנגען און געשטעלט איהם א רעוואלווער צום קאפ.

— וואס פערלאנגט איהר?

— גארנישט! נישט א ווארט, ווייל כ׳וועל דיך דער־הרגענען. קום מיט מיר.

זיידענשניר האט א ווארט נישט ארויסגערעדט. ער האט דערזעהן דעם פערשוין מיט א פאר ווילדע אויגען, אין א צושטאנד פון דער „ביאלע גאראב־טשקע", האט ער געשוויגען און זיך געלאזט פיה־רען. גראד איז דורכגעגאנגען א קריסטליך פאר־פאלק, זיי האבען זיך אפגעשטעלט. דער פערשוין מיט׳ן רעוואלווער אין האנד האט צו זיי געשריגען, אז זיי זאלען אוועקגעהן. יענע האבען זיך אבגע־טראגען. היות אבער זיי האבען זיך אומגעקוקט, האט דער פערשוין זיי נאכגעשאסען און צום גליק נישט געטראפען.

זיידענשניר׳ן האט ער ווייטער געפיהרט אין פינסטערען געסעל און איהם געפרעגט צי ער האט געלד. זיידענשניר איז געווען צו איהם זעהר העפליך, זיך פערהאלטען שטיל, רוהיג, אוועקגעזעצט זיך, אויפגעשטעלט צוריק. אלץ וואס דער פערשוין מיט׳ן רעוואלווער אין האנד האט פון איהם פערלאנגט. ער־קלערט, אז ער האט געלד. ארויסגענומען פון קע־שענע א בייטעלע מיט 100 זלאטעס, יענער האט דאס בייטעלע ארויסגעריסען פון דער האנד, ארויס גענומען די 100 זלאטעס און פאר איין יוגס ארויס געווארפען פון בייטעלע א גאלדענע מטבע. זיידענ־שניר האט געמיינט, אז ער איז שוין פארטיג, האט ער געבעטען דעם פערשוין, אז זיי זאלען זיך רוהיג פונאנדערגעהן, יענער האט איהם אבער נישט אפגעלאזט.

— וואס פערלאנגט איהר נאך? לאמיר זיך געזעגענען... אפשר וועלען מיר אריינגעהן אין א רעסטאראן טרינקען א גלעזעל בראנפען?...

— ניין. לייג זיך אוועק אויף דער ערד...

זעהענדיג דעם רעוואלווער ביים מויל האט זיידענשניר זיך אוועקגעזעצט אויף דער ערד, יע־נער האט זיך אויך אוועקגעזעצט. זיידענשניר האט גענומען מיט איהם שמועסן געמיטליך, דערנאך זיך צוזאמען מיט איהם אויפגעשטעלט, געשפאצירט, יענער אבער האט דעם רעוואלווער נישט ארויסגע־לאזט פון האנד. נאך לאנגע ריי, שפאצירען אין טויט־שרעק האט דער פערשוין ענדליך אוועקגע־נומען דעם רעוואלווער פון זיין קאפ. זיידענשניר האט אויסגענוצט דעם מאמענט און געפינענדיג זיך צוריק אויף 3־טע מאי גאס איז ער אנטלאפען. דער פערשוין האט איהם נאכגעשאסען און נישט גע־טראפען.

זיידענשניר איז גלייך אוועק אויפ׳ן ערשטען פאליציי פאסטערונעק געמאלדען וועגען דער גע־שעהעניש און גלייך איז א פאליציאנט אוועק אויף 3־טע מאי גאס. דער פערשוין האט זיך נאך ארומגע־דרעהט מיט׳ן רעוואלווער אין האנד. דער פאליציאנט, אין וועמענס זייט עס האט זיך כסדר געפונען דער ה׳ זיידענשניר האט אויפגעפאדערט דעם פערשוין, אז ער זאל אוועקלייגען דעם רעוואלווער, יענער האט אבער נישט געפאלגט און נאר געדראהט, אז ער וועט שיסען און ווען דער פאליציאנט האט איהם עטליכע מאל אויפגעפאדערט דעם רעוואלווער אוועק צו־ווארפען — האט ער טאקע אויסגעשאסען אויף, אבער נישט געטראפען. ערשט דעמאלס האט דער פאליציאנט אויסגעשאסען איבערהויך, און ווען אויך דאס האט נישט געהאלפען, האט ער געשאסען צו דעם בעוואפענטען פערשוין, אבער אזוי געצילט, אז ער האט איהם נאר פערוואונדעט. יענער איז אומגעפאלען און דאן האט ער געמאכט עפעס א זעהר רעטזעלהאפטען אויסגעשריי.

א פערוואונדעטען האט דער פאליציאנט אויף א דראשקע איהם אפגעפיהרט אין שאריטעס שפיטאל. מען האט ביי איהם געפונען דאס בייטעלע מיט די 100 זל., דעם רעוואלווער און 5 קוילען.

וועגען דעם גאנצען ענין פיהרט די פאליציי אן ענערגישע אויספארשונג.

שמד־עפידעמיע אין רומעניען

200 יודען ווענדען זיך צום פאטריארך

ב ו ק א ר ע ש ט. (יט"א) די בוקארעשטער ציי־טונג „קורענטול" טיילט מיט, אז 200 יודישע פער־זענליכקייטען זאלען זיך האבען געווענדעט צום הויפט פון דער גריכיש ארטאדאקסישער קירכע אין רומע־ניען פאטריארך מיראן קריסטא, דאס זיי ווילען אנגע־מען דעם קריסטליכען גלויבען. די דאזיגע פערזאנען רעקרוטירען זיך פון ווירטשאפטליכע און אקאדעמי־שע קרייזען.

די פארשטעהער פון די דאזיגע 200 הונדערט זי־נען דער בעקאנטער אינדוסטריעלער פ. קאמפאניץ און דער בוקארעשטער אדוואקאט שארלס שפינגלער. זיי האבען ערקלערט דעם פאטריארך, אז די ענטשפרע־כענדע פערזאנען ווילען דורך דעם שריט אונטער־שטרייכען אז זיי אידענטיפיצירען זיך פולשטענדיג מיט דעם רומענישען פאלק.

דער פאטריארך זאל האבען אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט דער דאזיגער ווענדונג, ער האט אבער פערלאנגט אנצוגעבען אינדיווידועלע ביטעס. „קורענטול" בעהויפטעט אז די 200 יודען זענען גרייט צו בויען א גרויסע קירכע פאר געשמדטע יו־דען דערביי זאל אלס פאפ בעשטימט ווערען א משומד.

די ציטונג טיילט מיט צום סוף, אז די שמד בע־וועגונג צווישען געוויסע יודישע קרייזען פערשטארקט זיך און די קירכע האט בעשלאסען אנצוהויבען א סיסטעמאטישע מיסיאנערישע אקציע.

פון דער ציוניסטישער לאנד־קאנפערענץ אין האלאנד

ה א א ג (יט"א) פון דעם בעריכט וואס איז אב־געגעבען געווארען אויף דער לאנד־קאנפערענץ פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין האלאנד, איז צו זעהען, אז די צאהל מיטגלידער פון דער ארגאני־זאציע בעטרעפט 3.500.

אין משך פון פערגאנגענעם יאהר האבען אויס־געוואנדערט פון האלאנד קיין א"י 42 ארבייטער (הערונטער 30 חלוצים), 30 חלוצות און 68 קאפיטא־ליסטען.

אנ׳עצה

סקיצע

פון ד. גיבם

ווינטראפ סטענדיש איז געווען בייז. מיט א שליי־דער האט ער אויפגעהאנגען דאס טעלעפאן טרייבעל און א קוק געטון אויפן זייגערל, וואס איז געווען צו טשעפעט צום האנט געלענק. שוין זעקס וואכען ווי ער יאגט זיך נאך גלאריע׳ן ווייל זיך בעקענען מיט איהר, און פונקט היינט ווען ער דארף זיך טרעפען מיט גלאריע׳ן קלינגט איהם אן אגנעס גרין — אזוי און אזוי ווינטראפ, קום גלייך אריבער, כ׳דארף מיט דיר עפעס נויטיג איבערעדען.

די נכפה האט איהם גענומען, געהענדיג אין אוני־ווערזיטעט, ווער פערשווארצט, פאר אזוי פיל יאה־רען... און אז ער האט זיך שוין דערשלאגען. קאן פערברענגען מיט א שיינער דאמע אנ׳אוונט, מיט דער שיינסטער דאמע וואס ער האט ווען עס איז געזעהען, רופט איהם אן אגנעס גרין, אפ אויפ׳ן טע־לעפאן — קום שוין אריבער — רופט איהם אפ ארום אכט אין אוונט. וואס מיינט זי אגנעס, ווינ־טראפ איז איהר שיק יונגעל? איז טאקע אנ׳אדווא־קאט נישט מעהר ווי א שיק יונגעל? און אז אגנעס פאלט איין א נארישקייט צי א קאפריז, מוז ער אלץ לאזען שטעהען און לויפען צו איהר? און דאס בלויז דערפאר ווייל זי איז רייך? ווייל איהר נארישער מאן צעטרענצעלט ס׳גרויסע פערמעגען, וואס אג־נעס פאטער האט איהר איבערגעלאזט?

ווייבער פון היינטיגער געזעלשאפט... רייכע וויי־בער! ציוויליזירטע לאלקעס! ביי זיי א דאקטאר אן אדוואקאט, וואס פאר א ווערט האט עס? שיק איינגלעך! אגנעס האט מיט איהם זיך נישט געקענט דורכרעדען אויפ׳ן טעלעפאן? ער וועט עס איהר זא־גען! אזא חוצפה!

ער האט א כאפ געטון דעם שטעקען דעם אפע־רע צילינדער און איז ארויס פון שטוב. וואס, אג־נעס וויל מיט איהם זיך שואל עצה זיין? ס׳וועט זיין איינמאל אנ׳עצה — האט ער א געשריי געטון אויפן שאפער, איהם זאגט ווי ער זאל פאהרען.

אגנעס האט איהם אויפגענומען אין איהר ביב־ליאטעק. די האר זענען געפאלען איבער׳ן קאפ אין שווארץ בלויע פאסמעס. זי איז געווען שעהן, גאר שעהן, — האט סטענדיש געטראכט — אזוי שעהן ווי א שעהן ראסאווע יאגד פערד. זי האט איהם דער־לאנגט די שפיץ פינגער!

— א, גוט וואס דו האסט זיך צוגעאיילט און ביזט געקומען אין צייט. ער האט געוואוסט אז זי וועט אזוי זאגען, וועט זיין איידעל מיט אירע אנגעשטעלטע. זיין גאנצער כעס האט א פלאץ געטון אין איהם. ס׳ מויל איז פול געווארען מיט ווערטער.

— אגנעס גרין, ווען ס׳איז איך נאר איינגעפא־לען מיך צו רופען, בין איך געקומען צו איך. האט עס געמיינט זיין א נארישקייט, וואס מען האט גע־קענט אין צוויי־דריי מינוט ארומרעדען אויפן טעלע־פאן. ווייסט איהר פארוואס? ווייל איהר זענט מורא־דיג קאפריזנע און צופיל פערליבט אין זיך, ווייל איהר האט צופיעל געלד, ווייל... איהר מיינט מיט אנ׳אמת אז עדער איינער דארף איך בעדינען?

סטענדיש איז געווען אויפגערעגט. ס׳קול איז ביי איהם געוואקסען, ווי ער וואלט נישט גערעדט צו איין מענש אין א פריוואט ביבליאטעק ווי ער וואלט געדונערט אין א געריכט פאר א טיש געשווארענע ריכטער.

אגנעס האט פערוויכערט א סיגארעט. ס׳פנים — ווייס. זי האט געלאסען פערצויגען און נישט אראפ געלאזט די אויגען פון איהר אדוואקאט, דעם 38 יעהריגען בחור.

— זאג מיר ווינטראפ האט אגנעס׳עס קול זיך צעקלונגען, — ווער איז די דאמע וואס דו האסט זיך היינט מיט איהר געדארפט זעהען?

ער איז רויט געווארען:

— וואס?

— כ׳מיין, ווער איז די שעהנע דאמע?

— וואס געהט עס איך אן? — איז ער געבלי־בען שטעהען ווי א הילצערנער. — וואס געהט עס איך אן אין וועמען איער בעדינער איז פערליבט?

— האסט א שעהנע מיינונג וועגען מיר, — האט זי נישט אראפגעלאזט איהרע אויגען פון זיין פנים — האסט טאקע שטענדיג געהאט אזא מיינונג?

— יא, אגנעס, — האט ער זי דורכגענומען מיט די אויגען. איהר האט זיך שטענדיג פערלאזט אויף אנדערע, קיינמאל נישט אויף אייגענע כוחות. איהר האט קיינמאל גארנישט אליין בעשלאסען אפילו די אייגענע חתונה נישט...

— ווייטער, רעד ווייטער, — האט אגנעס אנגע־שפארט איהר האנט אויפן ווענטעל פונ׳ם שטול. ווי לאנג קלייבסט זיך שוין מיר דאס צו זאגען?

— יא, כ׳וועל אייך אלץ זאגען. איהר האט קיין קוראזש נישט ארויסצוווארפען אייער מאן וואס צעטרענצעלט אייער פערמעגען שוין איבער פיער יאהר. דערצו לאכט ער פון איך, בערעדט איך. דאס דארפט איהר אליין טון, דאס וועט קיינער פאר איך נישט טון. אט דאס וועל איך איך זאגען!

איהרע אויגען זענען געווארען צוויי בלויע שטיי־נער אין דער ווייסקייט פון איהר פנים. זי האט א לאך געטון.

— יא, אפילו אין דיר האב איך זיך נישט אליין פערליבט. כ׳האב זיך געהאלטען אנ׳עצה מיט מיין אלטען גערטנער.

סטענדיש איז געבליבען שטעהן א געפלעפטער:

— אין מיר?

סטענדיש האט אריינגעלאזט די הענט אין די הויזען קעשענעס. ער האט שווער געאטעמט:

— כ׳הער עס .... כ׳הער עס ס׳ערשטע מאל....

— אודאי הערסטו עס ס׳ערשטע מאל, — האט זי א זאג געטון — ווייל ביזט צו מיר שטענדיג גע־קומען ווי אנ׳אדוואקאט׳ א גוטער אדוואקאט, נישט מעהר. דערפאר טאקע דארף איך דיר איצט. פרויען בענויטיגען זיך שטענדיג אין אדוואקאטען; פרויען, וואס.... — איהר קול איז געווארען שוואך -- פרוי־ען, וואס דערהרג׳ענען זייערע מענער.

יודיש: א. פען

דאס לאדזער לעבען

דאנערשטאג 31 דעצעמבער
י״ז טבת תרצ״ז

זון־אונטערגאנג 3.31
זון־אויפגאנג 7.35

צענדליגער קליינע קהלות

אין לאדזער וואיעוואדזטווע שטעהען פאר א אונטערגאנג

אויב זיי וועט נישט צוגעטיילט ווערען קיין קאנטיגענטען אויף כשר פלייש

אקציע פון דער רבנים־דעלעגאציע, וועלכע געפינט זיך איז איצט לאדז

ווי מיר האבען שוין געמעלדעט איבערהויפט, ווייזט אין לאדז א גרויסע דעלעגאציע פון רבנים אין די קליינע שטעטלעך אין דער לאדזער וואיע־וואדזטווע, כדי אינטערצונעהמען אן אקציע, אז ס׳זאל אפגעשאפען ווערען די פעראָרדענונג פון דער לאדזער וואיעוואדשאפט צוצונעהמען דעם קאנטי־גענט אויף כשר פלייש ביי די שטעטלעך, וועלכע ווערען גערעכענט אלס „אסאדעס”. אלס אסאדעס ווערען פעררעכענט 40 פראצענט פון שטעטלעך אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע און אויב די פעראָרדע־נונג זאל אדורכגעפיהרט ווערען וועלען די קהלות, רבנים און כלי־קודש פון די דאזיגע שטעטלעך אינ־גאנצען פערלירען זייער עקזיסטענץ, ווייל די הארטי־גע קהלות האלטען זיך אויס אויסשליסליך פון דער שחיטה. לויט דער פעראָרדענונג זאלען די דאזיגע „אסאדעס” בעקומען כשר פלייש פון דער נאָהענטס־טער שטאָט.

די דעלעגאציע, וועלכע בעשטעהט פון די רבנים אין סאמפאלנע, לוטאמירסק, אושיאקאוו, לוטא־מירסק און דאברע האט געהערעכטען אין אוועגד אפגעהאלטען וועגען דעם ענין א קאנפערענץ מיטן פרעזעס מינצבערג.

נעכטען האט פרעזעס מינצבערג אינטערווענירט אין דער וואיעוואדזטווע וועגען דער דאזיגער פראַ־גע, בעת דער קאנפערענץ איז פעסטגעשטעלט געווא־רען, אז די אסאדעס, וועלכע ווילען בעקומען אנ׳־אייגענעם קאנטיגענט אויף כשר פלייש, דארפען זיך וועגען דעם ווענדען דורך זייערע סטאראסטוועס צו דער וואיעוואדזטווע און אויב ס׳וועט זיין א גוטע מיינונג פון די סטאראסטעס, וועט דער ענין גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

נעכטען איז אפגעהאלטען געווארען א בעראַ־טונג צווישען די רבנים אליין, וועלכע ווילען אין לאדז, אויף דער בעראטונג איז געקומען צום אויס־דרוק די אונצופרידענהייט, וואס די לאדזער יודישע געזעלשאפט אינטערעסירט זיך אזוי ווייניג מיט דער דאזיגער וויכטיגער פראגע וועלכע קענען ברענגען צום אונטערגאנג פון צענדליגער יודישע קהלות. ס׳איז בעשלאסען געווארען ווייטער צו פיהרען די אקציע, אז יעדעס שטעטעל זאל בעקומען אנ׳איינע־נעם קאנטינגענט פון כשר פלייש.

* * *

אין דעמזעלבען ענין האט אויך אינטערווענירט אין דער ווירטשאפטליכער אפטיילונג פון דער וואיע־וואדשאפט דער אגודה׳שער ראטמאן יצחק לעווין.

קאנפערענץ פון מאגיסטראט מיט די קאנצעסיאנערן

וועגען ערלעדיגען אויף א פרידליכען אופן דעם קאנפליקט מכח דעם שעכט־הויז

נעכטען איז פארן ארויסגעבן דעם סעקוועסטער אויפן שטאטישען שעכט־הויז פארגעקומען א קאנ־פערענץ צווישען לאדזער מאגיסטראט און די קאנ־צעסיאנערען פון שעכט־הויז וועגען ערלעדיגען דעם קאנפליקט אויף א פרידליכען אופן.

די פארשטעהער פון מאגיסטראט האבען ער־קלערט, אז די שטאט שטעהט פרינציפיעל אויפן שטאנדפונקט פון באלד פערשטאטלעכען דאס שעכט־הויז, כדי אבער פרידליך צו ערלעדיגען דעם ענין, איז די שטאט גרייט זיך צו ווענדען צום געריכט וועגען אראפנעהמען דעם סעקוועסטער און איבער־לאזען די קאנצעסיע ביזן יאהר 1942. דערביי שטעלט אבער די שטאט פאלגענדע בעדינגונגען: די קאנ־צעסיאנערען נעהמען אויף איבער דאס באלוטער שעכטהויז, וואו ס׳וועט פון 1 יאנואר פארקומען די כשר׳ע שחיטה. די קאנצעסיאנערען וועלען איטוועס־טירען אין שטאטישען שעכטהויז 1 מיליאן 200 טויזענד זל. און זיי זאגען זיך אפ פון די 8 מיליאן ענטשעדיגונג, וואס זיי פארלאנגען געריכטליך פון דער שטאט, דערפאר, וואס דאס באלוטער שעכט־הויז איז געווען ביז איצט טעטיג.

די פארשטעהער פון די קאנצעסיאנערען האבען דערויף געענטפערט, אז זיי זענען גרייט נאכצוקומען ד׳ בעדינגונגען פון דער שטאט בתנאי, אז ס׳וועט זיי פערלענגערט ווערען די קאנצעסיע.

די קאנפערענץ איז אפגעלעגט געווארען ביז דעם 7. יאנואר.

היינט דארפען די לאקאטארען אפגעבען

די צעטלען וועלכע זיי האבען בעקומען וועגען הכנסה־שטייער

פארוואס פאדערן מאנכע אדמיניסטראטארן מען זאל בעצאהלען פאר די צעטלען?

ביזן 1. יאנואר איז דער טערמין ווען די לאקא־טארען דארפען צוריקגעבען אויסגעפילטע די צעטלען וועגען הכנסה־שטייער, וועלכע זיי האבען בעקומען פון די אדמיניסטראטארען אדער הויז־בעזיצער, ווער ס׳גיט נישט אפ די צעטלען אין דעם דאזיגען טער־מין, דער אונטערליגט א שטראף ביז 500 זל.

ס׳איז כאראקטעריסטיש, אז מאנכע הויז־אדמי־ניסטראטארען האבען זיך ביי א געלעגענהייט געמאכט דערפון א געשעפט און פאדערען ביים אפנעהמען דעם צעטעל פון א לאקאטאר א זלאטי פאר דער טרחה.

ווי מיר דערוויסען זיך אין מאסגעבענדע קווע־לען, איז די דאזיגע פאדערונג אינגאנצען נישט בע־רעכטיגט און ס׳איז זייער פליכט אפצונעהמען די צעטלען אינגאנצען אומזיסט און אפילו ארויסגעבען א קוויטונג, אויב דער לאקאטאר פערלאנגט דאס.

שטילשטאנד איז דער זאקען־אינדוסטריע

א גרויסע פירמע אפגעשטעלט די צאהלונגען

אג) די זאקען־אינדוסטריע, האט רעכענדיג זיך מיט צאהלרייכע קניות מצד די לאדזער הורטאווני־קעס, ווי אויך מצד די פראווינציאנעלע סוחרים, פראדוצירט לעצטענס פערהעלטנישמעסיג זעהר א סך סחורות און צוליב דעם האט זי געמוזט קויפען בעדייטענדע פארטיעס האלב־פאבריקאטען און האט זיך צוליב דעם שטארק פאַ־שולדיגט.

די פאראויסזעהונגען פון די זאקען־פאבריקאנ־טען האבען זיך אבער נישט בעשטעטיגט. דער אפ־זאץ פון די ארטיקלען איז אין לויפענדען יאהר גע־ווען א מינימאלער. דער בעסטער בעווייז איז, אז אין איצטיגען מאמענט שטעהען כמעט אלע לאדזער זאקען־פאבריקען, בעת נארמאל ארבייטען זיי אין דער צייט נאך זעהר אינטענסיוו. אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער לאגע האט איינע פון די לאדזער זאקען פירמען אפגעשטעלט די צאהלונגען. די פירמע האט זיך געפינען אין צאהלונגס־שוועריגקייטען צוליב דעם שטילשטאנד.

ווי מיר דערוויסען זיך זאל די פירמע רעגולירען מיט איהרע חובות אהן דער פערמיטלונג פון האנ־דעלס־געריכט.

קיין שטעטיגע אפטיילונגען בעזיצען מיר נישט

Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi

№ 29 ul. Piotrkowska № 29

קיין פרייע קאסעטעס (SAFESY) בעזיצען מיר נישט.

אונזערע פקדונות־ביכלעך זענען די בעסטע שטאַרקע קאסעטקע. זיכער און גוט פראצענטירט

זאמעלט אייערע אפשפארונגען און לאזירט אייערע געלדער אין

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdz. w Łodzi

וועלכע גיט א גאראנטיע פון א זיכערן קאפיטאל ביי א גוטע פערצינזונג

די געזעצליך געשיצטע געהיימניס פון פקדונות ווערט שטרענג אפגעהיטען 1 לויט׳ן ארטיקעל 52 פון קאאפעראטיווען געזעץ (Dz Ust. str. 55/34) וועלכע פערווערט צו ערטיילען אינפארמאציעס הז אמטליכע הז אנדערע ארגאנען.

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער אדרעס: לאדז נור פעטריקאווער 29

המשך פון ליטראווסקי׳ס פראצעס

אינם טעכטיגען טאג האבען זיך נעכטען פארן געריכט געשטעלט די עקספערטען עדליץ און קאזלאוו־סקי, וועלכע האבען אדורכגעפיהרט א קאנטראלע אין די ביכער.

לויט די ערקלערונגען פון די עקספערטען איז צו זעהען, אז אין דער סומע פון 6000 זל., וואס דער סינדיק האט געגעבען דער „אובעזפיעטשאלניע” האבען זיך געפינען דערונטער וועקסלען אויף 2400 זל. די דאזיגע ערקלערונגען זענען אין סתירה מיט דער ערקלערונג פון וויגנער, וועלכער האט ערקלערט, אז אין דער סומע זענען קיין וועקסלען נישט געגע־בען געווארען.

נאך דער ערקלערונג פון עטליכע עדות, וואס האַ־בען קיין נייעס נישט ארייגעטראגען, האט דאס גע־ריכט אפגעלעגט די ווייטערדיגע פערהאנדלונגען.

אויף וויסטע, פוסטע פעלדער...

אויף וואס׳ערע רעדעס און פלענער מ׳קען זיך דארט ריכטען

(א) דעם 4 און 5 יאנואר 1937 וועט אין לאדז פארקומען אן אלפוילישער צוזאמענפאהר פון דייטשע לעהרער, וואס ארבייטען אין פאלקסשולען.

דער צוזאמענפאהר וועט אפהאלטען זיינע זיצונגען אין דער פאלקסשול אויף דעם לעגיאנען־גאס 90. עס קומען דעלעגאטען פון אלע צענטרען פון לאנד ובפרט פון דער שלעזישער, פויזנער, פאמערנער, קראקעווער וואיעוואדזטוועס.

ארומגערעדט וועלען ווערען ארגאניזאציא־נעלע און פעדאגאגישע ענינים, ווי אויך די פרא־גען פון אויסער־שול־לערנען און דאס פראבלעם פון די מינדערהייטס־פאלקסשולען אין פוילען און די ארגאניזירונג פון די לימודים.

קיין ארץ־ישראל

דורך טריעסט און קאנסטאנץ.

אויספלוג קיין וויען

19 — 29 יאנואר 1937 130 זל.

פעקלעך קיין רוסלאנד

פינקטליך און שנעל

ערלעדיגט

דאס וועלט־רייזע־ביורא

Union Lloyd

42 פיעטריקאווער 42

טעל. 107־87.

אכטונג! ווער ס׳וויל אז די מצות אויף פסח קיין סאוויעט־רוסלאנד זאלען אנקומען צו דער צייט, דער זאל שוין זיך פערשריי־בען אין „אוניאן לויד” פיעטריק. 42.

נייער פאלקסבלאט

וואיעוואדע נעמט מארגען אן

נייע־יאהר־וואונשען פאר׳ן מלוכה־פרעזידענט און פאר דער רעגירונג

דעם 1. יאנואר 1937 וועט דער וואיעוואדע ה׳ האוקע־נאוואק אננעהמען ניי־יאהרס־וואונטשען פאהן מלוכה־פרעזידענט און פאר דער רעגירונג, לויטן מוסטער פון די פריהערדיגע יאהרען — אינם לאדזער וואיעוואדע־אמט, אטראדאווע 15, 12 בייטאג.

שטאטישער אינוועסטיציע־ביודזשעט

אויפן יאהר 1937 און 1938

אין דער אנוועזענהייט פון לייטער פון דער זעלבסטפערוואלטונגס־אפטיילונג ביי דער וואיע־וואודזטווע איז פארגעקומען א קאנפערענץ אין דער שטאט־פערוואלטונג וועגען שטאטישען ביודזשעט אויפן יאהר 1937/38, נאכ׳ן ברענגען צו א הסכם דעם געוועהנליכען ביודזשעט איז דער אינוועס־טיציע־ביודזשעט בעשטייערט געווארען אויף 9 מיליאן זל. דערפון וועלען 6 מיליאן בענוצט ווע־רען אויף קאנאליזאציע און וואסער־לייטונג, 2 מיל־יאן אויף ברוק־ארבייטען און 1 מיליאן אויף פלאנטאציעס.

רעגיסטראציע פון פאבאר־יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז׳ן 15 יאנואר 1937 וועט אין לאקאל פון דער מיליטער־אפטיילונג ביי דער שטאט־פערוואלטונג (פעטריקאווער 165) ארויסגע־לייגט ווערען צום בעזיכטיגען פון פעראינטערעסיר־טע פערזאנען — דעם פאבאר־רעגיסטער פון יאהר־גאנג 1916.

די פעראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען, צי זיי זענען ריכ־טיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר־רשימה, און אריינטראגען ענטשפרעכענדע אויסבע־סערונגען און איפסלעדיגונגען.

נייע פ. ק. א.־בלאנקעטען

(א) מיט׳ן אנהויב נייע־יאהר וועט אין דער פ. ק. א. איינגעפיהרט ווערען א נייער סיסטעם פון איבערווייזונגען, לויט וועלכען די אפצאהלען פאר׳ן איבערשיקען נעהמט די פ. ק. א. פונ׳ם אפ־נעהמער, אזוי אז דער אנגעבער איז נישט פער־פליכטעט זיי צו רעאליזירען.

אין שייכות דערמיט ווערען איינגעפיהרט נייע ספעציעלע בלאנקעטען פון פאמעראנצען־קאליר. אויף וועלכע עס וועט חוץ דעם געוועהנ־ליכען טעקסט זיין צוגעדרוקט: „דעם אפצאהל קאסירט איין די פ. ק. א.”

אפטייקען.

היינטיגע נאכט ־ דיזשורען

(א) שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), יאנקע־לעוויטש (אלטער מארק 9), סטאנקיעוויטש (פא־מארסקא 91), באדקאווסקי (זאוואדזקא 45), גלוּ־כאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריק. 307).

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

אנהויב 4 נאכמ. און יום־טוב—12 בייטאג.

היינט און טעגליך!

ליבעס־דראמע פון די צייטען פון גלאנץ און נויט פון צאריזם א. ג.

„בורלאק פון דער וואלגע”

אין די הויפט־ראלען:

Inkiszynow i Wiera Korene.

ניט געלונגענער אנפאל
אויף דער וואוינונג פון קאלעקטור = בעזיצער יאטקא
שיסעריי אויף פּיעטריקאווער גאס 22

נעכטען ארום 10 א זייגער אין אָוונט האָט דער קאָלעקטור - בעזיצער לייבוש יאַטקא, פּיעט־ריקאָווער 22 פֿאַרמאַכט זיין געשעפֿט און ארויף אין זיין וואוינונג, וועלכע געפֿינט אין דער לינקער אָפיצינע אויפ'ן ערשטען שטאָק פֿון דעמזעלבען הויז.

יאַטקא האָט געעפֿענט די טיר פֿון זיין וואוינונג און אַריין אינוועניג, אין שטוב איז קיינער נישט געווען, ווען יאַטקאַ איז געבליבען עטליכע מינוט אין דער וואוינונג איז פּלוצלונג אויסגעלאָשען גע־וואָרען די עלעקטריע. יאַטקא איז צוגעלאָפֿען צו דער טיר זעהען די סיבה פֿאַרוואָס די עלעקטריע איז אויסגעגאַנגען, אָבער דאָ האָט אימיצער פֿון דרויסען אָנגעהויבען צו רייסען די טיר, אַ דערשראָ־קענער האָט יאַטקא געפֿרעגט ווער ס'קלאַפּט ביי דער טיר, אָבער אנשטאָט אַנ'ענטפֿער האָט מען נאָך שטאַרקער געריסען די טיר, וועלענדיג זי אויפֿמאַכען.

יאַטקא האָט זיך אָריענטירט אין דער לאַגע, אַז ער האָט צו טון מיט אַנפֿאַלער און ווען נישט בעוויזען צוצוגעהען צום פֿענסטער רופֿען נאָך הילף, האָט ער ארויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער און געשאָ־סען אין דער ריכטונג פֿון דער טיר. דערהערענדיג דעם שאָס האָבען די שכנים פֿון הויז אָנגעהויבען צו עפֿענען די פֿענסטער און אויך ארויסלויפֿען פֿון הויף, ווייזט אויס, אַז די אַנפֿאַלער האָבען זיך דער־שראָקען און אַנטלאָפֿען, ווי ס'האָט זיך ארויסגע־שטעלט, האָבען די אַנפֿאַלער בישט באַ' איבערגעשני־טען דעם צופֿלוס פֿון עלעקטרישען שטראָם אין יאַטקעס וואוינונג באַר אויך אין טרעפּען-הויז און צוליב דעם איז זיי געלונגען אין דער פֿינסטער נעלם צו ווערען.

ס'איז אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָליציי, וועלכע איז אָנגעקומען אויפ'ן אָרט פֿון געשעהעניש און אָנגעהויבען א שטרענגע אויספֿאָרשונג צו ענט־דעקען די אַנפֿאַלער.

היינט—בודזשעט=זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג
צי וועט צושטאנד קומען די פערשטענדיגונג צווישען ציוניסטען און „אגודה"

היינט אין אָוונט קומט פֿאָר אַ זיצונג פֿון דער קהלה-פֿערוואַלטונג, אויף וועלכער ס'וועט בע־טראַכט ווערען דער קהלה-בודזשעט אויפֿן יאָהר 1937, וועלכער איז שוין אָנגענומען געוואָרען דורך דער קאָמיסיע.

ווי בעקאַנט האַלט עס ביי אַ פֿערשטענדיגונג צווישען די אגודה'שע און ציוניסטישע קהלה־פֿראַקציעס וועגען צוזאַמענאַרבייט אויפ'ן באָדען פֿון דער לאָדזשער קהלה. ס'האַנדעלט זיך איצט בלויז דערין, אַז ס'זאָל אָפּגעשאַפֿען ווערען די בעדינ־גונגען, וועלכע די „אגודה" שטעלט, אַז די סוב־סידיע פֿאַר'ן קרן-קימת זאָל געהען פֿאַר „מחלקת החרדים" און די סובסידיע פֿון קרן-היסוד פֿאַר'ן שפּיטאָל-וועזען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די ציוניסטישע פֿראַקציע בשום אופֿן נישט איינגעהן, אַז די בע־דינגונגען זאָלען בלייבען. די ציוניסטען פֿערלאַנ־גען, אַז די סובסידיעס פֿאַר'ן קרן-קימת און קרן-היסוד זאָלען געגעבען ווערען אָהן קלויזולעס. אויב די „אגודה" זאָל זיך אויך ווייטער האַלטען ביי איהר שטעלונג, וועט פֿון דער פֿערשטענדיגונג גאָרנישט ווערען און די ציוניסטען וועלען שטימען געגען בודזשעט.

פון 8 חדשים ביז 4 יאהר
בעשטראפט אנטיילנעהמער אין דעם יאהרטאג-דעמאנסטראציע פון „בלוטיגען מיטוואך"

(א) פֿאַר'ן קרייז־געריכט זענען נעכטען געשטאַ־נען 9 בעשולדיגטע, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין בעטייליגען זיך אין די געשעהענישען און אין קאָמוניסטישער [illegible] גאַסען-צוג אין יאָהר טאָג פֿון „בלוטיגען־מיטוואָך", וואָס איז איינגעאָר דענט געוואָרען דעם 6־טען סעפּטעמבער דורך דער פּ. פּ. ס.

דעם פֿאָרזיץ פֿון פּראָצעס האָט געפֿיהרט ריכ־טער יוישניעווסקי, בעשולדיגט האָט פּראָקוראָר מאַטשוויעיעווסקי, פֿערטייידיגט די אַדוואָקאַטען : האַרט. מאַן און ד"ר לאַאָס.

פֿון פֿערלויף פֿון פּראָצעס איז צו זעהן אַט וואָס :

דעם 6־טען סעפּטעמבער האָט פּ.פּ.ס. אין פֿער־בינדונג מיט'ן 30־יעהריגען יאָהר־טאָג פֿון „בלו־טיגען־מיטוואָך" איינגעאָרדענט אַ גאַסען־צוג פֿון שייבלערס־מאַרק, אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט — לויט אָפֿיציעלע ציפֿער'ן — 8,500 פּערזאָן, דער צוג איז געגאַנגען דורך די גאַסען גדאַנסקאַ, נאַוראָט, [illegible] ניאָווא, פּיעטרקאָווער ביי־שטאָט, 11־ער ליסטאָפּאַדא אויף פּאָלעשא צו די קברים פֿון די געפֿאַלענע העלדען אין 1905.

די אָרדנונג אין צוג האָבען געהאַלטען די מיליץ פֿון פּ.פּ.ס. אויף אייניגע ערטער זענען פֿאָרגעקומען אינצידענטען צווישען דער מיליץ און די וועלכע זע־נען געשטאַנען אויף די טראָטואַרען.

אזוי צ. ב. ש. איז ביים רוג נאַרוטאָוויטשאַ און קילינסקיעגאָ ענטשטאַנען א געשלעג, און עס איז פֿערוואונדעט געוואָרען דער 24־יעהריגער סטעפֿאַן קאַפּער. ווייטער זענען אויף נאַרוטאָוויטשאַ ביים דאָמבראָווסקאַ פּלאַץ צושלאָגען געוואָרען דער 27־יעהריגער שמואל גאַלדהאָרן (גלובאָ 57), וועלכער האָט בעקומען לייכטערע וואונדען, און דער 47־יעה־ריגער יעקב גליצענשטיין (סקלאַדאָוואָ 13), וועל־כער איז ווי בעוואוסט געשטאָרבען פֿון די וואונדען אין שפּיטאָל.

די אבסערווירענדע פּאָליציי־פֿונקציאָנערען האָבען בעמערקט. אַז אין צוג בעטייליגען זיך אַ סך קאָמוניסטען. און אַז אויף קילינסקיעגאָ גאַס, האָט איינער, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין צוג, — און ווי עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעוויזען, אַז ער הייסט — מאָניעק בלאַוואַט, האָט געמאַכט פֿער־שיידענע אַנטי־מלוכה'שע - אויסרופֿען. די פּאָלי־ציאַנטען האָבען געפּרובט בלאַוואַט'ן צו פֿערהאַלטען, אָבער אַנדערע צווי פֿון זיי, וועלכע האָבען זיך בע־טייליגט אין צוג, וולאַדיסלאַוו פּאַפּיערניק און אַלטע־נעכע שערמאַן, האָבען בלאַוואַט'ן געפּרובט אָפּשלאָ־גען, אָבער דער פּאָליציי איז דאָך געלונגען איהם צו פֿערהאַלטען.

ווייטער זענען אין דער נאָהענט פֿון דעה.צמענ־טאַרנאַ גאַס אויסגעהאַקט געוואָרען עטליכע שויי־בען און צושלאָגען געוואָרען עטליכע פּערזאָנען.

אויך האָט דער פּאָליציאַנט, שערקאָווסקי בע־מערקט דאָרטען דעם קאָמוניסט יוזעף מאַגער, וועל־כער האָט געמאַכט אויסרופֿען לטובת ראַטען־פֿער־באַנד און רויטען שפּאַניען.

אַנדערע אַגענטען האָבען בעמערקט : ראָזענ־צווייג'ן, צוקערמאַנ'ען און בארושעווסקי'ן, וועלכע האָבען אויך געמאַכט עהנליכע אויסרופֿען.

בעת די אגענטען האָבען געפּרובט צו פֿערהאַל־טען געוויסע אַגיטאַטאָר'ען איז ענטשטאַנען א בהלה און בעת'ן אַמפּערען זיך, איז געטראָפֿען געוואָרען פֿון אַ קויל, י. מאַרקעוויטש, וועלכער איז שפּע־טער געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

אויך האָט נאָטשעלביק נאָוואַקאָווסקי בעמערקט די קאָמוניסטקע העלענא באַנאַשאַק, וועלכער האָט זיך בעטייליגט נאָך אַ געוויסער גרופּע אין צוג, בעת זי האָט געמאַכט אַנטי־מלוכה'שע אויסרופֿען.

אין רעזולטאַט פֿון דע' א. פּ. געפֿיהרטער אויס־פֿאָרשונג זענען איבערגעגעבען געוואָרען צו פֿעראַנט־וואָרטליכקייט. בלאַוואַט, מאַגער, ווינבערגער, ראָ־זענצווייג, צוקערמאַן, מאַרושעווסקי, באַנאַשאַק און אויך פּאַפּיערניק און אַלטענעכע שערמאַן.

צוקערמאַן איז נאָך דער אויספֿאָרשונג איבער־געשיקט געוואָרען קיין קאַרטוז־בערעזאַ.

די איבעריגע, אויסער פּאַפּיערניק און שערמאַן, זענען איינגעזעצט געוואָרען אין תּפֿיסה.

אויף דער נעכטיגער געריכטס- פֿערהאַנדלונג, האָבען זיך אַלע בעשולדיגטע נישט מודה געווען אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

די צוגעשטעלטע בעווייזען, האָבען פֿעסטגע־שטעלט, אַז אַלע, אויסער פּאַפּיערניק און צוקערמאַן, זענען שוין געווען פֿערבאַטירט און בעשטראָפֿט פֿאַר קאָמוניזם.

דאָס געריכט האָט, נאָכ'ן אויסהערען די רעד־נעס פֿון די צדדים, ארויסגעטראָגען פֿאָלגענדען אורטייל :

בלאַוואַט נארושעווסקי, צוקערמאַן און באַנאַ־שאַק ווערען פֿערמשפּט צו 4 יאָהר תּפֿיסה יעדער, און צו פֿערלירען די בירגער־און עהרען רעכט אויף 10 יאָהר.

מאַגער — אויף 2 און אַ האַלב יאָהר תּפֿיסה, ווינבערגער און ראָזענצווייג — צו 1 און אַ האַלב יאָהר תּפֿיסה, פּאַפּיערניק און שערמאַן — צו 8 חד־שים תּפֿיסה און אָבצוליי גען דאָס אויספֿיהרען די שטראָף אויף פֿינף יאָהר.

קליינער פעליעטאן
צווישען 6 און 7

— כ' — זאָגט שמיל־שמעלקי — היינט קין־מישעט מען און היינט הויבט מען אָן!

היינט ביטאָג עסדינגט זיך ס'אַלטע, און ביינאַכט הויבט זיך אָן דאָס נייע...

דערווייל אָבער האָב איך נעכטען געמאַכט א שפּאַציר אויף דער אַגראַדאָווע אינם סקאַרב אריין, בכדי אויסצוקויפֿען מיין יעהרליכען פּאַטענט אויפֿן דלות פֿיערשע קאַטעגאָריע. האָט מען עס דאָרט לכבוד נייעאָהר געמאַכט פֿאַר מיר א פּאַראַד אויף דעם סאַמע פֿראָנט פֿון באָזנאַנסקים פֿאַבריק — אויפֿן גרויסען פּאַרקאַן מיין איך.

עס האָט מיר אזש א צופּגעטאָן ביים האַרץ פֿאַר גאָר פֿרוים נחת און פֿערגעניגען, ווארום ווען איהר זעהט מיט וואָס פֿאַר א גרויסע אותיות דאָרט איז געווען אָנגעשריבען :

„שמיערטש זשידאָם!" און „זשידזשי דאָספּאָוו־שעטשניאַן כאַליערען !" — ווען איהר זעהט דאָס אליין מיט אייערע אייגענע אויגען, וואָלט איך אויך הנאה געטון !

מיר זענען, ווייזט אויס, נישט הפקר! מען האָט אונז אין זינען! מען פֿערגעסט אונז נישט!

ווארים, ווי שטייט עס דאָרט : „יאַק בידאַ, טאָ נאַ זשידאַ !"

אייגעס צום צווייטען קומט אָבער נישט — שמיערטש אָהן שמיערדזשי אָהער — לעבען אָבער מוז מען, און א פּאַטענט מוז מען קויפֿען און דאָ וועט נאַרנישט העלפֿען! מען וועט זיך שוין יאַקאַש אַנ'עצה געבען!

דערווייל האָבט מיר אַלע א לעשאָנגע טוווע טיקאָסלייוי ווענאס אטעם, און אַ רוח אין זייער ט... כ.....

שמילשמעלקי

צוויי גנבים מיט „סטאזש"
זענען נעכטען פערמשפט געווארען דורכ'ן שטאטישען געריכט

(א) נעכטען זענען דורכ'ן שטאָטישען געריכט פֿערמשפּט געוואָרען:

דער 40-יאָהריגער גנב מאַריאַן שיקאָווא, וועלכער איז שוין פֿריהער אָפּגעזעסען 10 „ווירא־קען"—אויף 2 יאָהר טורמע, און דער 39-יאָהריגער גנב אַנטאָני שטשיפּקאָווסקי, וועלכער איז שוין אָפּגעזעסען 17 „וויראַקען"—אויף 3 יאָהר, און נאָכ'ן אָפּזיצען די שטראָף אַריבערגעשיקט צו ווערען אין קאַראַנאַווער תּפֿיסה אויף 5 יאָהר.

טערמין אויסצוקויפען פאטענטען ווערט נישט פערלענגערט

דאָס פֿינאַנץ-מיניסטעריום דערמאָהנט, אַז היינט, דאָנערשטאָג, דעם 31 דעצעמבער, ענדיגט זיך דער ענטגילטיגער טערמין אויף אויסצוקויפֿען פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1937 און אַז דער דאָזי־גער טערמין וועט ענדגילטיג נישט פֿערלענגערט ווערען.

שוין פֿון 1 יאַנואַר 1937 וועט זיך אָנהוי־בען די פּאַטענטען-קאָנטראָל איבער די געשעפֿטען.

אויטא איבערגעפאהרען א יודיש יונגעל אויף פיעטריקאווער גאס
איז א געפעהרליכען צושטאנד איז דאס קינד אפגעפיהרט געווארען אין אננא-מאריא-שפיטאל

נעכטען פֿאַרנאַכט איז דער 11־יעריגער שמואליק ליפּשיץ, ארויסגעלאָפֿען פֿון פּיעטרקאָווער גאַס נו־מער 6 און געוואָלט אריבערגעהן אויף דער אנדע־רער זייט כדי צו קויפֿען פּאַפּיראָסען אין דער אינוואַלידען-בודקע.

פּלוצלונג איז געפֿאָהרען דער אויטאָ פֿון דער פֿליישער־פֿירמע קאַטעצקי און דאָס קינד, איז ארונ־טער אונטער די רעדער פֿון שווערען אויטאָ, ס'איז אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט דאָס אומגליקליכע קינד אין אַ זעהר ערנסטען צו־שטאַנד אָפּגעפֿיהרט אין אַננא־מאַריא־שפּיטאַל.

דער שאָפֿער פֿון אויטאָ איז פֿערהאַלטען גע־וואָרען אין פֿינפֿטען קאָמיסאַריאַט.

זאַל „פילהארמאניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84.

מאָרגען פֿרייטאָג, ד. 1 יאַנואַר 1937, 9 אָוונט און שבת, 4 נאָכמיטאָג און 9 אָוונט

נור 3 גאַסטשפּילען פֿון די בעקאַנטע אַרטיסטען

קורט קאַטש און ראַמאַ לערער

אין 5 אַקטיגער פּיעסע פֿון קאַרל שענקער, איבערזעצונג פֿון ה. ראָזענשטיין

„דאס קינד"

אינסצעניזאַציע און רעזשי: ד"ר מ. וויילכערט

בילעטען צום פּרייז פֿון 54 גר. צו בעקומען אין קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע.

בעראטונג וועגען איבערשיכטען יודישע ארבייטער

נעכטען האָט דאָס ביוראָ פֿאַר'ן יודישען וועלט-קאָנגרעס צונויפֿגערופֿען אַ גרויסע בעראַטונג וועגען איבערשיכטען די יודישע אַרבייטער, וועל־כע ווערען איצט ארויסגעשטויסען פֿון זייערע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס. צו דער בעראַטונג זענען געקומען א גאַנצע רייה אינדוסטריעלער און סוחרים און ס'זענען אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע בעשלוסען.

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט-קראַנקה

בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוועכע

נעמט אָן פֿון 8—11 ביטאָג און 4—9 צונאַכט

צא טא בענדזשיאק?..
די בענדזשיאקאווא וועט אזוי ווייטער „באדען" בענדזשיאק'ן

(א) אויף דער סולעיאָווסקאַ 5 איז בעת אַנ׳אָוואַנטורע פֿערוואונדעט און שווער אָפּגעבריהט גע־וואָרען דער 28-יאָהריגער זיגמונט בענדזשיאַק.

די סיבה איז געווען וואָס ער איז געקומען א היים אַ שטאַרק בעגלעזעלטער און דאָס ווייב זיינס האָט איהם מקבל פּנים געווען מיט אַ טשיי־ניק קאָכעדיג וואַסער איבער'ן ש" ראש און מיט אַ צעהנדליג טרוקענע קלעפּ. דער סוף איז געווע אַז פּאָגאָטאָוויע האָט געמוזט העלפֿען ביידען...

אוואנטורע אויף א חתונה

צוליב דעם וואס א רב האט ערלויבט איינצוארדנען ביי זיך א מאלצייט פאר די געסט קלעזמארים, קאפעלנערס און בדחנים פראטעסטירען וואס א רב האלט גישט דעם אפמאך

די מעשה איז שוין אן׳אלטע, זייט א געוויסער צייט איז געוואָרען א מאָדע אז מ׳שטעלט חופות אין די וואוינונגען פון מורה-הוראות און דערביי ווערט געמאכט אויפן אָרט אן׳אויפנאַהמע און אפילו א מאהלצייט פאר די געסט דאס האט שטארק גע־טראָפען די כלי־זמרים, קעלנערס, בדחנים, חתונה־קעבינס א. אז. וו. וועלכע האָבען שטענדיג געהאט בעשעפטיגונג ווען די חתונות זענען פאָרגעקומען ביי די מחותנים אין שטוב אדער אין די חתונה־זאַלען.

דער פראפעסיאָנעלער פעראיין פון די דערמאָנ־טע פאכען האָט אונטערגענומען אן׳אקציע אין דער היניזיכט און ס׳איז אינטערוועגירט געוואָרען ביים קהלה-פרעזעס מינצבערג אז אין ראבינאט, אז ביי די מורה-הוראות קענען פאָרקומען נאָר חופות אָבער נישט קיין שום אויפנאַהמעס.

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז פאָרגעקומען א זיצונג פון ראַבינאט, אויף וועלכע די מורה־הוראות האָבען אונטערגעשריבען א כתב, אז זיי וועלען נישט דערלויבען צו מאַכען קיין אויפנאַהמען נאָך די חופות, וועלכע וועלען ביי זיי פאָרקומען.

די קעלנער און כלי־זמרים האָבען נאָך דעם כתב אוועקגעשטעלט קאָנטראָלעס ביי די וואוינונגען פון די מורה-הוראות, כדי צו דערגעהן צי ס׳וועט ווער־טער נישט געמאכט דאָרט קיין מאָהלצייטען. עהער־נעכטען אין אָוונד האָבען די קאָנטראָלערן טאַקע געטראָפען ביי איינעם פון די עלטערע רבנים, וועל־כער האָט אליין אויך אונטערגעשריבען דעם איסור א גרויסאַרטיגען מאָהלצייט. באַלד אויפן אָרט זענען געקומען א גרעסערע גרופע קעלנערס און מוזיקאַנ־טען און געמאכט א סקאַנדאַל בעת דער חתונה.

נעכטען זענען ווידער עטליכע צעהנדליג מוזי־קאנטען, קעלנערס און בדחנים געקומען אין דער קהלה און אין ראבינאט און האָבען הויך פּראָטעס־טירט געגען דעם, וואָס א רב האָט זיך ערלויבט צו ברעכען אַן׳איסור, וועלכען ער האָט אַליין אונטער־געשריבען. די אוואַנטורע איז אויסגעמיטען געוואָ־רען צוליב דעם, וואָס דער ראַבינאַט האָט צוגעזאָגט זיך צו פאַרנעהמען מיט דעם דאָזיגען ענין.

ווידער א מעשה מיט א גר

א דייטשער לאַנדווירט פון גרינבאַד געקומען אין ראַבינאַט זיך מגייר זיין

ער דערצעהלט וואס ס׳האט איהם דערפיהרט צום בעשלוס

ווידער האָט מען אין ראַבינאַט, ביי די היינטיגע סוחרע צייטען פאר יודען, צו פערצייכענען א גע־שיכטע מיט א קריסט, וועלכער איז געקומען זיך מגייר זיין.

דאָסמאָל איז דאָס א מענש, וואָס דער צוועק איז נישט חתונה צו האָבען מיט א יודיש מיידעל און נישט א פּאָסטען אין אויך נישט צוליב דעם, וואָס אימיצער האָט איהם דערצו צוגערעדט.

פשוט איז געקומען אין ראַבינאַט - קאַנצעלאַר־יע א געוויסער פרידריך האַנע, אַן׳עוואַנגעליק, א לאַנדווירט פון דאָרף גרינבאַך היגטער אנדזשעיעוו 46 יאָהר אַלט און ערקלערט, אז ער וויל זיך מגייר זיין. אויף דער פערוואונדערונג פון ראַבינאַט, צוליב וואָס ער טוט דאָס, האָט ער דערצעהלט:

ער איז א לאַנדווירט אין דער דייטשער קאָלאָניע גרינבאַך, איז דאָרט געבוירען און ערצויגען געוואָ־רען, גע׳ירשנ׳ט פון זיין פאָטער א היפשע ווירטשאַפט חתונה געהאט, האָט א פּרי, אָבער האָט נישט קיין קינדער. ער האָט זיך שטענדיג אינטערעסירט מיט ליטעראַטור און בעזונדערס מיט רעליגיעזער, ער קען אויך אַלע איצטיגע אנטיסעמיטישע שטרעמונ־גען אין רעדט וועגען יעם זעהר אָפט מיט זיינע ש[…] ער האָט לאַנג געקעמפט מיט זיך, ביז ער האָט [א]רומגענומען דעם גאַנצען פּראָבלעם. ער האָט ביי יעדע געלעגענהייט געפּרובט אויך צו בעקענען [זי]ך און אריינדריגגען אין זייער פסיכאָלאָגיע, פון [ד]עם אַלעם איז ער געקומען צו דער איבערצייגונג, אז די יודען ווערען אומזיסט און אומנישט געפיי־ניגט און גע׳רודפ׳ט. האָט ער האַלט, אז דאָס איז גע־קומען צוליב קנאה. ער האָט זיך אויך איבערצייגט, אז די ערשטע רעליגיע איז דער וועלט איז די איינציגע און דעריבער האָט ער בעשלאָסען, נישט קוקענדיג אויף אַלע קאָנסעקווענציען, וועלכע קענען קומען, צוליב דעם שריט, זיך מגייר צו זיין.

אין ראַבינאַט האָט מען האָזען געפּרובט אָפּצור־רעדען פון דעם שריט, וואָס דער לעצטער האָט גע־ענטפערט, אז ער האָט שוין אַלץ איבערגעטראַכט און זיין בעשלוס איז א פעסטער.

מ׳האָט איהם אָבער נע׳עצה׳ט, אז ער זאָל צוריק אהיימפאָהרען און זיך נאָכאַמאָל איבערלעגען דעם ענין.

בילאנס פון דער „ווינטער־הילף”

ארויסגעגעבען 180,000 מיטאגען פאר די ארימסטע און ארבייטס־לאזע פון אונזער שטאט. — די אקציע זאל נאך פערברייטערט ווערן

די אקציע פון קאָמיטעט פאר ווינטער - הילף פאר די אָרימסטע און אַרבייטסלאָזע אין אונזער שטאָט האָט געגעבען זעהר גוטע רעזולטאַטען. אין דער צייט פון דער טעטיגקייט האָט דער קאָמיטעט געעפענט 6 קוכען, אין וועלכע ס׳איז ארויסגעגעבען געוואָרען 180,000 מיטאָגען.

די קוך אויף דער מלינאַרסקאַ־גאַס גיט ארויס 3,500 מיטאָגען טעגליך, אַלע קוכען צוזאַמען געבען ארויס מיטאָגען פאַר 6000 פערזאָן. דער קאָמיטעט האָט אָבער פערהעגיסטרירטע 30,000 נויטבעדערפ־טיגע. ווערט דעריבער געפלאַנט די אקציע צו פער־ברייטערען.

א חוץ די מיטאָגען זענען צוטיילט געוואָרען א בעדייטענדע צאָהל קויהלען און קאַרטאָפעל. אנ׳ערך 5000 פאַמיליעס האָבען בעקומען אזוי ארום הילף אין נאַטור; מיט לעבענסמיטעל - פּראָדוקטען.

די ברייטע און גרויסע אַרבייט פון קאָמיטעט האָט אָבער בעוויזען, אז די נויט איז נאָך גרעסער און דער קאָמיטעט, אונטער דעם פאָרזיץ פון סטאַ־ראָסטע ד״ר וראַנע האָבען בעשלאָסען צו זוכען מיטלען, כדי די הילפס-אקציע צו פערשפּרייטען.

ווידער די שילדען-פראגע

אויף דער שילד מוז זיך אויסער דעם נאמען געפינען אויך דער כאראקטער פון געשעפט

אונטערן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזידענט קאָז־לאָווסקי איז נעכטען אין דער שטאָט-פערוואַלטונג פאָרגעקומען א קאָנפערענץ וועגען דער שילדען־פראגע

פערדופּעגדיג זיך אויפ׳ן אָרט, 33 פון געזעץ וועגען אינדוסטרי-אַמט פון דער ערשטער אינ־סטאַנץ איז בעשלאָסען געוואָרען ארויסצוגעבען אין די נאָהענטסטע טעג א פּעראָרדנונג וועגען דעם, אז אויף אַלע שילדען איז נישט גענוג, אַז ס׳זאָל זיך געפינען דער נאָמען פון געשעפטס-אינהאַבער, נאָר ס׳מוז זיך אויך געפינען דאָס מיט וואָס דאָס געשעפט האַנדעלט. אויב דאָס זענען שותפות׳ן אָדער געזעלשאַפטען, מוז זיך אויפ׳ן שילד געפי־נען די גענויע פירמע אַזוי ווי זי איז רעגיסטרירט אין האַנדעלס-געריכט און דער כאַראַקטער פון דער פירמע.

דאס עלעגאנטע לאדז

לויט טראַדיציע פון אַלע יאָהרען טרעפט זיך אין דער

סילוועסטער-נאכט

אין SALA MALINOWA

I „GRAND CAFE”— Grand Hotelu

א ים אַטראַקציעס און איבעראַשונגען. ערשטקלאַסיגע ארקעסטערס. אויפטריטען פון אינלענדישע און אויס־לענדישע ארטיסטען.

קאנפערענץ וועגען א קאלעק־טיווען אפמאך מיט די פורמאנעס

(א) אויף שבת, דעם 2 יאַנואַר וועט אין קריז-אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט פאָרקומען א קאָנ־פערענץ פון די פוהרמאַנעס מיט זייערע ארבייטס־געבער וועגען אַרומרעדען די בעדינגונגען און עווענטועל שליסען א נייעם קאָלעקטיווען אפמאַך, אָדער פּראָלאָנגירען דעם אַלטען אויף א חודש צייט ביז די אונטערהאַנדלונגען וועלען פערענדיגט וואָרען.

אין פאַל ויען עס וועט נישט קומען צו קיין אויסגלייך, וועט בלי ספק פּראָקלאַמירט ווערען א שטרייק פון די פוהרמאַנעס.

נישט פאר שטרייקענדע, נאר פאר דער „ווינטער-הילף”

(א) דעם הייגטיגען זומער איז אין דער פירמע „נאָסענד” (אינהאַבער ראָסאַלסקי) אויף נאָפּ־יואַרקאָווסקיגאַ 12 פאָרגעקומען אַן׳אָקופּאַציע־שטרייק, וועלכער האָט געדויערט עטליכע וואָכען, און אין שייכות דערמיט האָבען אַרבייטער אין א רייה אַנדערע פאַבריקען אדורכגעפיהרט זאַמלונגען לטובת די שטרייקענדע.

אַזוי ווי די דאָזיגע זאַמלונג איז נישט לעגאַ־ליזירט געוואָרען, האָט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט קאָנפיסקירט דאָס אָנגעזאַמעלטע געלד—492 זל. און איצט איז די דאָזיגע סומע איבערגעוויזען גע־וואָרען לטובת דער ווינטער-הילף פאר די אָרימסטע אין לאָדז.

איבערגעלאזטע קינדער

(א) אין לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פאר גע־זעלשאַפטליכע שוץ. זאַוואַדזקאַ 11 זענען נעכטען דורך 3 מוטערס איבערגעלאָזט געוואָרען 3 קינ־דער—א יונגעלע פון 2 וואָכען, א מיידעלע פון א 5 טאָג אַלט און א 3-וואָכעדיג מיידעלע.

די פערוואָהרלאָזטע קינדער זענען איבערגע־שיקט געוואָרען אין דערציהונגס-הויז.

געגנבעט 100 פאר שיך

(א) נעכטען ביינאַכט האָבען זיך אין שיך געוועלב פון דער פירמע „קיקס” (ציגעל-גאַס 103) אריינגעכאַפּט גנבים און ארויסגעגנבעט 100 פּאָר שיך, אין דער ווערט פון 1800 זל. די פּאָליצי פיהרט אַן׳אויספאָרשונג, כדי צו ענטדעקען די גובים.

דער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

39)

וואָס נעהנטער די פרוי איז צוגעקומען צו איהר, האָט רחל איינגעזעהן, אז זי מאַכט נישט קיין טעות. ס׳איז געווען מ א ט א ה א ר י, די בעוואוסטע טענצערין, וואָס האָט געמאַכט אזא פוראָר אין פּאַ־ריז, מאַטאַ האַרי מיט וועמען די צייטונגען זענען געווען פול; מאַטאַ האַרי, וואָס די גרעסטע רעגירונגס לייט פון לאַנד האָבען זיך גערעכענט פאַר איהרע אַנהענגער, מאַטאַ האַרי, וואָס האָט פּאַריז אויפגערודערט מיט איהרע טענץ!.. און זי, מאַטאַ האַרי, איז עס געווען דער דייטשער שפּיאָן „24”.

מאַטאַ האַרי האָט בעמערקט רחלס צערודערט־קייט און צוקומענדיג צו איהר און שענקענדיג איהר א ליבען פריינדליכען שמייכעל האָט זי מיט אַן׳אָנגע נעהמער שטימע ארויסגעזאָגט:

—זייט נישט איבעראַשט — און אויסשטרע־קענדיג צו איהר איהר שיינע, אידעלע האַנד, האָט זי צוגעגעבען: — איך קען אייך נאָך אַלס „34”! זאָגט מיר אייער אמתען נאָמען און לאָמיר זיין היי־מיש...

— מיין נאָמען איז רחל... איהר זענט מאַטאַ האַרי ?! איך גלויב זיך נאָך אַלץ נישט מיינע אויגען!

— יאָ, יאָ, מאַטאַ האַרי... רחל... א שעהנער נאָ־מען... און ווי שיין איהר זענט... מיין גאָט! ווי שיין! און איהר זענט דאָך נאָך א קינד... בלוט און מילך!

זי האָט אָנגענומען רחלס קאָפּ מיט ביידע הענט און איהר אריינגעקוקט אין פּנים:

— מיין גאָט! איהר זייט דאָך א וועלט שעהנהייט מיט אזא שעהנקייט קענט איהר דאָך די וועלט גער ווינען אָדער חרוב מאַכען!

— איהר מאַכט מיר קאָמפּלימענטען!

— ניין! ניין! ניין! איהר ווייסט וואהרשיינליך נישט אייער אייגענעם ווערט! אויב איך ווער פערע מענט פאר א שיינהייט זייט איהר דאָך עפּעס.....

רחל האָט בעמערקט אז סלאָזען זיך איהר אויס די ווערטער פון בעגייסטערונג און איהרע אויגען ווערען פייכט און קוקט עפּעס מיט אזא רחמנות אויף איהר

— איהר זייט אזוי שיין רחל! און אייער שיק־זאָל.... דער שיקזאַל פון פרויען!.....

מאַטאַ האַרי ווי רחל האָט אויך געהאַט א טרוי־ערינע געשיכטע היגטער זיך. זי האָט געהאַט א מאַן וואָס האָט זי שוידערליך בעהאַנדעלט זי האָט מיט איהם געוואוינט אין אינדיען וואו זי האָט זיך אויס־געלערנט די אינדישע טענץ און אויך געקראָגען איהר אינדישען נאָמען מאַטאַ האַרי. איהר מאַן איז צו איהר געוואָרען ערגער און ערגער ער פלעגט זיך אָנשיכורן און זי ממית׳ן, איהר שלאָגען ביז זי האָט שוין מעהר נישט געקאָנט אויסהאַלטען און איז א שוואַנ־גערע פון איהם ענטלאָפען. ווען זי איז געקומען צו־ריק צו איהרע עלטערן, האָבען זיי זי פערטריבען פון הויז און איהר געהייסען געהען צו איהר מאַן. זי האָט ערגיץ געהאַט דאָס קינד און איז ענטלאָפען קיין פּאַריז וואו זי האָט געבעטעלט אין די גאַסען.... זי איז אריינגעפאַלען אין א שאַנד־הויז... ביז דער שיק־זאַל האָט זי דערפיהרט צו דעם וואָס ער האָט דער־פיהרט רחלען...

ביידע פרויען זענען איצט געזעסען איינע לעבען צווייטען און באַטש קיינע פון זיי האָט נישט גע־וואוסט דער צווייטענס לעבענס געשיכטע, האָבען זיי זיך עפּעס געפיהלט נאָהענט ווי דער טרויער וואָלט זיי פעראייניגט....

מאַטאַ האַרי האָט אָבער געוואוסט אז איצט איז נישט די צייט פאר סענטימענטען, פאר געפיהלען אז זיי מוזען איצט אַן׳אַרבייט וואו יעדער פאַלשע צוג קאָן קאָסטען דאָס לעבען... זי האָט דעריבער גע־בעטען חנם פריהערדיגע היימישען טאָן און גענומען רעדען געשעפטליך:

— רחל ווי איהר פערשטעהט אליין, האָט מען אייך צו מיר געשיקט פאר א געוויסער ארבייט, וואָס איהר דאַרפט דאָ טון.... וויל איך אייך זאָגען אין וואָס עס וועט בעשטעהן אייער אַרבייט: היינט שפּעט אין אָוונד וועלען ביי מיר זיין געסט. זעהר וויכטיגע געסט, עטליכע פון מיינע קאַוואַלירען פון דער הויכער געזעלשאַפט. צווישען זיי וועט זיך גע־פינען איינער א הויכער רעגירונגס בעאַמטער פון רוסלאַנד, ניקאָלאַי סטאַווראָגין. ער איז, ווייזט אויס געקומען אהער מיט זייער א וויכטיגער מיסיע איהר מוזט אויסגעפינען צוליב וואָס ער איז אהער געקו־מען.

— ווי אזוי?

— איהר דאַרפט זעהן, ער זאָל זיך אין אייך פער ליבען און נאָכדעם וועל איך אייך שוין זאָגען, וואָס איהר האָט צו טון.... אין מיר פערליבט ער זיך נישט ער האָט ליב זעהר יונגע.... מען האָט מיר איבערגע געבען, אז איהר זייט א טענצערין וועט איהר היינט פאר מיינע געסט דאַרפען טאַנצען. איך האָב דאָ פאר שיידענע טאַנץ קאָסטיומען און וועלכע איך טאַנץ קלייבט זיך אויס א קאָסטיום און טאַנצט וואָס איהר ווילט.

— אָבער ווי קאָן איך זיך פערגלייכען מיט אייך אין טאַנצען?

— אַבי איהר וועט מאַכען בעוועגונגען מיט אייער יונגען קערפּער וועלען זיי ווערען תאווה׳דיג און איהר וועט ביי זיי אויסנעהמען. דער רוס, סטאַווראָגין, פערשטעהט זיך אזוי אויף טאַנצען ווי אַן׳ אייזעל אויף ווייטרויבען.

זיי זענען נאָך געזעסן און גערעדט, מאַטאַ האַרי האָט איהר געגעבען צו פערשטעהען אז די ליבע שפּיל צו בעזיגען מענערישע הערצער איז א האַזאַרט וואָס מען ווערט אין דעם אריינגעצויגען פונקט ווי אין קאָרטען, צי אין ספּעקולאַציע אויף בירזע. זי ווייסט עס פון דערפאַהרונג. א קורטיזאַנטקע איז נישט א קורטיזאַנטקע בלויז צוליב געלד נאָר אויך צוליב דעם רייץ צו געווינען וואָס מעהר מענער, צו ליב דער שפּע פון קאָמפּלימענטען, וואָס זי קרינט צוליב דעם בעוואוסטזיין אז זי איז א הערשערין איבער מענערישע נשמות....

וואָס מעהר מענער עס ליגען ביי איהרע פיס, אַלס שטאָלצער פיהלט זי זיך, באַטש זי האָט די מע־נער גאָרנישט ליב. דאָס געפיהל פון א קורטיזאַנט־קע האָט מעהר צו טון מיט מאַכט, ווי מיט ליבע! מע־נער זענען ביי איהר נישט מעהר ווי פיגורען אין א שאַך שפּיל וואָס זי מוז געווינען.....

זייער געשפּרעך איז איבערגעשלאָגען געוואָרען פון א קלונג פון טיר גלעקעל. די געסט האָבען זיך שוין גענומען קלייבען. דער ערשטער וואָס איז אריין געקומען איז געווען אַן׳עלטערער מענש מיט א זעהר אריסטאָקראַטישען אויסזעהן. דאָס איז געווען מאַטאַ האַריס אַדוואָקאַט, וואָס האָט פאַר איהר געפיהרט איהרע אַלע טעאַטער געשעפטען, ער איז געווען פער ליבט אין איהר־ביז איבער די אויערן און האָט נישט פערפעהלט קיין איין נאַכט ביי איהר. נאָכדעם איז גע־קומען א מאַן אין א מיליטערישען אוניפאָרם, וואָס האָט פערנומען א הויכען אַמט אין פראַנצויזישען קריגס מיניסטעריום. דער היטער איז אַקומען דער רוס, ניקאָלאַי סטאַווראָגין. דער אויפנאַמס צימער האָט זיך ביסלעכווייז אויסגעפילט מיט מענער פון דער סאַמער העכסטער פראַנצויזישער געזעלשאַפט מאַטאַ האַרי האָט ארויסגעוויזען וואונדערליכען טאַ־לענט אין אויפנעמען געסט און זיי מאַכען פיהלען גוט. זי איז גישט אָבגעטרעטען פון רחלען. זי האָט איהר געפיהרט פון איין נאַכט צום צווייטען און זי פאָרגעשטעלט ווי איהרע א גוטע חברטע, א קאָלעגע אין פּראָפעסיע, א זעהר טאַלאַנטפולע טענצערין.

דאָס געשפּרעך האָט זיך אָנגעהויבען וועגען וויע־טער, וועגען טעאַטער, וועגען די לעצטע סקאַנדאַלען אין פּאַריז, נאָר מאַטאַ האַרי האָט שוין אזוי געפיהרט דעם געשפּרעך אז מען זאָל ארויפקומען אויף דער טעמע פון מלחמה:

— דערצעהלט עפּעס פון קריגס מיניסטעריום,

— האָט זי זיך געווענדעט צום הויכען רעגירונגס בע־אַמטען און מאַכענדיג א נאַאיוו תמ׳עוואַטע, קאָקע־טיש פּנים׳על האָט זי צוגעגעבען:

(פאָרטזעצונג קומט)

צי האָט דאָס יודישע לאָדז שויז פערגעסעז איז קדוש מיאָדעצקי?

צו דער יודישער עפענטליכקייט איז לאָדז!

אין אונזער שטאָט ווערט אדורכגעפיהרט א זאַמעל־אַקציע לטובת די אלמנות און יתומים פון די קרבנות פון ענדעקישען מערדער שאַניאַווסקי. צו דעם צוועק איז אפילו געשאַפען געוואָרען א ספּעציעלער הילפס־קאָמיטעט.

דער גוטער ווילען צו העלפען אין דער נויט די אלמנות פון די לאָדזער קדושים, איז דער בעסטער סען־צייכען פון דער בעקאַנטער יודישער מידה איינצושטעלען זיך פונם כלל פאַר א געליטענעם יחיד.

עס איז אָבער מערקווירדיג, ווי אזוי אונזערע טובי־העיר קענען פערגעסען אין דעם טראַגיש־אומגעקומענעם נחמיה מיאָדעצקי, וועלכער האָט פערל־יתומ'ט א ווייב מיט 5 קינדער, וואָס לעבען אין גרויס נויט און אין קעלט. די דחקות ביי דער פאַמיליע מיאָדעצקי איז אין לשער ואין לספר. מחמת הונגער און קעלט איז א יונגעל פון קדוש מיאָדעצקי אוועק אין דער וועלט אריין א פאַרוועסער און א זאָקעטער. די איבעריגע יתומים זענען אויך נישט פעהיג צו פערדינען א גילדען אויף ברויט. די לאַגע פון דער פאַמיליע מיאָדעצקי איז מעהר ווי טראַגיש. צוקוקענדיגערהייט געהען איין די מענשען, וואָס וואוינען אויף בערעק יאָסעלעוויטש־גאַס 17, אין א פיזעל שטיבעלע, אויף וועלכען עס איז אויך שוין דאָ אן עקסמיסיע.

מיר, שכנים, האַלטען דערפאַר אונזער חוב אויפמערקזאַם צו מאַכען די לאָדזער יודישע געזעלשאַפטליכקייט אויף דעם אומגעהערטען אונרעכט, וואָס ווערט בכיוון בגנאַי לגבי דער אלמנה און יתומים פון קדוש מיאָדעצקי, פאַר וועלכע סיי די לאָדזער יודישע קהלה ווי נישט טון א האַנד אין קאַלטען וואַסער און אויך דער הילפס־קאָמיטעט לטובת די משפחות פון יענדעל און בערקאָוויטש, האָט אויסעלימינירט די נויטווענדיגקייט צו שטיצען די פאַמיליע מיאָדעצקי! שווין־זשע זאָל האָם געשעהן דערפאַר, וואָס די קדושים זענדעל און בערקאָוויטש האָבען געוואוינט אין „ווילקע" און דער קדוש מיאָדעצקי — אויף באַלוט? שווין־זשע האָבען די לאָדזער פּלליטוער אויפגעגעבען זייערע רעכט אויף די שטימען פון דער באַלוטער יודישער אָרימקייט?

ניין, אונז גלויבט זיך דאָס נישט! דער קדוש מיאָדעצקי איז דעם יודישען לאָדז פונקט אזוי טייער ווי די אנדערע קדושים, וואָס זענען געפאַלען פון דעם צעישעטען, אנטיסעמיטישען כוליגאַניזם. דער משפחה פון קדוש מיאָדעצקי מוז דאָס יודישע לאָדז ארויסהעלפען פון לייערנדען הונגער־טויט, בפרט, אז דאָס קאָן פערווירקליכט ווערען פאַר א נישט גרויסער סומע.

אין נאָמען פון א גרופּע בעלי־הבתים אויף באַלוט:

דוד (מאַטשעוויצער) קאַנסקער,
ראובן מאַשקאָוויטש,
חיים פרישער,
הענעך טורקאָ.

פאַרברייטונגס־בעראַטונג צום נאָנטען וועלט־קאָנגרעס פון בנות אגודת ישראל אין לאָדז

ענטגילטיג בעשטימט דעם טערמין פון קאָנגרעס

מאָנטאַג איז פאָרגעקומען אין לאָדז אין רעפּרעזענטאַנץ־זאַל פון „אהל שרה" א גרעסערע בעראַטונג צוגרייטען דעם נאָהענטען יובל־קאָנגרעס פון בנות אגודת ישראל אין פּוילען. צו דער זיצונג זענען געקומען פאָרשטעהערינס פון בנות־אגודה־אָרגאַניזאַציעס חברות פון דער עקזעקוטיווע, פון לאָדז, וואַרשע און קראַקע און א גרעסערע [illegible] פון פּוילנ. שטעט. מצד דעם צענטראַלען מענער־ראַט האָט זיך בעטייליגט דירעקטאָר נ. בעלינער און דער ליטער פון צ. ס. רעד. א. נ. פרידענזאָן, דעם ארויף פון דער בעראַטונג האָט געפיהרט שרה שאַכנער (וואַרשע) און אלס סעקרעטאַרין לעהרערין לישטיין (אזאָרקאָוו).

רעד. פרידענזאָן האַלט אן אויספיהרליך רעפעראַט וועגען בעדייט פונ'ם געפּלאַנטען קאָנגרעס אין דער גרויסען תועלה פון דעם אקטיוו כלפי פנים סיי כלפי חוץ. דער קאָנגרעס — זאָגט ה' פרידענזאָן — דאַרף קודם אוטערציהען די סך הכל פון דער 11־יעהריגער בנות־ארבייט א אבווייזער דער יודישער וועלט אויפ'ן לעבען און שאַפען פון א ניי געטריי יודיש פרויען־דור, כלו חוץ האָט בנות צו זאָגען א ביי וואָרט, ארויסגעהענדיג פון דעם שטאַנד־פּונקט פון דעם הויכען אידעאַל פון א יודישען עתיד דור. א בעוואוסטזיניגער פרויען־מחנה, כלפי פנים זאָל צעהנדליגער פּראָבלעמען בעהאַנדעלט ווערען מיט דעם כוח פון כלל וועט פאַר זיי געזוכט ווערען א פתרון נישט געקוקט אויף דער קאַלטקייט און שוועריגקייט, וואָס רינגעלט אונז ארום פון אלע זייטען — וואָס אויף דער רעדנער — מוזען מיר מאַכען מיט אן עליזם און בטחון, און נישט מפּיע זיין פון צווייפלען און עצלים. ה' פ. [illegible] די שווערקייטען פון פאָרשטעהער באַטורין קענען אויפפיהרען דעם היסטאָרישען אקט, און פּאָטענציעל א [illegible] ווערט געזוכט מיט זעלבען אמאָליגען אידעאַל בעת דער גרינדונג פון דעם בעוועגונג און דריק אויס די האָפנונג, אז ביי דער מיטהילף פון דער גאַנצער יודישער וועלט, פּרט ביי דער מיט אנשטרענגונג מצד די איבעריגע בנות־עסקנות וועט אויך געלינגען דורכצופיהרען דעם קידוש־השם אקט.

נאָכדעם ווי כמעט אלע דעלעגאַטען האָבען זיך ארויסגערעדט ווערעמע וועגען דעם גרויסען חשיבות פון קאָנגרעס, ווערט דורכגעפיהרט א גרונדליכע דיסקוסיע וועגען טערמין, סדר היום און אַרבייטס־פּלאַן פון קאָנגרעס. אין דער דיסקוסיע בעטייליגט זיך שרה שאַכנער (וואַרשע) רבקה הערץ (קראָקע), חנה טייטעלבוים (פּאַביאַניץ), מינדל מילאַנער און בתיה ווייסקאָל (לאָדז), זעליצקאָ (סקערניעוויץ) און פרוי שטיין (אלעקסאַנדער).

עס ווערט איינשטימיג בעשלאָסען, אז דער קאָנגרעס זאָל פאָרקומען אין לאָדז מאָנטאָג—דאָנערשטאָג ט״ו—י״ח אייר (26—29 אפּריל).

די רעפעראַטען אויפ'ן קאָנגרעס וועלען געהאַלטען ווערען דורך וויכטיגע אַרטאַדאָקסישע פרויען־פּערזענליכקייטען און א טייל פון די ראַבאַנים אויסטאַרטטעטע אגודה־פיהרער פון לאָדז. און אויסלאַנד. ס'איז אויך פאָרגעזעהען א ספּעציעלע קרן־התורה און בית־יעקב עקסקורס'יע פון אגודיסטישע פּערזענליכקייטען פון מענער און פרויען פון אויסלאַנד אנגעפיהרט דורכ'ן דירעקטאָר פון קה״ת הרב ב. י. יאַקאָבזאָן.

נאָכ'ן שליסען די בעראַטונג איז פאָרגעקומען אין „אהל שרה" א בעשיידען אָוונט־ברויט.

אקציע וועגען א קאָאָפּעראַטיווע אַפּמאַך

אין זגערזש, קאָנסטאַנטין און אזאָרקאָוו

ווי מיר האָבען שוין בעריכטעט איז אויף דער פּראָווינץ: אין זגערזש, קאָנסטאַנטין, אזאָרקאָוו געפיהרט געוואָרען אנ'ע וועגען באַרמירען די ארבייטס־בעדינגונגען שליסען א קאָלעקטיוון אַפּמאַך מיט די קאָנטראַקטאָרען.

אין זגערזש און אין קאָנסטאַנטין איז געקומען צו א הסכם מיט אפּצייכנט, אז אויך אין די איבריגע שטעט מיט עהנל. בעדינגונגען וועלען אדורכגעפיהרט ווערען זעלבע יסודות, ד. ה. דער זעלבער לוין־טאַריף און א גאַראַנטירטער 8־שעה'דיגער ארבייטס־טאָג. אין אזאָרקאָוו האָט זיך ארויסגעוויזען א שטערונג מצד די פאַבריקאַנטען אין אזאָרקאָוו. די לעצטע האָבען זיך איינגעשטעלט אפּצוזאָגען צו אונטערהאַנדלען אין דעם ענין.

דער ארבייטס־אינספּעקטאָראַט האָט אדורכגעפיהרט א ליסט־אַקציע אין די אזאָרקאָווער פאַבריקען און פעסטגעשטעלט, אז די ארבייט ווערט דאָרט געפיהרט אין זעהר שווערע, פאַר די ארבייטער בעדינגונגען. עס זענען צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען ענטשפּרעכענדע פּראָטאָקאָלען.

נעכטען איז אין ארבייטס־אינספּעקטאָראַט פאָרגעקומען א קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער אזאָרקאָווער אינדוסטריע, וואָס מאָל זענען די פאַבריקאַנטען געווען אביסעל ווייכער און עס איז געלונגען צו קומען צו א געוויסען הסכם. די צווייטע קאָנפערענץ, וועלכע זאָל די גאַנצע אַקציע שוין ליקווידירען איז בעשטימט אויפ'ן 5־טען יאַנואַר 1937.

פערשאַדעט א יודישע משפחה פון 6 פערזאָן

(א) אויף וואָלבאָרסקע 35 האָט זיך שטאַרק פערשאַדעט די משפחה סניצקי, וואָס בעשטייט פון 6 פערזאָן: דאָס פּאָרפּאָלק חיים און זבורה און זייערע קינדער—אברהם, נקעל. בראָניע און חיה. זיי האָבען זיך א געלעגט שלאָפען, איבערלאָזענדיג אפען די איינגעהייצטע [illegible] אייוועלע.

צום גליק האָט איינער פון די שכנים, וואָס איז געקומען שפּעט ביינאַכט אהיים, דערפיהלט דעם רויך. און ער האָט אלאַרמירט אנדערע לאָקאַטאָרען.

מען האָט אויפגעבראָכען די טיר און ארויסגעטראָגען אויף דער פרישער לופט די פערטשאַדעטע משפחה. פּאָגאָטאָוויע האָט זיי ערטיילט הילף איבערלאָזענדיג זיי אויפ'ן אָרט.

Każdy, kto ma pracę i zarabia,
powinien pomóc bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

וואַרשאַווער אפיציעלע בערזע

האָלאַנד	–	–	–	–	28.930
לאָנדאָן		–	–	–	25.92
ניו־יאָרק (קאַבעל)		–	–	–	528
פּאַריז	–	–	–	–	24.65
פּראָג	–	–	–	–	18,56
ציריך	–	–	–	–	121,35

אפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי		–	–	–	106,25
3 פּראָצ. אינוועסטיציע l. פּרעמירטע					66,00
3 „ „ ll.			„	–	65.25
4 „ דאָלאַרזבקע			–	–	47,25
7 „ סטאַביליזאַציע			–	–	4.47
5 „ וואַרשאַווער			–	–	54.75
5 „ לאָדזשער		–	–	–	49.50

זעלבסטמאָרד פון אַ 18־יאָהריגען יודישען יונגערמאַן!

(א) אויף ראָג טרויגוטאַ און פּיעטריקאָווער האָט זיך געסמ'ט מיט א גרעסערער פּאָרציע יאָדינע דער 18־יאָהריגער יאַנקעל וואָדראַווסקי, א בייטעלמאַכער פון נאַרוטאָוויטשאַ 29.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף. די סיבה פונ'ם טראַגישען שריט איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

ZACHĘTA
זגעזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
פּרעכטיגע ווילישע קאָמעדיע א.
„ליבעס־מאַנעוורס"
אין די הויפּט־ראָלען:
Ina Mańkiewiczówna,
Żabciński, Sielański
א. א.
??
אויסען פּראָגראַם:
אָנהויב טעגליך 4 א זייגער נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 א זייגער בייטאָג.

בריוו איז רעדאַקציע

זעהר חשוב'ער ה' רעדאַקטאָר!

מיר בעטען אייך למען האמת צו פערעפענטליכען אין אייער חשוב'ער צייטונג פאָלגענדען בריוו:

נישט אמת איז, אז דער ה' שומאַכער ארבייט צוזאַמען מיט'ן נאָמינירטען ביראַט לטובת דער אויפלעבונג פון שוסטער־צעך, דאַגעגען איז אמת. אז דער דערמאָהנטער ה' שאַלטעט און וואַלטעט, לויט זיין אייגענעם איינזעהען, נישט פרעגענדיג די מיטגלידער פון ביראַט, צי זיי זענען מסכים מיט זיין טעטיגקייט אָדער נישט. אזא מין טעטיגקייט ברענגט נישט צו דער אויפלעבונג און צו דער סאַנירונג פון אינזער צעך, נאָר פערקעהרט — עס ברענגט נאָך אריין א גרעסערן כאָאָס אין דער ארבייט און אויך א שטאַרקערע אונצופרידענהייט, ווי ביז איצט.

ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט פאָדערן מיר אויף דעם ה' שומאַכער, אז ער זאָל אין די נאָהענטסטע טעג צונויפרופען דעם ביראַט, און פיהרען די טעטיגקייט לויט די בעשלוסען, וואָס וועלען דורכ'ן ביראַט אנגענומען ווערען.

מיט אכטונג

מיטגלידער פון ביראַט

פייערשטיין, סרוק.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

קורט קאַטש אין ראָמאַ לערער אין דער אינטערעסאַנטער פּיעסע „דאָס קינד"

דער נאָמען קורט קאַטש איז דעם לאָדזער יודישען טעאַטער־עולם גוט בעקאַנט. פרייטאָג און שבת וועט דער בעריהמטער קינסטלער מיט זיין פּאַרטנערין אויפטרעטען אין איינער פון די אינטערעסאַנטע פּיעסען פון דער אייראָפּעאישער דראַמאַטורגיע פאַר די לעצטע יאָהרען, אין קאַרל שענקערס „דאָס קינד" — א פּיעסע, אין וועלכער דאָס פּראָבלעם פאַר מוטערשאַפט אין א געזונטען דור ווערט בעהאַנדעלט אויף א איזגענאַרטיגען אופן. א פּיעסע, אין וועלכער ס'קומט צום אויסדרוק איינע פון די בעסטע בינע־לייסטונגען פון גרויסען קינסטלער קורט קאַטש.

„צירוליק וואַרשאַווסקי" בלייבט נאָך אין לאָדז

צוליב'ן גרויסען ערפאָלג בלייבט נאָך „צירוליק וואַרשאַווסקי" אויף ווייטערע פאָרשטעלונגען. היינט ווערט געשפּילט אין פּוילישען טעאַטער ציעגעלניאַנאַ 27, 8.15 און 10.30 אָוונט. מאָרגען: 5 נאָכמיטאָג און 8.15 אָוונט.

פון שטאָטישען טעאַטער

היינט, 8.30 אָוונט ווערט געשפּילט „דער קאַרגער" מיט לודוויק סאָלסקי אין דער הויפּט־ראָל.

12 ביינאַכט ווערט געגעבען א פּרעמיערע „ אנאָכפּ אין גראַנד־האָטעל".

די אָפּערע „צירוליק סעווילסקי" מיט דער בעריהמטער זינגערין באַנדראָווסקאַ - טורסקאַ אין דער לאָדזער פילהאַרמאָניע

זונטאָג דעם 3 יאַנואַר האַלב נ יין אין אָוונט קומט פאַר דער איינציגער ארויסטריט פון דער וועלט־בעריהמטער זינגערין עווא באַנדראָווסקאַ־טורסקאַ, דער בעקאַנטער באַריטאָן יעזשי טשאַפּליצקי, די בעקאַנטע זינגער מאָסאָטשי, טערענקאָטש, און פּאָלאַנסקי, די אלע בעריהמטהייטען וועלען ארויסטרעטען אין ראָסיניס אָפּערע „צירוליק סעווילסקי" צוזאַמען מיט'ן כאָר פון דער וואַרשאַווער אָפּערע.

מיט דער אָפּערע, וועלכע וועט נאָר איינמאָל געשפּילט ווערען אין פילהאַרמאָניע, דיריגירט דיר. טעאָדאָר רידער

שבת לעצטע הנחה - פאָרשטעלונג „דער קאַרגער מיט לודוויק סאָלסקי אין שטאָטישען טעאַטער

די געז. „קולטור־ליגע" אַרדענט איין שבת דעם 2־טען יאַנואַר 4.30 נאָכמיטאָג אין שטאָטישען טעאַטער א גרויסע און לעצטע הנחה - פאָרשטעלונג פון מאָליער'ס קלאַסישער קאָמעדיע „דער קאַרגער" מיט'ן וואונדערבאַרען ארטיסט לודוויק סאָלסקי אין דער הויפּט־ראָל. די פאָרשטעלונג איז די שענסטע אין היי־יאָהריגען רעפּערטואַר פון שטאָטישען טעאַטער. סיי דער הערליכער צוזאַמענשפּיל פון גאַנצען אַנסאַמבל, סיי די פּרעכטיגע רעזשיע פון דעם פענאָמענאַלען ארטיסט סאָלסקי פערוואַנדלען די פאָרשטעלונג אין אן ערשט־ראַנגיגער קונסט לערישער אַטראַקציע. עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אז די פאָרשטעלונג וועט אַראָפּ מיט דעם גרעסטען דערפאָלג.

Dr. **REICHER**
פּאָלודניאָווע 28. טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פסיכאָ - אנאַליזע
רענטגען־בעשטראַהלונגען ביי הויט־קראַ נקה
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
[illegible] און חגאות פון 9—12.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, וועענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונט

פרעמיער גענ. סקלאדקאווסקי איז לובלין

זייז פלוצלינגער בעזוך איז א צוקערניע

לובלין

דער קאווסקיס צוקערניע האט פלוצלינג געהאט אנאויסערגעוויינע ליכטע און חשובין גאסט. זונטאג ארום 5 פארנאכט זיינע צו דער צוקערניע אויף קראקאווסקע צוגעפאהרען צוויי אויטאמאבילען פון וועלכע עס זיינען אויסגעשטיגען עטליכע פערזאן. זיינען אריין אין צוקערניע, אויפגעזעצט זיך ביי א טישעל און זיך געהייסען דערלאנגען טעה. אין צוקערניע זיינען גראד געווען נאר עטליכע געסט. די קעלנער אבער האבען צווישען די נייאריינגעקומענע געסט, שנעל דערקענט דעם פרעמיער גענ. סקלאדקאווסקי, וועלכער האט א מיליטערישע מונדיר געטראגען א לאנגע לעדערנע קורטקע.

דער פרעמיער — איז נאך די חגאות צוריקגעפאהרען מיט זיין פרוי און קינדער קיין ווארשע, בעגלייט האט איהם זיין אדיוטאנט און זיין פערזענליכער סעקרעטאר.

נישט קוקענדיג אויף דעם פריוואט כאראקטער פון דער נסיעה אין וואס האט אפשטעלען זיך אין לובלין איז געווען א צופאל, האט זיך עס פון שנעל דערוויסט דער וויצע-וואיעוואדע דלוגאצקי, וועלכער איז תיכף געקומען אין צוקערניע. אוועקגעזעצט זיך ביי א זייטיגע טישעל און געווארט ביז דער פרעמיער און זיין פאמיליע האבען אבגעטרונקען טעה. ערשט דערנאך האט דער וויצע-וואיעוואדע זיך פארגעשטעלט פארין פרעמיער און נאך א קורצען שמועס, האט דער חשובער גאסט זיך געזעגענט און צוזאמען מיט זיינע בעגלייטער אבגעפאהרען ווייטער קיין ווארשע.

א"י אימפארטירט איז 1936 סחורות פאר 14 מיליאן פונט

ירושלים. (יט"א) דער דבר פרובט אויפן סמך פון די סטאטיסטישע ראטעס ביז סוף אקטאבער הייאהר אונטערצופירען א סך-הכל פון דעם אימפארט פארן יאהר 1936. נעמענדיג אין אכט, אז דער אימפארט האט אין יאנואר ביז סוף אקטאבער בעטראפען 562. 11.044 פונט, שאצט דער דבר דעם אימפארט פאר די חדשים נאוועמבער דעצעמבער אויף דריי מיליאן פונט, אזוי אז דער גאנצער הייאהריגער אימפארט האט בעטראפען א סומע פון 14 מיליאן פונט.

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

6. שערפליען 37 בענעדיקטא

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-נאם 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אוו. זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

NOWOCZESNE wieczne pióro Dr. Jungh poleca JERZY MILL Łódź. Piotrkowska 73

Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

היינט אימפאנירענדע פרעמיערע! דעמאנסטרירט די בעסטע פילמען!

„Anthony Advers"

דאס גרויסע גיגאנטישע פילם-מייסטערווערק. שטאלץ פון דער פראדוקציע

Warner Bros First National

FREDRIC MARCH, OLIVIA DE HAVILLAND, אנסאמבל הערדישע עפאפיי פון ליבע און אפפערונג, אין דער שפיץ פון בעדייטענדען

ANITA LUISE רעזשי: Mervyn Lekoy

פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.

קלאנג-קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

קלעפסידרעס

ווערען אנגענומען

א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט

אין דער אדמיניסטראציע פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 71-224

און ווערען אויסגעפירט אין פערלויף פון איין שעה.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

(NIE FARBA) przywraca SIWYM WŁOSOM PIERWOTNY KOLOR

פארדערט אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדן און פארפומעריעס.

Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

לעכער

ווערען אויסגעניידעט צו ביליגע פרייזען

ג. נארדמאן

8 שרודמיעסקא 8

PRYWATNE KOEDUKACYJNE KURSY HANDLOWE

I. MANTINBANDA w Łodzi

ul. Przejazd 12, telefon 157-91.

Wykłady w następnym półroczu rozpoczną się 18 STYCZNIA 1937 ROKU o godz. 7 wiecz.

Zapisy przyjmuje Kancelarja Kursów codziennie od 11—1 p.p. i od 4—8 wiecz.

Kierownik Kursów I. Mantinband.

Szkoła kosmetyki

zatwierdz. przez Minist. Op. Społ. przy instytucie kosmetyki lekarskiej

„MIMAR"

ul. Sienkiewicza 37, tel. 122-09

Szczegółowe programy i zapisy na kursy kosmetyki i masażu leczniczego, codz. w kancelarji szkoły od 4—7 wiecz

לעטשניצע

פאר וועבערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

נעמט פון 9 פריה ביז 9 אווענט.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרידאקטאר. פון 11-1 און פון 5-7 אווענט. א בעראטונג 3 זל.

קליינע אנאנסן

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

2 מעדלעך, וועלכע ווילען ערלערנען זיך קונסט-שטאפעריי, קענען זיך מעלדען אין דער קונסט-שטאפעריי 11-טען ליסטאפאד 29, ביי ארגאנעק.

Korespondent większej spółki akcyjnej, pierwszorzędny fachowiec, załatwia korespondencję w jęz. polskim, angielskim i niemieckim. Przyjmie pracę na 2—3 godziny dziennie. Oferty sub „Korespondent" do administracji N Folksblat"

BUCHALTER-PODATKOWIEC

na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64.

Buchalter-bilansista, Korespondent polsko niemiecki ma godziny wolne. Pierwszorzędne referencje, długol. praktyka. Zawadzka 32, m. 16, tel. 179-29.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א נוסח יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזען—צוגענגליך. אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיק.

Rutynowany nauczyciel

naucza w ciągu 3-ch miesięcy specjalną skróconą metodę mówić i pisać po polsku dorosłych. M. BRZEZINSKI. Wiad. w cukierni „Karo". Gdańska 45

ראקאלען

ווישניאווא-גורא, ווילא גראס, ביים וואלד, מעבלירטע צימערן מיט בעקוועמליכקייטען. צו ערפאהרען אין פענסיאנאט.

2 שטובען פון זאפארט צו פערדינגען 28 p. Strzelców Kan. 3 צו ערפאהרען ביים ווירט

פערשידענעס

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדער איך אויף זיך לעצטן ... די יורשים פון משה מיפענבאד, ... זאלען מיר ערלעדיגען אין משך פון ... דעם חוב, און נעגענפאל נעהם איך אן ... מיר די גאנצע פעראנטווארטליכקייט, וועל ... האב איך זיי געשיקט התראות פון ר' אליעזר ליפשיץ. זכמן גראסבארט.

לעכער און גוואלדריסען פון הערן-און דאמען-גארדעראבען ווערען קינסטליך פערשטאפט נישט צו דערקענען צו ביליגע פרייזען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פון בערלינער פאכלייט. 11. ליסטאפאד 29 ארגאנעק.

פערבעסערט גייסטעס-פעהיגקייטען, כאראקטער, געפיהל, שלאף, זעהעכן געהער, נערוון, אינערליכע פונקציאנס פעהלערן, לעבענס מעכאנישע רעגולירונג עמפפאנגט פון 9—5 אין ביאמעכאנא-סטודיום, סענאטארסקא 4.

Dr. med J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו. אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Doktór A. S. TENENBAUM

אינערליכע קראנקהייטען (ספעציעל רונגען)

Piotrkowska 109

tel. 220-25.

נעהמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. med. Michał Eljasberg

CHIRURG

przeprowadził się na ul. Zachodniej 63

tel. 117-87.

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב — פון 8 1 בייטאג

Lek.-Dentysta Jakób Karmazyn

2 פאלודניאווא 2

טעל. 114-36.

נעמט אן 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

Doktór Klinger

ספעציאליסט, פאר ווענערישע, הויט האאר און סעקסואל-קראנקהייט

Andrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אן פון 9 ביז 11 פ.ן און פון 6 ביז 8 אוו

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-טראקט.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

צוריקגעקעהרט

Dr. med. P. Braun

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

צענעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו. ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

מעכאנישע ראסערוי! שערוי! ווייסעריי!

סיהרט אויס ביליג, שנעל, גוט אלער ארט מאשינען-טיילען

J. Reder, Łódź, 11 Listopada 11/13

רוג זאכאדניע

ד"ר העללער

ספעצ: פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער. סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

Dr. med. E. WAJNBERGOWA

אויגען-קראנקהייטען

Dr. med. M. WAJNBERG

נערווען-קראנקהייטען

האבען זיך איבערגעצויגען אויף LEGJONÓW 3 (Zielona) tel. 172-20.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען סעדהיסונג בעגען שוואנגערשאפט

זגיערשקע 11, טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman